

Casa	
Gab.	A
Est.	
Tab.	46
N.º	12

R

46

12

Catholicon.

Registrum

<p>Catholicon Incipit nent eedem aliquando t.</p>	<p>Ivero preponunt Annotinus na. Antifras be dictum eo</p>	<p>Renulum vide apparitio: r abiecta. n. aut secundum</p>	<p>Quoniam memini Meraca. a mensu. sa. hoc ideo: quia</p>	<p>Sdeo. r scribitur vt populus: generi sit tribus captiuatis</p>
<p>bobyctatur contra num in a. ri iusta nex rito imperfecto</p>	<p>KAsterites est gauerit carmina qui querebant vel yites instar</p>	<p>Ianimal imundū quid appensum mouetur in ca. cum. et</p>	<p>Ptur vel mulcrū gatione in per nares fortiter exequi:</p>	<p>Dpost vel subtus non est dicenda Seminalis Sentus ia. tum.</p>
<p>Cin antecedente veniunt a. nus habent lubris rimus</p>	<p>Lhic breuis uis. cabul. quia Et tam ab usu circūscriptōes</p>	<p>Fonafgum per ioseph res. Item si. mutaro in</p>	<p>Adit Augusti. minē ptingere hec glosa poetico: quia</p>	<p>Syncrefis quidā hoc nomine lis amnis: tione manifestat</p>
<p>De proprijs quando li. liquis. Si quantum ad</p>	<p>Mhabent secundū tibi nunc synaria. Sed ficere: extra</p>	<p>Vquasi triāgulū hē perfectionē les gripos r ponitur pro</p>	<p>Blectatē celestius ter aduer. Palmes mitis. Pape interiectio</p>	<p>Ros aure susurros tex r producit. Suculus li. Sumo mis. pfi.</p>
<p>Ein i. r assumūt sum: quia Mico quoq; ex predictis</p>	<p>Nid est aliqua Clito a cluo beres abiecta q a coloro fit</p>	<p>Pcomponitur: vt posteriora Ignisco scis: care: quasi</p>	<p>Lnitur cum ad penetrabile ordinem ex vel qua circa</p>	<p>Lrius ry. idem tio appellatur amplius posse suis compositis</p>
<p>Fquedam alia tam apud terminantur: secundum hoc</p>	<p>Orespectu eius Consulo a. nubialis r gulari est inde</p>	<p>Ylectum eorum inter se lexit: r r vt dicit Greg.</p>	<p>Dcapitu. primo plas. r propter Popularis. a</p>	<p>Mmontiū r summitate compositis r inuenitur in pellare: id est</p>
<p>GSequitur tibi gratam. aliquid intelligitur ciunt. Et dicit</p>	<p>Pvt condemno scias q a. niam r ita dicit Aug.</p>	<p>SLaruula le. sternuntur lumbos. Et Lexis interpretat</p>	<p>Enon ordine profundo. a tem christi: prium quod</p>	<p>Nimminent Vifo sis. dicunt eam In prosa</p>
<p>HAbrogo gas. sed permanentes Adedo dis. fircillare</p>	<p>QDissipo pas. Docibilis vero hac diuisione Duplicarius</p>	<p>Rceo deberet significationem lum vel malo: quia</p>	<p>Stur a quatuor Quinquuira raslo: r habendo. ynde</p>	

Incipit summa que vocatur Catholicon edita a fratre Joanne de Janua: ordinis fratrum predicatorum.

Rosodia que

dam pars grammatice nuncupat. Partes sigdem grammatice sunt quatuor. scilicet orthographia: ethymologia: diasynastica: et prosodia. Orthographia dicitur ab orthos quod est rectus: et graphia scriptura. Inde orthographia id est tractatus de recta scriptura litterarum et syllabarum. Ethymologia dicitur ab ethymon quod est verus et logos sermo. ide

etymologia. i. tractatus de veritate omnium partium orationis absolute. Diasynastica dicitur a dia quod est de: et syntaxis quod est constructio: inde diasynastica. i. tractatus de constructione perfecta. Prosodia vero dicitur a pros quod est ad: et odos quod est cantus: inde prosodia. i. tractatus de cuiuslibet dictionis tempore vel accentu. Principaliter autem in isto tractatu sitit libro intendit de prosodia: licet etiam de alijs tribus partibus aliqua hic tangam. Unde tractatus iste tanquam a principali intentio: si placet prosodia nuncupet: vel si magis placet liber iste vocet catholicon: eo quod sit communis et universalis. Valet siquidem ad omnes ferme scientias. Nam hic de facili inueniuntur vnde dictiones formantur et deriuantur: quomodo scribantur et proferantur: qualiter exponantur et ethymologizentur et construantur. Inueniuntur etiam hic multas vtiliter quæstiones naturales theologicas morales et declaratas. Ordo autem istius libri talis est. Primo licet principaliter intendat de prosodia: tamen quia orthographia est quodammodo via ad prosodiam: agat de orthographia. Secundo de prosodia. Tertio de ethymologia et diasynastica quasi mixtim aliquando dicat. Deinde specialiter de constructione et suis speciebus et partibus: necnon de regimine subiungat. Quarto determinabo de figuris. Quinto de orthographia: prosodia: origine et significatione quarundam dictionum que sepe inueniuntur in biblia: et in dictis scripturarum: et etiam poetarum secundum ordinem alphabeti ordinate subiungat. Libellum autem hunc ad honorem dei et gloriose virginis Marie: et beati Dominici patris nostri: et omnium sanctorum electorum: necnon ad utilitatem meam et ecclesie sancte dei ex diuersis maioribus meorum dictis multo labore et diligenti studio compilavi. Operis prope ac studij mei est et fuit multos libros legere: ut ex plurimis diuersos carperem flores: que meliora et vtiliora sunt cum beato Hieronymo electurus. Nam secundum Basilium quod vtiliora sunt mandari memorie principaliter meruerunt. Demerita enim est superuacua addiscere in tanta repositis egestate. Si alicubi vox nostra insonuit: non a primis discessit limitibus. Hoc autem non presumens de viribus proprijs attetavi: cum quasi nulle sint: sed presumptiois fiducia laborisque mercedem totaliter in samaritano pulso timore figens: qui platis in procuracione semiuiviu duobus denarijs superogati cuncta reddere est professus. Delectat nos sane veritas pollicetis: sed terret immitas laboris: desiderium hortatur perficiendi: sed debortat infirmitas deficiendi: quam vincit zelus vtiq; domini dei. In hoc autem tractatu non solum pius lector: sed etiam liber corrector desidero: dummodo eius sit scientia inuidie absque veneno. Quiescit autem mente deuota ut quisque hunc librum legerit: apud districtum iudicem solatium mihi sue orationis impedit: et omne quod in me sordidum deprehenderit orationibus diluat. Oracionis autem et expositionis virtute collata lector meus in recopositione me superat. Si tamen per me verba accipit: pro me fratre Joanne Januensi fratrum predicatorum minimo ad deum

preces deuote fundat.

De prima parte istius operis. scilicet de orthographia.

Prima ergo pars istius

libri ut dixi est orthographia: Circa quam sic procedat. Primo namque agat de littera. Secundo de syllaba. Tractaturi autem de littera dicemus de diffinitione: diuisione: diuisionis declaratione: mutatione: et recto ordine litterarum.

De littera.

Littera sic diffinitur. Littera est minima pars compositæ vocis. Vel littera est vox idiuisiva que scribi potest. Dicitur autem littera a lino lino vel a lituris: eo quod antiqui scribebant in ceratis tabulis: et postea lineabant. Litterarum alie sunt vocales: alie consonantes. Vocales sunt quatuor. scilicet a. e. i. o. u. Nam y. idem est quod i. vocalis. Consonantium quædam sunt semiuocales: et quædam mute. Semiuocales sunt septem. scilicet l. m. n. r. s. x. z. Mute sunt nouem. scilicet b. c. d. f. g. k. p. q. t. et i. et u. posite ante vocales in principio eiusdem syllabe: ut in uenno et venus. Item tamē si est consonans ante us: ita remanet abscisa us: ut cuius cui et pompeius pompey: propter hunc datiuum ei: in quo est vocalis. Q. et k. sunt idem elementum quod c. V. vero non est littera sed aspirationis nota. Liquide sunt due. scilicet l. et r. que posite post mutam in eadem syllaba permittunt precedentem vocalem naturaliter longam corripere: ut a secla et tenebre. Duplices consonantes sunt tres. scilicet i. consonans posita inter duas vocales naturaliter. et x. et z. semper: ut maior dux gaze. Vocales autem dicuntur quia per se plenam vocem faciunt. Semiuocales appellantur quia plenam vocem non habent: ut semideos semiuiros appellamus: non quia dimidiam partem habeant deorum vel viorum: sed quia non sunt pleni dum vel viri. Mute dicuntur non quia oio careant voce: sed quia exigua partem vocis habent: sicut ifemis dicitur mulier non quia caret forma: sed que male est formata. Et dicimus frigidum eum non qui penitus expers est caloris: sed quia minime hoc vti. vnde mute nominate sunt ad comparationem bene sonantium. Semiuocales quatuor vincuntur a vocalibus tantum superant mutas. K. et q. quibus figura et noie videantur aliquam hanc dnam cum ceteris eadem: tamen in sono vocum quibus in metro continentur partem: et k. quidem penitus superuacua est. Nulla enim videtur ratio cur sequere a. debeat scribi k. kartago enim et caput siue p. c. siue p. k. scribantur: nullam faciunt nec in sono nec in parte eiusdem consonantis dnam. Q. vero propter nihil aliud scribenda esse videtur nisi ut ostendat sequentem u. ante litteram vocalē in eadem syllaba positam perdere vim littere in metro. non enim facit positiones. quia si ideo alia littera est existimanda quia c. debet g. quoque cum littera pponitur u. amittenti vim littere alia putari: et alia cum id non facit. Dicimus enim anguis sicut quis: et augur sicuti cur. vnde si velimus cum veritate cetera plari non plus quibus. is. litteras in latino sermone habemus: hoc est. i. s. antiquas grecorum. et x. et f. postea additas. et eas quoque ab eisdem sumptas. Nam y. et z. grecorum causa nominum astruimus. H. vero aspirationis nota est: et nihil aliud habet littere nisi figuram: et quia in versu scribitur inter alias litteras: sic dicit Priscianus in primo maioris. Item sciendum est quod nulle prepositiones vel coniunctiones debent aspirari. Omnes autem alie partes orationis aspirant: ut hamus: bereo: habes: hic: huc: heu: sicut dicit Priscianus in tractatu prepositionum. Item aspiratio ut dicit Priscianus in primo maioris. ponitur ante omnes vocales: ut habeo: heres: hems: hō: hum: bylas. Post consonantes autem quatuor tantummodo more antiquorum grecorum. scilicet c. ut chremes: t. ut thrafo: p. ut philippus: r. ut piribus. Ideo autem extrinsecus h. scribitur vocalibus ut minimus sonet: consonantibus autem intrinsecus post ut plurimum sonet. Dis vero littera vel vox plus se sonat cum ipsa aspiratio postponitur quam cum anteponitur. Sed hoc videtur fallere in yah et ab: quia aspiratio videtur postponi vocalibus: et non anteponi. Sed ad

Da farraria do Most. de S. Cruz de Coimbra.

hoc rñdet p:is. q apocopa facta est extreme vocalis a. cui pponēbat aspiratio: nā p̄c̄ta vaba r̄ aba sunt. Ideo autē abscissione facta extreme vocalis aspiratio māsit ex supio: r̄i p̄dēs vocali: qz suū est interiectiōis voce abscōdita pro ferri: itaqz pars abscōdite extremitatis videt̄ agrue iterie ctiōis nāli platione remāsisse. Et vt Donatus ait: Vox est incōdita vox hec. Dec quoqz que plena est vox iteriectio nō est: Et d̄r̄ incondita. i. intus d̄dita. ¶ Itē scias qz nunqz aī i. loco r̄sonātis positā aspiratio pōt̄ iueniri: sicut nec aī u. r̄sonātem. vñ hiulcus trissyllabū est r̄ hyeme. Nulla vō r̄sonās aī se aspirationez recipit. ¶ Dic nō qz cremes pro priū nomē d̄r̄ a cremo mas. r̄ fm̄ hoc caret aspiratiōe. si vō habeat aspirationē chremes: tūc nō est nomē latinum: nec deriuat̄ a cremo mas. vt dicit̄ Dug. ¶ Itē idē dicit̄ qz nō credit qz hoc nomē p̄pheta deriuat̄ a p̄for̄ faris. s̄z credit potius qz cōponat̄ a pro vel p̄cul r̄ phonos: qz hoc nomen p̄pheta h. habet post p. quā nullū latinū debet h̄re. Unde vult Dug. qz p̄dicte q̄tuor r̄sonātes aspirant̄ in grecis dictionibz: r̄ nō in latinis. Idem etiam videt̄ velle p̄ris. qui postqz dixit qz aspiratio inuenit̄ post q̄tuor r̄sonantes t̄m̄: q̄si exponēs qz hoc est̄ itelligēdū de grecis dictionibz: subiūgit aliq̄tulū post: R. inquit sine aspiratiōe ponit̄ in latinis: in grecis vō vel p̄ncipal̄. i. in p̄ncipio: vel geminata in media dictione aspirat̄: vt r̄betoz: rhodus: p̄irrus. Item p̄ris. in. 6. li. vbi agit de desinētibz in es pdu. ita dicit. Rhānes netis r̄ rhānis: qd̄ grecū eē oñdit aspiratio post r. posita: qd̄ in latinis noībz nō fit. Idem sentit̄ Apuleius qui dicit qz vitū facit qui aspirat pulcher vel sepulchrū: qz c. nec vlla cōsonās debet apud latinos aspirari. ¶ S̄z hoc pōt̄ obyci de mibi r̄ nihilū. Sed dicit̄ Apulei qz debet dici mici. licz cōis vsus h̄eat mibi. De nihilo dico: qz cōponit̄ a nō r̄ bilū p̄ne. vñ nō p̄ se aspirat̄ c. s̄z q̄si p̄ accidēs. h̄bit enīz hoc ab altero cōponētū: i. proprietates aut̄ nō sunt extendēde. Ex hoc patet qz catena nō debet aspirari. Ex predictis p̄z qz si aspiratio ponit̄ aī oēs vocales apud latinos: r̄ post q̄tuor r̄sonātes in dictionibz grecis aliq̄n: nō t̄m̄ est̄ determinatū nec declaratū in grāmatica a p̄ris. nec ab aliquo auctore: sicut puto qz ḡnāl̄ dictiones latine v̄l vocales debeāt aspirari: nec qz p̄dicte q̄tuor r̄sonātes debeāt aspirari post in dictionibz grecis: qz nō semp̄ ille r̄sonātes in dictionibz grecis aspirant̄: r̄ p̄pter hoc difficile est̄ scire: r̄ maxime mibi nō bene sciētī linguā grecā: qz r̄ in quibz dictionibz aspiratio debeat p̄poni vel postponi vniuersaliter. Et ideo si aliquas dictiones in hoc libro vel ope aspirari nō aspirandas: vel nō aspirari aspirandas: peto veniā de omīssis.

De diphthongis.

Scire etiam debes qz q̄daz vocales alijs vocalibz p̄ponunt̄: sicut p̄z in diphthongis: vñ hic de diphthongis aliqd̄ dicā. Diphthongus est cōiunctio duaz vocaliū vim suā retinētū in eadē syllaba. Naz u. posita post g. vel q. vel s. sequēte vocali in eadez syllaba amittit vim l̄re: vt qs lingua suadet. vñ dicit̄ p̄ris. in p̄ maio. Est inquit qz u. amittit vim tā vocalis qz r̄sonātis: vt cuz īster q. r̄ aliā vocalē ponit̄: vt quis: quoniā: hōcidē plerūqz patit̄ inter g. r̄ aliā vocalē: vt sanguis: lingua. S. qz qz aīce dēte: r̄ sequēte a. vel e. hoc idē sepe fit vt vim suaz amittat u. tā vocalis qz r̄sonātis: vt suadeo suauis suesco suetus. Et qz qz idem u. trāsit in r̄sonātē: vt nauta nauita: gaudeo gauisus: sic ecōtrario a r̄sonātē trāsit in vocalē: vt caueo cautus: voluo volut̄: faueo fautus. Itē au trāsit in o. pducrā more antiquo: vt iotus pro lautus. In u. quoqz lōgā trāsit: vt claudio includo. Itē ac. trāsit in i. pdu. vt quaero ingro: caedo occido: laedo illido. Itē au pro ab p̄positiōe ponit̄ in his v̄bis aufugo r̄ aufero. Diphthongi aut̄ sunt q̄tuor. s. au. eu. ae. r̄ oe. Quaz due ex toto scribunt̄ r̄ p̄ferunt̄. s. au r̄ eu. vt audeo: eunuchus. Aliē vō due ex p̄te scribunt̄: r̄ ex p̄te

p̄ferunt̄. s. ae. r̄ oe. vt musae r̄ foenum. Et scias qz iste dicit̄ diphthongi. s. ae. r̄ oe. in cōi p̄mone nō p̄ferunt̄: ita r̄ in hoc libro fere nusqz scribunt̄. vñ celū iuenies scriptū ifra i suo loco in gnta p̄e p̄e. sine a. q̄uis sit ibi ae. diphthongus. vñ celū q̄si caelū. Itē fenū p̄e. sine o. iuenies scriptū q̄uis sit ibi oe. diphthongus tacita q̄si foenū. r̄ ita de cōsilibus itel ligas. Seci t̄m̄ aliq̄n qd̄dā signū in vocali q̄ p̄ferit̄ ad denotādū qz ibi est diphthongus tacita. Vide i caelū. Diphthongi aut̄ dicunt̄ qz binas p̄thongos: hoc est binas voces cōprehēdūt. nā singule vocales suas voces h̄nt. Itē scias qz diphthongus nunqz in p̄terito p̄fecto mutat̄: vt bacreo haesi: audio audiui: moenio moeniui: excepto caedo cecidi. Et si obycias de aufero abstuli: quod mutat̄ au in abs. Dicit̄ mus qz nō ē ei r̄ rectū p̄teritū: s̄z accōmodatū. ¶ Adauer̄ tēdū etiā est qz nulla diphthongus in duas pōt̄ r̄sonātes de sinere: in duplicem aut̄ iuenit̄ vt faex faecis: r̄ faux faucis. ¶ Scias qz oīs dicitio p̄me declinatōis vel sequēs p̄māz declinatōne in e. p̄sinēs cuiuscūqz casus v̄l numeri v̄l generis sit diphthongat̄: vt musae: electae: illae: ipsae: quae. Recte vō casus vocatiuus nō sequit̄ p̄mā declinatōne s̄z secūdā: qz ex parte mas. ge. r̄ neu. est secūde: r̄ ideo nō diphthongat̄ in mas. ge. siue in vocatiuo. r̄ ita de cōsimilibz est dicendum.

De accidentibus.

Nota insuper qz sicut tribz modis p̄siderat̄ l̄ra: ita ei accidūt tria. s. nomē: figura: potestas. nā inq̄tum scribit̄ cōuenit̄ ei figura. rōne vocis cōuenit̄ ei nomē. sed inq̄tū p̄nūciat̄ cōuenit̄ ei potestas.

¶ Item nō est ignorādū qz mutatio litteraz fit ḡnqz modis. s. casu: vt virgo virginis: tpe vt ago egi. deriuatiōe: vt saxum saxosus. cōpositiōe vt arma armipotēs. antiq̄ platio: ne: vt proes pro prodes. Est aut̄ mutatio subalis r̄ accidētalis. Substantialis aut̄ mutatio est cū vna l̄ra ponit̄ pro alia: vt ago egi. Accidētalis vō mutatio est qz p̄ducta eadē ponit̄ pro correpta: vt lego legi. ¶ Itē sciendū est qz sex sunt spēs motus: sicut dicit̄ Arist. in p̄mo li. p̄dicamētōz. s. generatio: corruptio: augmētū: diminutio: alteratio: s̄z loci mutatio. ¶ Et scōz oēs istas spēs motus h̄z fieri mutatione litteraz. s̄z generationē: vt creo creauī: s̄z corruptiōne: vt ago egi: fm̄ augmētū: vt amo amaui: fm̄ diminutiōne: vt sedeo sedi. s̄z alteratiōez: vt lego legi: s̄z loci mutatiōne: vt mordeo momordi. ¶ Item scias qz p̄ductus. u. mō manet: vt ludo lusi: mō mutat̄ in. u. correpta: vt pungo p̄pugī: tundo tutudi. ¶ Itē. u. in. o. trāsit: vt nem̄ nemozis: ebur eboris: pro. u. habet. o. ¶ Itē aliq̄n. o. in. u. mutat̄: vt tremo tremui: r̄ huc illuc pro hoc illoc. ¶ Itē a. pdu. in. e. pdu. inuenit̄ conuertī: vt alitus anhelitus. ¶ p̄. Sciendū est qz septē vel nouē fm̄ p̄ris. sunt l̄re q̄ iterponunt̄ cā euphoniae. s. b. vt ambigo: ex am p̄positione r̄ ago interposita. b. Item imbuo uis. ex in r̄ vo vis. n. mutata in m. r̄ interposita. b. fm̄ quosdā. L. vt sicubi: ex si r̄ vbi interposita. c. l̄ra. Itē nūcubi ex nō r̄ vbi: interposita. c. l̄ra. D. vt pdest a pro r̄ est: interposita. d. vt dicit̄ p̄ris. in. 8. li. p̄ totā declinatōnez v̄bicūqz a vocali icipit hoc v̄bū est: iterponit̄ d. iūcture cōpositiōis. R. vt dirimo: ex di r̄ emo e. in i. interposita. r. S. vt obscur̄ ex ob r̄ cura cure interposita. s. l̄ra. T. vt idētidē: ex idem r̄ idēz interposita. t. l̄ra. P. vt empr̄: r̄ u. r̄sonās: vt bos bouis: vt dicit̄ p̄ris. in. 7. li. A boue quoqz bouū debet fieri e. in um. ¶ S̄z notādū qz u. cōsonātem assumūt obli qui casus singulares hiatus cā. abyciūt aut̄ eā qz p̄les sūt genitiu: datiu: ablatiu. vñ genitiu: bouz. datiu: at r̄ ablatiu: p̄ syncopā sepe medie p̄ferunt̄ syllabe: vt bob̄ p̄ boui b̄. De p̄dictis qd̄dā dāt euphoniā ri. sus. te. um. bra. ca. do. r̄ p̄e. p. r̄ u. r̄sonās.

De mutatiōe r̄sonatiū.

Postquam de vocalibz diximus: nunc de mutatione consonantium dicamus. ¶ Sciendū ergo p̄mo est qz tres sunt r̄sonātes que ma

nēt eedē p oēs casus: z nō mutant. s. l. n. r. vt sal lis: flumen nis. cesar ris. T. quog; z c. quīs in solis trib; noīb; iuenian tur q; p̄it declinari hocidē seruāt: vt capit. pitis. occiput. pi tis. s̄ncipit. pitis. ab eodē cōposita. alec cis. lac ctis. in quo ē. et addit. iuenit ēt hoc lacte ideclinatū. Relique vō cōso nātes mutant vel abyciūt d. vt aliqd alicui. m. vt tēpluz plī. s. vt magnus gni. x. vt rex gis. ¶ S; hoc videt fallere in hoc noie epar eparis: in quo r. nō remanet eadē p oēs ca sus. S; dic q; itelligēdū est de noīb; latinis: s; epar nō ē la tinū. ¶ Nota ēt sic dicit Prif. in p̄ maio. q; in p̄teritis p̄fer ctis v̄boz solēt oēs consonātes mō mutari mō manere: exce ptis q̄tuor. s. l. vt celo laui. p. vt turpo pauī. s. vt quasso saui. r. vt nexo xui. he enī nunq; mutant. Alie vō consonātes mō mutant mō manēt: vt habeo bui. iubeo iussi. cōpescō pescui. dico dixi. ascēdo di. ledo si. lego gi. pungo xi. demo psi. p̄mo p̄ssi. moneo monui. sino siui. neq; nequi. torq; torzi. desero deserui. vro v̄ssi. vertō verti. flecto xi. S; p̄t obyci de hoc v̄bo yello vulsi: in quo mutat l. in gterko. S; dic q; Prif. intellexit de regularib; nā yello velli debuit facere regu lariter. ¶ Itē q̄rit d̄ Disco didici. pello pepuli. pcello pecu li. Sed dic q; l. z s. nō mutant in his v̄bis: s; abyciunt po ti. ¶ Itelligēduz est q̄ de regularib; z de mutātib;: nō de abyciētib;. Nūc de singulis consonātib; videamus.

B. manet vt bibo bibi. mutat in ps. vt nubo nu psi: scribo scripsi. vel in duo si. vt iubeo iussi: vt vult Prif. in. s. li. ¶ Querit aut de scripsi nupsi: cur nō p b. sed p p. scribant: z hoc est cā euphonic: q; in p̄ncipio syllabe b. ante s. vel t. nō p̄t inueniri: vt ipe apt. p̄si tacus. Nā absonus abstinēs z silia non in p̄ncipio syllabe cōiūcta b. z s. h̄nt: cum p̄positio sepatim est syllaba accipiē da. Igit̄ participia supradictoz v̄boz rōnabil; p̄t. scribū tur: script; nuptus: z noia ex his deriuata scriptoz: nuptie. Dec Prif. in. 9. li. In p̄mo aut dicit q; b. z s. nō als debēt p̄ pe poni: hoc est in eadē syllaba iūcte nisi in fine noiatiu: cuius genitiuus in bis desinit: vt yrbs bis: celebs libis. Si obyciatur de abs: dic q; fm quosdam deberet excipi: vel vt quidam dicūt intelligēdū est de polysyllabis: vt legat littera. sic. Nō als debēt preponi in nominatiuis nisi in il lis cuius genitiuus in bis desinit.

L. transit in u. consonāte: vt pasco pauī. in x. vt dico dixi. in s. vt mulceo mulsi: parco parsi: siue pepci. z in g. ancedēte n. vt q̄dringēti: q̄ngēti: sexingen ti. Necnō post s. posita trāsīt aliq̄ in r. vel assumit eaz: vt irascor irat; nāscor nact; nascor nat; paciscor pactus.

B. transit in c. vt accidit: quicq; i. g. vt aggero. in l. vt allido. in p. vt appono. in r. vt arri deo: meridies. Antiquissimi vō pro ad ar frequētissime po nebant. vt arfari pro adfari: aruolare pro aduolare. vñ oñ dif recte arcesso dici ab arcio v̄bo qd nūc accio dicim;: qd est ex ad z cio cōpositum. Trāsīt et in s. vt assideo. in duas quoq; si. vt cedo cessi. in t. vt attamino. Itē d. iterponit̄ fre quēter biat; cā phibēdi in cōpositis: vt redigo: redarguo: pdest. Retrahit̄ etiam cum sequēs syllaba ab s. z alia cō sonāte incipit: vt in aspicio: ascēdo: aspiro: asto. hoc autē fit ne consonās geminef ante aliam consonātem.

F. in latinis dictionib; ponimus: vt fama fili; In grecis vō noibus pb: vt orphe; pheton. Hoc tñ scire debemus q; nō tam fixis labris est p nunciāda f. q; pb: atq; hoc solum interest.

S. transit in s: vt spargo sparsi. i. x. vt rego xi. in ct. vt pingoz pict; ago actus.

H. est vbi manet integra: vt habeo habui: est vbi mutatur in x: vt trabo traxi: yebo vexi: vt dicit Prif. in. 9. li.

K. Superuacua est vt dicit Prif. in p̄ maio. q̄ quis scribat nullam aliam

vim habet q; c: vt supra dictum est.
L. transit in x. vt paulū pauillū: mala maxilla: velū vexillū. In r. vt tabula taberna.
M. transit in n: z maxime d. vel t. vel q. sequenti bus: vt tñ tātūdem: qd cōponit̄ a tan tum z demum. Idem identidē: eoz corūdē: nū nūcubi: nū gs: nūq;: anceps pro amceps. Am enī p̄positio f. v̄l c. vel q. sequētib; m. mutat in n: vt anfractus ancisus: anquiro. Vocali vō sequēte intercipit b: vt ambitus: ambesus: am bustus: ambages. necnō etiam in cōbustus z cōburo idēz fit. Idē m. finalis dictionis substrabit̄ i metro plerūq; si a vocali incipiat sequēs dictio: vt illum expirātez trāsfixo pectore flāmas. vetustissimi tñ nō semp eaz subtrahēbāt. Ennius in. x. annaliū. Insignita fere cuz milia miliū octo. Item m. obscur; in extremitate dictionū sonū habet: vt tē plum. apertū in p̄ncipio: vt magnus. mediocrē in medys: vt ymbra. Item sola hec semiuocalis post. s. ponit̄ qd mi rum est: vt smirna: smaragdus: z añ ligdam: vt sanis rban nis: z qñ anta s. ponit̄ in finali syllaba: nois more interp̄ sita i. facit genitiuū: byems. byemis: velut inops inopis: ce lebs libis: sic dicit Prif. in p̄ maio. Idēz in. io. dicit M. ma net: vt emo emi. assumit ps. vt demo dempsi: como cōpsi: promo prompsi geminat̄ vt mordeo momordi: substrabit̄: vt rūpo rupi. Idē dicit in. io. li. Emo emptuz facit: qd ideo assumpsit p. qz nō p̄t m. añ tū sine p. iueniri cā euphonic: vt sumpt; p̄mptus: compt;. De am z circū ifra dicā.

H. modo mutat̄ i ps: vt temno tempfi. vel in. u. lo co cōsonātis: vt sterno strauī. Subtrahit̄ tur in linquo liqui: vinco vici: iunx cōiugis pro cōiungis: ne v̄bus patef̄ eē vt dicit Prif. in. 9. li. Et in. 6. li. dicit q; cō iunx desinit in ny. Itē. n. vt dicit Prif. in p̄ncipio maio. trā sit in. g. vt ignosco: ignotus: ignau;: ignominia: cognosco co gnatus: p̄t tñ in q̄busdā eozū ēt per p̄cisionē adempta vi deri. n. vt ignarus: qz in simplicib; quoq; p̄t per adiectio nem inueniri. g. vt gnarus gnatus: z sequēte. g. vel. c. pro ea n. greci scribūt. g. Et qdem vetustissimi auctores romano rum euphonic cā: vt agchises ageps: aggulus: aly scribūt. n. z nō. g. vt anceps: agulus: z hoc v̄lus modemoz bz. Trā sit. n. in. l. vt vnus vllus: catena catella: bon; bellus. silr col lido: colligo: illido. Itē trāsīt. n. in. m. sequētib; b. m. p. im bellis: imineo: iperatoz: impelloz. Silr in grecis noīb; neu tris in on desinentib;: vt impellion: ipelliom. Transit etiā in. r. vt corrigo: corruo: irriigo. Hāc aut mutationē lrarū sciendū est nāli qdā vocis rōne fieri p̄pter celeriozez mo tum lingue labiozūq; ad vicinos facili; transeūtiū pulsus. Et scias q; in. z. li. Prif. addit pene. vñ dicit Peneybicūq; cum p̄positio ante dictionē ab. r. incipiētē cōponit̄ mutat̄ n. in. r. vt corruo. Trāsīt z supradicta consonās. n. in. s. vt sci do scissus: findo fissus in. t. vt canis catulus. in. c. vt ecqd p enquid Expellit̄ in grecis in on desinentib;: cum in latinaz trāsēunt formā: vt simoleo: oraco: sic ecōtra addit̄ latinis noibus in. o. desinentibus apud grecos: ciceron caton p̄ci cero z cato. Trāsīt etiā in. u. vt sino siui: sterno strauī.

P. manet vt sapio sapui. assumit. s. vt repo re psi duplicatur: vt reperio repperi.

Q. nisi eandē vim quā c. haberet nunq; in p̄ncipis infinitiuoz vel iterrogatiuoz quozūdā no minū posita: p obliquos casus in c. lrām trāsiret: vt gs cu ius cui. Silr a v̄bis h̄ntibus q. in quibusdāz p̄ncipis in c. trāsferēt: vt loquoz locut; sequoz secut;. vt dicit Prif. in p̄ maio. z in. io. li. dicit. Deponētia in quoz mutat̄ eaz in cur sumētia tum faciūt supinū: loquoz locutus: sequoz secutus. Et post subdit Prif. in p̄molib. Q. transit in s: vt torqueo torzi: sicut z c. parco parsi. Similiter abyci n. in p̄terito p̄fecto: sicut z c. vt linquo liqui: vinco vici. Transit etiam in x. vt coquo coxi: duco duxi. Apud antiquissimos frequē

tissime loco cu syllabe qui p̄nebatu: r econuerso: vt ar-
quus coquus: oquulus pro arcus: cocus: oculus: quuz pro
cum: quur pro cur. De q. etiam supra dictum est quado de
terminau de k. q. c.

R. sine aspiratione ponit̄ in latinis dictionibus. In
grecis v̄o vel p̄ncipalis vel geminata in me-
dia dictioe aspirat̄: vt r̄betor: rhodus: pirr̄bus. Tr̄asit in l.
vt niger nigellus. vmbra vmbella. In s. vt arbor v̄l arbor.
odos pro odor. verro pro versus. In duas s. vt vro v̄ssi. ge-
ro facit gess̄. In u. consonantem. vt tero triui. sero seui. In
n. vt eneus pro ereus.

S. in metro apud vetustissimos suam vim fre-
queter amittit: vt Uirg. in. io. Enei.
Ponite spes sibi quisq. Tr̄asit in m. vt rursuz pro rursus.
diminuo pro disminuo. Terētius in adelphis. Diminuet̄
tibi cerebrum. Et scias q̄ diminuo p̄ duo m. d̄r a dis r̄ mi-
nuo. i. in diuersas partes minuo. sed diminuo p̄ vnuz m. a
di r̄ minuo importat diminutionē. Item s. mutat̄ in n. vt
quis nis. in r. vt flos ris. ius ris. in x. vt aiax pro aias. r̄ pi-
strix pro pistris. in quo sequimur dozes. illi eniz ornix pro
ornis dicūt. in d. vt custos dis. preses p̄sidis. palus dis. in t.
vt nepos tis. virtus tis. in u. sonatē. vt bos bonis. Itēz
sepe pro z. solem̄ s. geminatā ponere. vt patrisso pro patri-
zo. Sepe etiam s. pro aspiratione ponit̄ in his dictionib⁹ q̄s
a grecis sumpsimus. vt semis. sex. septē. sicut vult Priscia.
in p̄mo mino. Dic est sciēdū q̄ s. frequeter inuenit̄ liq̄-
scere: maxime ap̄ antiquos. r̄ ideo de liq̄dis aliqua dicā.
Inuenit̄ aut̄ liquecētia: tam in vocalib⁹ q̄ in sonatibus.
Et de vtraq; hic dicaz. Vocales vt dicit Prisc. ap̄ Latinos
oēs ancipites sunt vel liq̄de. i. que facile mō p̄duci mō cor-
ripi p̄nt. Inuenimus enim q̄nq; vocalē eandē p̄duci: q̄nq;
corripi: sicut patet in hac dictioe tenebre: cui⁹ penul. pdu.
r̄ cor. vtute illius liq̄de que est ibi. s. r̄ vocant̄ liq̄de q̄daz
silitudine. liquidū enī de facili currit de vno loco ad aliū:
sicut videmus in aqua r̄ vino r̄ oleo: ita etiā in vocalib⁹. fa-
cile eniz p̄ducunt̄ r̄ corripiunt̄: sicut dictū est. Silr̄ d̄nr an-
cipites. i. onbie: qz ad vtrūq; ponibiles sunt: vt onsum est.
In sonatib⁹ enim etiā sunt ancipites. s. liq̄de vt. l. r. q̄ mō
longā mō breuē post mutas posite in eadē syllaba faciunt
syllabā. His qdā nō irrōnabiliter addūt m. n. qz ipe quoq;
cōes faciūt syllabas post mutas posite. Vñ Qui. i. io. meta-
mor. Piscofāq; gnidō grauidāq; amathunta metallis. Ec-
ce hec l̄ra n. posita in eadē syllaba cū muta. g. nō facit voca-
lem sequētes. s. gni longā. Scias tñ q̄ aliter d̄nr vocales li-
q̄de: r̄ aliter sonatēs. Vocales d̄nr liq̄de: qz de facili mo-
uent̄ de correptione in p̄ductionē: sicut p̄dictū est. Cōsonā-
tes v̄o d̄nr liq̄de: qz h̄nt p̄tatem destruēde correptionis q̄n
videlicet nō liquecūt: r̄ nō destruēde q̄n liquecūt. nā tūc
vocalis breuis remanet sic nāliter erat. Inuenit̄ etiāz hec
l̄ra s. liquecere: maxime ap̄ antiquos: qz videlicet in scā-
sione metri abycit̄ sonās cū p̄cedēte vocali: q̄n sequēs di-
ctio incipit a vocali. r̄ hoc fit frequeter in hac l̄ra m. vt ap̄
Doratiū. Oibus hoc vitiū est cātorib⁹ iter amicos. Quq;
fit in hac l̄ra s. vt apud Latonē. Successus idignos noli tu
ferre moleste. Abycit̄ enim s. cū suavocali u. de hac dictio-
ne successus. Quq; abycit̄ sine vocali: vt apud Doratiū.
Regis opus sterilisq; diu palus aptaq; remis. Abycit̄ enī
s. finalis de hoc nomine palus: vt fiat breuis p̄pter sequē-
tem vocalem: vel si liquecit̄ s. vltima h⁹ nominis palus i
scansione metri: quod etiam fit apud Latonem. Qd̄ nosti
factum nō rectū noli silere: q̄st dicat noli ilere. r̄ apud Lu-
canū. Terga sedent crebro maculis distincta smaragdo. In
scansioe. n. s. abycit̄: r̄ dicit̄ smaragdo. Inde ē est q̄ diser-
tus corripit p̄mā syllabā di: cū sit nāliter lōga: q̄n cōponit̄
ex di: r̄ ars iterposita. s. cā euphonie qd̄ ibi liq̄scit. Sic ḡ
frequenter fiebat oliz in hac l̄ra s. eclipsis: qz. s. sonum hz

valde facilem r̄ q̄si sibilantē: r̄ multotiēs liquecit̄. Nō so-
lum aut̄. s. liq̄scit̄ in metro: sed ē in p̄sa: l̄z de hoc Prisc. nō
faciat mētionē. Ideo nota q̄ s. posita inter duas voca-
les fere vbiq; liq̄scit̄ q̄tū ad sonū. i. nō p̄ferit̄ i sui pleno so-
no: vt nisi designauit. Hoc aut̄ nō p̄t accidere in x. l̄z affini-
tatē habeat cū s. Non enī videt̄ rōnabile nec euphonie
sonū q̄ x. cū sit duplex sonās semp̄ deueniat ad mediū
sonū simplicis r̄ liq̄de sonat̄is: sic ad sonum de s. liq̄da vt
videlicet p̄ferat̄ eo sono quo p̄ferit̄ nisi dixit vel vexillū
vel auxiliat̄. vñ aliter est dictio p̄ferenda q̄n scribit̄ p̄ s. r̄
q̄n p̄ x. sic manifeste p̄z i hoc p̄terito hausit: qd̄ scribit̄ p̄ s.
q̄n est p̄teritū de baurio ris. r̄ i hoc p̄terito auxit qd̄ scribit̄
p̄ x. q̄n descendit ab augeo ges. Silr̄ p̄z in hoc p̄terito lusit:
qd̄ scribit̄ p̄ s. q̄n est p̄teritū de ludo dis. r̄ in hoc p̄terito lu-
xit: qd̄ scribit̄ p̄ x. q̄n est p̄teritū de luceo ces. v̄l lugeo ges.
In q̄bus intelligētib⁹ p̄z q̄ differēter p̄nunciet̄ x. ab s. liq̄-
da. Sicut ḡ p̄nunciat̄ auxit luxit q̄n scribunt̄ p̄ x. itēz dixit
vixit: sic p̄nunciādē silr̄ dictioes sunt: vt auxiliū auxilia-
tus. vexillū vexillifer. Ad maiore aut̄ declarationē eo-
rum q̄ dicta sunt de liq̄dis: scias q̄ s. quosdā triplex est li-
quescētia l̄re. Est enim qdā liq̄scētia q̄ d̄r qdā habilitas
elemēti fm q̄ facile tr̄asit de p̄ductione in correptionem r̄
econuerso: r̄ hec est tñ in vocalibus. Est etiā qdā alia liq̄-
scētia que attēdit̄ q̄tū ad subam l̄re. siue fm nām platio-
nis ipsius. i. fm q̄ ipsa subtrahit̄ r̄ nō p̄ferit̄: vel semiplene
p̄ferit̄: sicut patuit i hac l̄ra s. Silr̄ habet̄ i multis alyz: tā
vocalib⁹ q̄ cōsonatib⁹. vt suadeo suavis suauitas omitto.
in quib⁹ in scāssione subtrahit̄ u. v̄l m. r̄ est h̄ liquecētia
subalis: p̄cedēs v̄o accidētalis. Et hec secunda p̄t esse in
vocalibus r̄ sonatibus: sicut p̄dictum est. Est r̄ tertia liq̄-
scētia l̄re que attēdit̄ circa l̄re p̄tatem: sicut videm⁹ in li-
quidiz l. r. que nō semp̄ cū aliqua sonatē pdu. vocalem
p̄cedentem: imo ipsis liq̄scētib⁹ vocalis corri. vt illud p̄ro-
speri. Et tenebris addit̄ q̄s sine luce gerit. Dic nota q̄
liq̄de posite post mutā in eadē syl. nāl̄r p̄mittūt p̄cedētes
vocalē nāl̄r breuē corripi: vt assecla r̄ tenebre. vñ dixi nāl̄i-
ter breuē: qz si nāl̄r eēt lōga nō posset eē breuis nec in vsu
nec in prosa. vñ qz mater r̄ frater nāl̄iter pdu. p̄mā: nunq;
cōm. tres r̄ fratres p̄nt in penul. corripi nec in vsu nec in
p̄sa. Si aut̄ breuis sit: nāl̄iter p̄t pduci r̄ corripi i metro:
vt tenebre penul. cor. r̄ tenebre penul. pdu. sed in p̄sa d̄bz
corripi penul. vt cōpatres tenebre. r̄ hec cōiter r̄ q̄si gene-
raliter cor. Dug. vero videt̄ fuisse q̄si singularis op̄ionis i
hoc. Dicit. n. in quodā libello que cōposuit de accētū: q̄ q̄n
liquida ponit̄ post mutam in eadē syllaba nāl̄iter: qz si vo-
calis est nāl̄iter breuis: p̄t corripi r̄ pduci in metro: r̄ etiā
in p̄sa. si aut̄ est nāl̄iter longa tam in vsu q̄ in p̄sa pdu. vt
cōmatres. vñ p̄t dici fm eum tenebre penul. cor. ita qz sit
accentus ante penul. qz breuis est nāl̄iter. Etiā p̄t dici te-
nebre penul. pdu. eo qz accentus p̄ncipalis sit in penul. p̄-
pter positionem sonantiū. vñ p̄t tenebre in penul. corri.
r̄ pdu. in prosa pro voluntate legētis: sed qd̄ prius dictum
est cōiter tenet̄: r̄ hoc puto esse verum.

L. transit in. s. vt verto versus: cōcutio cōcussus.
L. vero antecēdēte tr̄asit. t. i. x. vt pecto
perui: flecto flexui. Dic nota qz sic dicit Dug. in vincio-
cis. regula generalis est qz quotiēs t. ponit̄ ante. i. purā se-
quente vocali hz sonū de. c. vt lectio amatio: nisi p̄cedat s.
vel. x. vel aspiratio intercidat inter. t. z. i. vel nisi differētia
impediat. S. antecēdēte: vt salustius. x. vt cōmixtio. aspi-
ratio intercedit: vt corinthios. Et in his oibus r̄ silib⁹. t. te-
net̄ in suo sono: l̄z sequat̄. i. pura. Differētia impedit ne. t.
habeat sonū de. c. l̄z. i. pura sequat̄ in istis genitiuis litiuz
vitiū ad differētia istoz noiatiuoz hoc vitiū: h̄ liciū. Dicē-
dū est ḡ i hymno sexte. Extigue flāmas litiū. r̄ silr̄ vitis vi-
tiū: vt t. retineat̄ in suo loco: l̄z i. pura sequat̄. Et scias qz l̄z

aliqui t. beat sonu de c. vt dcm est: no tri accipit sonuz de r. vñ dictōes q̄ scribunt p̄ c. debēt p̄ c. p̄nūciari. vt facio cis. iacio cis. aspicio cis. illicio cis. Ea vō q̄ scribunt p̄ t. accipiūt q̄nq; sonū de c. vt dixi in quatio tis. potior ris. sentio tis. si- tio tis. ¶ Si aut̄ queras quō cognoscit̄ an facio scribat̄ p̄ c. vel p̄ t. Dico q̄ ad secūdā p̄sonā cognoscit̄ q̄ p̄ c. p̄nūcia- tur. vt facio cis. Et itā de alyis silib⁹. quatio tis. sentio tis. z silia oīa scribunt̄ p̄ t. lz p̄nūcient̄ p̄ c. qd̄ pōt cognosci ad se cūdā p̄sonā z plālē numez. Dicim⁹ enī quatio tis. q̄rim⁹. sentio tis. sentim⁹. vñ de silib⁹ dicas. Amicicia vō pudici- cia iusticia z hō p̄ c. scribunt̄ sic p̄ferunt̄: qz forman̄ a gto si veniūt a nominib⁹ secunde declinationis: vel a datiuo si veniūt a noib⁹ tertie declinatōis addita cia. Violētia vō z astutia scribunt̄ p̄ t. lz p̄nūcian̄ sono de c. qz forman̄ a gto violētia astuti addita a. Prudētia aut̄ z negligentia scri- bunt̄ ēt p̄ t. lz p̄nūcient̄ in sono c. qz forman̄ a datiuis: pru- dēti negligēti addita a. z sic de silib⁹ dicas. Sz pōt dubita- ri de vngintium⁹: qz h̄ t. nō accipit sonū de c. Dico q̄ i. hic est i iūctura p̄pōnis: z sic nō ē h̄ regylā datā: qz regula h̄ bz exceptōez: lz Dug. nō excipiat hec. vñ ad p̄dictas tres exce- ptōes dz addi: z nisi i. sit in iūctura p̄pōnis: vt vigitium⁹.

X. duplex p̄sonās est. mō accipit̄ pro cs. vt in hoc noie apex cis. mō pro gs. vt i hoc noie grex gis. Trāsit tñ z in u. p̄sonatē. vt nix niuis. necnō i ct. vt nox ctis. suppellex suppellectilis. Sz hec h̄ regulā decli- nari vidēt: qz videlz oīa noīa desinētia in x. faciūt in cis: vt in gis genitiuū: exceptis q̄tuor noib⁹ q̄ vidēt h̄ regulā declinari. s. nix uis. nox ctis. senex nis. suppellex ctis. Lō- posita vō simpliciū declinationē seq̄nt̄. vt pnox ctis. exlex exlegis. subit̄ ēt x. loco aspiratiōis. vt vebo xi. trabo xi. ver- tit̄ in f. vt efficio effero. ¶ Et sciēdū q̄ quotiescūq; ex p̄pō p̄ponit̄ cōpositis dictiōib⁹ a vocali incipiētib⁹: vt ab his tri- b⁹ p̄sonatib⁹ c. p. t. itēgra manet. vt exaro. exeo. exigo. exo- leo. exuro. excutio. expeto. extrabo. Quidā vō dixerunt q̄ etiā x. sequēte s. itēgra manet: vt si dicat sequor expers. sz isti vidēt̄ facere h̄ grecoz p̄suetudinē. illi enī s. sequente nūq; x. p̄ponūt sz k. Meli⁹ ḡ vt dicit̄ Prif. in p̄ maio. nos x. solā ponim⁹ q̄ ponit̄ pro cs. Cui⁹ rōnē nō solū ip̄e sonus au- riū iudicio possit reddere: sz ēt q̄ geminari s. aliq̄ p̄sonatē aīcedēte mime pōt. geminari aut̄ videt̄ post p̄sonatē. si x. aīcedēte q̄ loco cs fūgit̄ ipsa p̄sequat̄: vt dicat̄ exsequie exsequor. Qd̄ si liceret licebit̄ ēt a silī post bs vel ps: q̄s lo- co x. duplicis p̄sonatis accipimus addere s. vt dicat̄ obfess- sus obfessus: qd̄ minime licet: qz nō pōt duplicari p̄sonās alia subsequēte p̄sonatē: qm̄ nec aīcedēte nisi sit ligda aī- mutā: vt suppellex: suffrago: suffluo: effluo: effringor: vt di- cit̄ Prif. in. i. li. tractatu de b. Tñ duplex p̄sonās vt x. pōt i- ueniri aīcedēte p̄sonatē: vt lanx falanx: z sequēte: vt expe- to. ¶ Et nō q̄ sic dicit̄ Prif. in. i. 4. li. nulla alia pars in x. de- finit̄ apud latinos nisi noīa: z ex p̄pō q̄ greca ē: z vix z pay aduerbiū comicū: quo vtiē Terētī: qd̄ silr grecum est. Et scias q̄ x. incipit̄ ab i. cū alie semiuocales ab e. incipiāt. Et est rō qz in i. terminat̄ apud grecos. Uocat̄ enī xi: sic docet al- phaberū grecū. vñ p̄ apostrophē dicim⁹ ix. Vñ h̄ nō q̄ vo- cales dicunt̄ qz p̄ se vocē faciūt sine p̄sonatib⁹. vñ qlibz vo- calis p̄ se facit̄ syllabā: vt amo: z ichoat̄ vocales a suo noie: z in se terminant̄ siue in nomē suū. Cōsonātes aut̄ dicunt̄ q̄si cū alio sonātes. i. cū sono vocalis. Nō enī p̄nt̄ p̄ferri cō- sonātes sine sono vocalis: z hoc satis pz i eoz platiōib⁹. sic cū dicim⁹ be. ce. de. silr nō p̄nt̄ p̄ se p̄ficere syllabā sine pre- sentia vocalis: vocalis vō sine eis syllabā facit. Tātū enīz fere refert̄ iter vocales z p̄sonātes q̄tū inter aīas z corpa. Bīa enī p̄ se mouet̄ z mouet̄ corpus. Corpus aut̄ nō mouet̄ aīam: nec p̄ se mouet̄: sic pz in cadauere. ita z vocales p̄ se mouent̄ ad p̄ficiēdū syllabā: z ip̄as p̄sonātes mouēt̄ secū. Cōsonātes vō sine vocalib⁹ immobiles sunt ad p̄ficiēdā syl-

labā. Semiuocales aut̄ ab e. incipiūt: z in se termināt absq; x. que sola ab i. incipit̄ p̄ apostrophē greci nois xi: qz necesse fuit cū x. sit semiuocalis a vocali incipe z i se terminare. Que x. nouissime a latinis assumpta: post oēs ponit̄ lras qb⁹ lati- ne dictōes egēt. Qz aut̄ ab i. incipit̄ ei⁹ nomē: oīdit̄ ēt Ser- uius in cōmēto qd̄ scribit̄ in Donatū his v̄bis. Semiuoca- les sunt septē q̄ ita p̄ferunt̄ vt ichoent̄ ab e lra z desināt i- nālē sonū: vt f. l. m. n. r. s. x. lz x. ab i. ichoat̄. Idē etiā Eutro- pius p̄firmat dicēs: Una duplex p̄sonās x. q̄ iō ab i. incipit̄ q̄ apud grecos in eādē desinit̄: vt xi. Mute aut̄ a se incipiē- tes z in e. vocalē desinētes exceptis k. z q. qz altera i u. ab- rera in a. finit̄ sua p̄ficiēt noīa. Incipiūt ḡ mute a sono mu- to siue a sono p̄pō: z terminat̄ in sonū vocalis. cū ḡ plimū denoiet̄ lra a p̄ncipio: z son⁹ mutaz sit in p̄ncipio mut⁹: sic pz in eaz platiōe merito vocate sunt mute. Incipiūt ḡ vt dixi mute a sono muto siue a sono p̄pō z terminant̄ in so- nū vocalis e: vt be. ce. de. excepta f. quā qdā iō posuerūt se- miuocalē: vt Serui⁹ supra: qz incipit̄ a vocali. s. ab e. sic semi- uocalis: z terminat̄ in sonū p̄p̄iū. hoc tñ nō facit̄ eā semi- uocalē: nomē enim lre nō mutat̄ eē lre. Vñ dicit̄ Prif. in p̄ maio. Nihil enī aliud semiuocalis h̄z lra bec f. nisi nois p̄- lationē q̄ a vocali incipit̄: sz hoc ptātē lre mutare nō dbuit. Si enī eēt semiuocalis necessario terminalis noīum inue- niret̄: qd̄ mime repies. Nec aī l. v̄l r. i eadē syllaba posset poni: q̄ locus mutaz est dūtazat: nec cōez aī eadē positā faceret syllabā. Uolo ēt te scire q̄ q̄tū semiuocales vincū- tur a vocalib⁹ tātū vincūt z ipse mutas vt supra tetigi. qd̄ pz ex eo q̄ vocales h̄nt tres p̄prietates: p̄ se enī p̄ficiūt: vo- cē inchoāt noīa z termināt silr. Semiuocales aut̄ harum duas tñ h̄nt. Nā ichoatiue sunt dictionū z terminales vt nil: z ita de alyis semiuocalib⁹ q̄ q̄nq; ichoat̄ dictiōes: q̄nq; termināt. tertiā vō nō h̄nt. s. qz p̄ se vocē nō p̄ficiūt: z ita vi- cunt̄ a vocalib⁹. Mute vō nec p̄ se vocē faciūt: nec oēs ter- mināt noīa: lz qdā eaz termināt noīa: sic c. d. t. z hoc i pau- cis noib⁹ exercēt. nā pauca noīa desinētia in eas iueniunt̄ inchoāt tñ: z ita vñā tñ sibi v̄dicāt ex illis trib⁹ p̄prietat- bus. Vincunt̄ ḡ a semiuocalib⁹ p̄m q̄ semiuocales a voca- lib⁹: qz lz ichoēt: tñ raro termināt noīa. Tñ z apud grecos vocales z semiuocales tñ termināt noīa: nō mute: z meri- to. Illa enī debēt eē in fine que multū sonāt. qz oīs platio plus festinat̄ circa finē z plus sonat. vñ ēt oratores exaltāt vocē suā in fine vel circa finē. Dnt̄ ḡ semiuocales secūdā euphoniā. nā melius z perfectius sonāt q̄ mute: sicut z vo- cales ip̄is semiuocalibus. Dec dicta sunt de semiuocali- bus gratia dei: z de x.

Y. vocalis est semp: z scribit̄ tñ in grecis noib⁹ e barbaris sicut z. z. vñ q̄n y. ponit̄ inter duas vocales ē vocalis: z per se syllabicat̄. vñ p̄popoeya est sex syllabaz: z ita de silib⁹ dicas. Quia aut̄ mētio facta est de x. z z. q̄ sunt duplices cōsonātes: z. i. aliq̄ duplex est p̄sonās: ideo hic dicā de i. ostēdens q̄ sit duplex p̄sonās: z q̄ simplex. Deinde etiā subiungā de u. consonante.

Z. potest esse simplex p̄sonās: z aliq̄ duplex. u. vō tñ est simplex cōsonās. ¶ Notandū est ergo q̄ i. p̄sonās posita nāliter inter duas vocales viz suā retinētes: als seruātes: z maxie in simplici dictiōe: accipit̄ pro duplici p̄sonatē: z debet syllabari cū sequēte syllaba: vt maior: troia. Si enī i. remaneret vocalis essent tres vo- cales iuncte sine vlla media cōsonatē: z inde pueniret hīa- tus intolerabilis vt vult̄ Prif. in. 3. li. maio. In tenuia autē remansit i. vocalis: z est ratio h̄ bec. qz noīatiuus pluralis neu. ge. formatus ab ablatiuo singulari desinēte in i. debz supare illum ablatiuū vna syllaba: vt mari maria: fortī for- tia. Hoc aut̄ nō fuisset in hac dictiōe tenuia nisi i. remansit- set vocalis. ¶ Prif. Qñ i. est duplex cōsonās debet syllabica- ri cū sequēte syllaba: qd̄ nō fuit in tenuia. ¶ Notandū ēt q̄

Inuenit i. iter duas vocales positū simplex consonans: s3 in cō-
positis tñ: vt reiectus reyce: sicut docet Priscianus in or-
thographia introducēs exēpluz Virgily. Tyre pascētes
a flumine reyce capellas. Ecce he quatuor syllabe re. y. ce.
ca. sunt oēs breues: et faciūt pcelematicū cōstātes ex qua-
tuor syllabis breuib⁹. Oportet ergo q̄ ibi nō sit duplex cō-
sonans: imo simplex cum nō faciat ibi positionē. Ratio autē
hec est: qz i. nō est inter illas vocales nāliter: sed gratia con-
positiōis. Luz ergo hec ppositio re nāliter breuis sit: ibi ē
correpta inuenit a poeta. vñ cōposita excludunt in hoc q̄
dī nāliter. et hoc vult Dug. qui dicit q̄ baiulo las est v̄buz
simplex: et sic ibi est duplex consonans: et pducit primā. Si autē
baiulo sit ibi cōpositum v̄bum: tūc nō est ibi duplex conso-
nans: nec prima lōga sed potius breuis: iuxta illud Cloro co-
lum baiulat: lachesis trahit: atropos occat. Item dicit Dug.
q̄ magister sponit a maior et sterion: quasi maior in statōe
et debet scribi media syllaba per duo y. vnum consonans et
aliud vocale: vt dicatur maister. Sed constat q̄ maister
habet primam breuem: et est composituz. ergo si scribatur
per duo y. maister. i. nō erit ibi duplex consonans cum sit pri-
ma breuis. Alij dicūt q̄ reycio tam in presenti q̄ in prete-
rito primam producere et corripere inuenitur: qz ibi i. pōt
esse simplex consonans: et sic primam corripit. Unde Virgili-
us. Tyre pascētes a flumine reyce capellas. Vel potest
i. ibi esse duplex consonans: et sic producitur prima positione.
Unde idem Virgilius. Reyce ne maculis obfuscent vel-
lera pellis. Alie vō prepositiōes compositę cuz hoc verbo
iacio penitus producunt: vt inycio: adycio: eycio: proy-
cio: deycio: in quibus omnibus i. duplex consonans est ante i. vo-
calem: et istius opinionis fuit magister bene. Dis visis dici
potest q̄ i. cōsonans posita inter duas vocales naturaliter
est duplex consonans: et positionem facit precedēti vocali: vt
maior: peior: et hec regula generalis est in simplici dictione.
De tenuia non est obiectio: quia ibi i. non est cōsonans cum
nō syllabicetur cuz secūda syllaba sed per se: quia vocalis
est. In compositis autem habet instātiā: sed hoc potest
excludi in eo qd̄ dicitur. J. posita inter duas vocales natu-
raliter: quia in compositis nō videtur ibi i. esse naturaliter
sed potius accidēt aliter. s. ratione compositiōis. Aliquādo
etiam facit positionem etiam in compositis: vt adycio: ey-
cio: quia ponitur inter duas vocales: et syllabicatur cum se-
quēti syllaba: s3 hoc omnino nō sit naturaliter: vt superius
Declaratum est. Patet ergo quomodo verificetur regula
predicta. J. cōsonans posita naturaliter inter duas vocales
vim suam seruantes: et maxime in simplici dictione accipi-
tur pro duplici consonate. Nec autem particula. Vim suam
seruātes: nō est declarata. ideo nota q̄ hoc additum est: qz
i. positum inter u. post g. vel q. et alteram vocales: nō est du-
plex consonans: imo vocalis. Ratio autē huius est: qz altera
illarum vocaliuz. s. u. nō seruat ibi vim suam: imo amittit.
Juxta illam regulam de diphthongis superius dataz. s. u.
posita post g. vel q. vel s. sequente vocali in eadem sylla-
ba amittit vim littere: vt qui lingua suadet. Ex quo patet
q̄ in his dictionibus nequior: pinguior: qz: et similibus ibi i.
nō est cōsonans sed vocalis: sicut docet Priscianus in lib. 3.
maio. in tractatu comparatiuoz. Quidam cōtra predictā
regulam obyciūt de coire: vbi i. nō est duplex consonans posi-
ta iter duas vocales: cum precedēs vocalis corripiaf. s. co.
Unde Lucanus. Nec coire patres et. S3 ex predictis pa-
tet solutio: qz videlicet nō est ibi inter duas vocales natu-
raliter: imo accidēt aliter videlicet gratia compositiōis et
syncope. Deberet enim dici coinere: sed per syncopaz dici-
tur coire: sicut coy. vñ in his dictionibus coire coy couisse
introire introierūt: et similibus remāsit i. vocalis cum non
sit ibi nāliter inter duas vocales. et hoc etiam patet qz i. nō
syllabicatur cum sequēti syllaba: sed per se solam: quod nō

posset fieri si esset cōsonans. Sic vidimus quādo i. sit du-
plex cōsonans. Nunc videamus quādo sit simplex. Et est
dicēdum s̄m Priscianū q̄ i. modo pro simplici modo pro
duplici accipitur cōsonate. Pro simplici quādo ab ea inci-
pit syllaba in principio dictionis posita sub sequēte vocali in
eadē syllaba: vt iuno iuppiter. Pro duplici at quādo i me-
dio dictionis ab eo incipit syllaba post vocales an se posita:
subsequēte quoq; vocali in eadez syllaba: vt maius: peius:
eius. Pro simplici quoq; in media dictione inuenitur: sed in
compositis: vt iniuria: eiectus: reyce. Virgilius in bucoli.
proceleumaticum posuit pro dactilo: vt Tyre pascētes
a flumine reyce capellas.

U. est consonans quando ab ea inci-
pit syllaba
in principio dictionis posita subsequēte vocali in eadē syl-
laba: vt venus. et est tñ simplex cōsonans. Un̄ dicit Prisc.
q̄ in ea preualuit potestas simplicis consonantis. Sed videt
q̄ sit duplex cōsonans. nam si dicam clipiui penulti. produ-
si dicaz cupy penulti. cōri. et sic videtur q̄ u. sit ibi duplex
consonans et prestat positionem vocali precedenti. Ad
hoc dicēdum est q̄ u. tñ est simplex cōsonans: nec illa voca-
lis precedēs positionez ab illo u. recipit: immo est natura-
liter longa: sicut patet in supino et participio in quibus nō
est u. et tamē produ. penulti. vt cupitus cupita cupitum. Et
scias q̄ u. posita post g. vel s. sequēte vocali in eadem sylla-
ba amittit vim littere. nam vim consonantis nō habet ibi
cum nō faciat positionem cum altera consonante. vim vo-
calis nō habet: cum nō faciat cum altera vocali cum qua
est in eadem syllaba diphthongus. Et sciēdum q̄ hoc
verum est vbi u. cum altera vocali sequente est in eadem
syllaba: vt quis: anguis. Si vō sunt in diuersis syllabis nō
est verum: vt arguo: exiguus. et hoc accidit tñ vbi est g. et
nō q. Nam q. nunq̄ potest syllabicari vel scribi nisi sequē-
tibus duabus vocalibus que sunt in eadem syllaba secuz:
et ideo quis iste notariū quis scribatur per q. genitiuus
tamē eius nō scribitur per q. sed per c. vt cuius: quia in cu-
ius i. est consonans: nō vocalis. Ex predictis patet q̄ equus
equi: et equus equa equum: et similia scribuntur per dupli-
cem u. post q.

De recto ordine litterarum.

Dicto de diuisione litterarum et eaz mu-
tatione: nunc dicēdū
est de recto ordine ipsarum litteraruz. Scias ergo q̄ vni-
cuiq; littere accidunt tria. s. nomē figura potestas. Nomē
i. nominatio: vt a. b. et sunt elementozum nomina indecli-
nabilia: taz apud nos q̄ apud grecos: et hoc duplici de cau-
sa. Prima est qz simplicia et stabilia debent esse elemēta
quasi simplex fundamentum cuiuslibet doctrine et imobi-
le. Secunda est quia si variaretur eozum nominum de-
clinatio: significatio euanesceret: cum vocales a suis voci-
bus conficiant sua nomina. Si enim diceretur hoc a. bu-
ius atis: nō esset amplius nomē illius littere in obliquis. si
militer de vnaquaq; littera siue vocali siue cōsonate: qua-
re nomina elementoz indeclinabilia remanserunt. Signi-
re accidunt quas videm⁹ in singulis litteris. Potestas vō
est ipsa p̄nunciatio: propter quā et figure et nomia sunt in-
uenta. Diuiditur tamen potestas littere in substantialem
et accidentalem. Substantialis potestas litterarū est litte-
ram eē vocalem vel cōsonantem: semiuocales vel mutaz.
Accidentalis vō est multiplex: videlicet correptio: produ-
ctio: aspiratio: leuitas: liq̄scētia: duplicitas: imutatio: trās-
mutatio. Ordo etiam accidit litteris: sed nō signat eis pro-
accidente: qm̄ pars dicit esse potestatis. Or̄ eniz aliqua l̄ra
p̄ponatur vel postponat in syllaba: hoc habet a mō p̄nū-
ciandi: qui nihil aliud est q̄ potestas. Accidit ergo ordo
litteris: qui quis in syllabis dinoscit. tñ qz coniunctus eē

videtur
lum ei
cer: su
Subi
post e
lōga s
bus n
dictū
Et p̄n
prepo
quē
pi. so
eade
graph
adiec
ante
sitiu
scrib
tium
ra in
p̄re
ergo
quē
mac
ben
ban
sylla
ars.
mu
abd
act
sed
sic
nit
vt
ten
tit
no
p̄
qu
ma
ci
ter
lat
ca
bo
tu
et
d
te
p
v
n
h
f
g
f

videtur euz potestate elemētoꝝ: nō absurdū puto nunc illi
 lum ei subiungere. Sunt ergo vocales prepositiue videli-
 cet: subsequētibus alyꝝ vocalibus i. e. i. e. i. e. o. o.
 Subiunctiue e. u. vt ae. au. eu. oe. J. quoq; apud antiquos
 post e. ponebat: et ei diphthongon faciebant: quā pro omni i.
 lōga scribebant more antiquoꝝ grecoꝝ. Diphthongi autē q̄
 bus nūc vtimur sunt quatuor. s. ae. au. eu. oe: de quibus supra
 dictū est. ¶ Nūc ergo de ordine consonantiū videamus.
 Et p̄mo de ordine semiuocaliū. In semiuocalibꝝ sunt alie
 prepositiue alyꝝ semiuocalibus in eadeꝝ syllaba: vt m. se-
 quēte n. vt amnis: damnū: somnū: hymnus. Et vt dicit Pa-
 pi. somniū: somnū: et cetera similia que habent m. ante n. in
 eadem syllaba debent pronūciari. et Martianus in ortho-
 graphia sua dicit: q̄ littere que inter se copulari nō possunt
 adiecta alia littera sociātur: vt m. et n. cum nō coeāt vocali
 antecedēte vniunt: vt in omni: et in somno. S. quoq; prepo-
 sitiua est sequēte. m. vt smirna: smaragdus: per s. nō per z.
 scribi debet. Nam vt dicit Priscianus in p̄mo maioris. Vi-
 tium faciūt qui z. ante m. scribūt. Nūq; enim duplex litte-
 ra in capite syllabe posita potest cū alia iungi consonante.
 Preterea s. frequēter liquescit in metro. z. vero non. Sic
 ergo ille versus posset culpari si smaragdus scriberet p z.
 quē ponit Lucanus in decimo libro. Terga cedēt crebro
 maculis distincta smaragdo. Si vero ibi scripta cessat rep̄-
 hensio. Nam s. frequēter liquescit in metro: et ideo illa sylla-
 ba ma potest ibi corripī: vt supra ostēsum est. In fine autē
 syllabe oēs liquide solēt ante s. poni: vt plus: hyems: mōs:
 ars. Similiter ante x. excepta m. vt falx: lanx: arx arcis. In
 mutis p̄ponunt b. et g. sequēte d. vt bdellius genus lapidis:
 abdomen: nigdonides. L. vero et p. p̄ponunt sequente t. vt
 actus: lectus: diphthongus. vñ peccāt qui syllabicant actus:
 sed debet syllabicari a ctus: qz c. cū t. sunt eiusdeꝝ syllabe: et
 sic de oibus p̄dictis et similibus. Semiuocalis nulla prepo-
 nitur mutis: nisi s. sequēte b. vt asbestus: asbutes. L. vel q.
 vt scutū: squalor. p. vt spes: spera. T. vt status. ante aliā au-
 tem nullā mutarū. ¶ Dic nota q̄ sicut dicit Prisc. p. nō pa-
 titur r. ante se in eadē syllaba. ¶ Si autē obiciat de hoc
 noie stirps: in quo. r. ponit ante p. in eadeꝝ syllaba. dico q̄
 Prisc. intellexit in p̄ncipio syllabe. P̄ncipiū autē voco: qz
 quid est ante p̄mā vocalē. Cū ergo p. nō patiat r. ibi ante p̄-
 mā vocalē cessat obiectio: p̄t etia aliter dici. Quod. n. di-
 cit Prisc. intelligit qm̄ p. sumit in vi sua et simpliciter: ibi au-
 tem nō sumit. p. simpliciter siue in vi p̄pria: imo ps. ibi col-
 laterales sumunt p̄ vna figura que est apud grecos: et vo-
 catur psi. et huius est figure. ψ. Et vt vult Prisc. in p̄ maio.
 hoc interest iter elemēta et litteras: qz elemēta p̄prie dicun-
 tur ipse. s. p̄nūciationes. note autē earū littere. abusiue tñ
 et elemēta pro litteris: et littere pro elemētis vocant: cū enī
 dicimus nō posse cōstare in eadē syllaba r. ante p. nō de lit-
 teris dicimus: sed de p̄nūciatiōe litterarū. Nam q̄tū ad scri-
 pturā possunt cōiungi: nō tñ etiā enūciari: nisi postposita r.
 vt p̄nceps. Mute vero semiuocalibus p̄ponunt. Liquide
 absq; m. oēs pene oibus: vt bl. blādus. cl. clar. dl. abodlas
 nomē barbarus. gl. gladius. tl. atlas. pl. planus. fl. flauus.
 bn. abnuo. sed ibi b. magis est superioris syllabe: qz p̄positio
 syllabicari d̄z per se. en. enidus. cr. crudus. dn. ariadne. gn.
 gneus. tn. etna. pn. terapne. br. vmbre. cr. crebre. dr. draco.
 fr. frater. gr. grat. pr. pratū. tr. tract. Ante m. aut iuenit c.
 d. g. t. sic piracnō: alcmena: dragma: admet: ritmos. p. p̄
 ponit huic littere s. in p̄ncipio syllabe: vt ipse: psitacus: et sic
 cōstat qz p. et s. debēt simul syllabicari. B. ante s. vel t. nun-
 quā iuenit in p̄ncipio syllabe: nec etiā stare p̄t: et iō b. con-
 uertit in p. vt nubo nupsi nuptū. Analogia enī regrebat b.
 in p̄terito et supino: cū esset b. in p̄senti: sed euphonia cogit
 scribi per p. et nō per b. dictas dictiones. vñ Prisc. in fine p̄-
 mī maioris dicit. Nubo nupsi: scribo scripsi faciunt: q̄uis

analogia per b. cogit scribere: sed euphonia supat: que etiā
 nuptam non nubtam: et scriptum nō scribitum. compellit p
 p. non per b. dicere et scribere.

De syllaba.

Aliso de littera: Nūc videndum est de sylla-
 ba hoc modo. P̄mo quid sit
 syllaba: quot litteris cōstare videat et potest: et quo ordine.
 Secundo de litteris terminantibus syllabā. Tertio de ac-
 cidentibus singulis syllabe. ¶ Scias ergo qz syllaba: vt di-
 cit Prisc. in. z. maio. est cōprehensio litterarū cōsequēs sub
 vno accentu: et vno spiritu prolata. abusiue tamē et singula-
 rium vocaliū sonos syllabas nominamus. Possumus tñ et
 sic diffinire syllabā. Syllaba ē vox litteralis: que sub vno
 accentu: id est vno spiritu indistanter profertur. A singulis
 tamen incipiens nō plus q̄ sex litteras procedere syllaba
 potest in latino sermōe: vt ab: ars: mars: stans: stirps. ¶ Et
 notādū est qz syllabe q̄ ex singulis cōstāt litteris: nō plu-
 res sunt q̄ ipse vocales ex quibus fiunt. Quot autem ex
 amplioribus innumerabiles. Nulla syllaba tres vocales
 habet. vnde u. et i. non aliter iunguntur diphthongis: nisi lo-
 co posite consonantium. u. tamen etiam tunc iungi potest
 diphthongo cum amittit viz littere: vt quae: linguae. Sepe
 inueniunt p̄ duabus vocalibus iūctis: hoc est p̄ diphtho-
 go singule vocales posite: vt plostrū p̄ plaustrū: et inquirō
 p̄ inquaero: et vbiq; p̄ eu diphthogo e. pdu. vel i. Que singu-
 larum l̄rarū sunt. s. syllabe ex vocalibꝝ: vt dictū est cōstāt:
 vt a. et e. et c. Que autē ex duabꝝ cōstāt: vel a vocalibꝝ fiunt:
 et inuenit diphthongus in ae. oe. vel a vocali et consonāte ante
 vel sequente: antecedēte vt da. ante vt ad: nō plures tñ q̄
 tres cōsonātes antecedere vocalem nec rursus cōseq nisi
 tres possūt. ¶ Sed hic notādū est qz si antecedūt tres cō-
 sonantes nō possunt nisi due cōsequi vocalē: vt mōstrans:
 nec itez si cōsequant tres: nō possunt antecedere nisi due:
 vt stirps. Si autē cōsonātes syllaba terminet in consonāte necesse
 est et sequētem a cōsonante incipere: vt artus arduus: nisi
 sit compositū: vt abeo: adeo: pereō. Derodianus tñ de or-
 thographia ostendit rōnabili esse sonoziusq; q̄tum ad ipas
 vocis plationē: in cōpositis quoq; simpliciū regulā in or-
 dinandis syllabarum litteris seruari. Sed extra eū sic obij-
 citur. ergo oblit: oblatu: obruo: abrado: et similia. si. b. trā-
 sit in scōam syllabā: more simplicium dictionū p̄mā cōez
 habere in metris opz: vt posset etiam corripī: sed hoc nusq;
 iuenit. ¶ S. Circūeo et circumago: et filia nō paterent eli-
 sionem m. in p̄nūciatiōe. si trāsiret in sequētē syllabā. m.
 Nec in p̄hibeo: exhibeo: inhumat: anhelō: ihibeo: adhuc:
 adhinc: et silibus scōe syllabe p̄ncipalis aspiraret vocalis:
 si terminalis cōsonās p̄positionis in eam trāsiret: quō in
 istic: istoc: et hic: istec: istuc: Si vo in media dictione syllaba
 a vocali incipiat: necesse est antecedentem quoq; nisi sit cō-
 posita in vocalem terminari: vt pietas: curialis: pereō: ruo:
 minuo. Est tñ qm̄ in cōpositis et subtrahit consonās: vt coeo
 cois: qm̄q; mutat: vt comedo: vbi etiā p̄positio non syllabi-
 catur p̄ se: sed transit ad sequētes syllabā. Itē scias qz cōso-
 nans posita inter duas vocales semp est de sequenti sylla-
 ba in simplici dictione: vt amo: oro: nisi geminet: tunc enī
 vna cōsonās est de p̄ma syllaba: et sequēs de scōa: vt assus:
 sed in cōposita dictione est de p̄cedenti syllaba: si nāliter
 sibi coberēt: vt adeo: peo. P̄rimiales syllabe. hoc est i p̄-
 ncipio dictionū posite ab oibus incipere l̄ris: desinere tñ nō
 in oēs possunt: sed in has. In vocales quidem oēs a qua-
 cunq; consonante incipiat sequens syllaba: vt mare genus
 filius: votum: ludus. In consonantes vo si sequens syllaba a
 vocali incipiat: nō p̄t syllabe desinere: nisi vt dictū est in
 dictionibus que ex prepositionibus in consonātes desinē-
 tibus: vel alyꝝ partibus orōnis sunt compositae: vt abutor:
 obaudio: obedio: subeo: aduro. in eo: exacuo: itereo: perago:

alterutrū: transeo: Nec tñ si sequēs syllaba a psonāte incipi-
at: s; antecedētē in quācūq; cōsonāte desinere. ḡ per sin-
gulas psonātes: vt potero id tractare conabor.

De littera. b.

B. terminat precedētē syllabā: si sequēs quoq;
ab eadē incipiat: vt sabburna: sab-
batū: gibbus: gibberosus: gibber: obba. Cōposita quoq; a p-
positiōib⁹ i b. desinētib⁹: et ab alyis dictionib⁹ a b. incipienti-
bus: vt subbibō. q̄ tñ cōsonās c. sequēte solet plerūq; muta-
ri in eā: vt occido: accūbo: succūbo: succino: succido. In qui-
busdā tñ p ab. abs. ppositio cū dictionib⁹ a c. incipētib⁹ cō-
ponit: vt abscondo: abscedo: abscido. Ob quoq; est qñ assu-
mit s. tūc cū cōponit cū dictionē a c. incipētē: vt obscur⁹ ob-
scenus. ita dicit Prif. in. z. li. maio. S; in. 9. dicit q̄ inuenit⁹
obs. a quo cōponit obscenus. vñ dicit obsoleo quoq; obso-
leti facit. nō est enī a soleo solit⁹ s; qd vel solui facit pteri-
tus. s; ab obs et oleo: sic obscen⁹ ab obs et cenādo. S; etiā se-
quēte in eadē uertit b. vt officio: effundo: sufficio: suffero.
vel cōuertit in u. vocalē: vt aufero: aufugio. et cōponit afe-
ro ex ab et fero: aufugio ex ab et fugio. **R.** autē q̄re b. nō
uertit hic in f. s; in u. vocalē ē bec: q; si scriberent ibi duo
ff. dubiū eēt vtz eēt cōposita ex ab vel ad: cū vtraq; illaz
ppōnū cōuertat suā cōsonāte in f. sequēte ea. Nec ē incōue-
niens q; b. mutet in u. cū etiā u. aliqñ conuertat in b. vt ce-
lebs. cōponit enī a celestē et vitā et ducēs. S; quoq; sequēte
in eā trāsit b. vt suggero: oggānio. necnō ēt i subsequēte: vt
sūmitto. p̄terea omitto p̄ ommitto dicim⁹. Doza. in. z. ser.
Aut spes deponas: aut artē illusus omittas. subtrahit vnū
m. vt p̄mā corripit. Idē patit b. subsequēte p. vt oppono:
suppono. Quāq; tñ vt dicit magister bñ abycit b. sequēte p.
vt op̄o: et opior: sicut d. in aperio. R. quoq; sequente p. ple-
rūq; in eā cōuertit b. vt arripio: surripio. In q̄busdā tñ ma-
net imutabilis: vt abrogo: abrado. et hoc fit cā d̄rie: q; si ar-
rado: arrogo dicerem⁹ p̄ duo r. dubiū eēt: vtrū eēt p̄posi-
ta ex ab vel ad: cū vtraq; ppositio mutet extremā psonāte
in r. sequēte r. Itē ob retinet b. sequēte r. vt obruo. Alyis au-
tez q̄buscūq; lris sequētib⁹ itegra manet b. vt abdo: obdo:
subdo: subdolo: abhinc: abluo: sublatu: obliquo: abnego:
obnito: subnixus. Ergo nlla nisi ppositio cogat antecedēs
syllaba i b. p̄t desinere: nisi p̄ns quoq; ab a. incipiat: vt ostē-
sum est in p̄dictis noib⁹. ita dicit Prif. in. z. li. **I**n tracta-
tu aut ppōnū sic dicit Prif. A. ab. abs. e. ex. fere eadē signi-
catōis vim habēt. Nā et locales et tpales et ordinales s̄l̄r i-
ueniunt: s; qñ psonās sequit a. et e. magis pponunt in appo-
sitiōe: vt a domo e iure. Ab vō et ex. sepissime in cōpōne: nō
solū vocalib⁹: s; etiā psonātib⁹ pponunt: vt abigo: abduco:
exuro: excurro. In appōne vocali qdē sequēte semp: vt ab
illo ex illo: psonāti raro. Nā a. qdē et e. vocali qdē sequēte n̄
pponunt. Ab aut et ex. cōsonātib⁹ sequētib⁹ solent pponi: si
nulla asperitas vocis phibeat. Abs tñ in cōpōne cōsonāti-
bus solet pponi. Ab. oibus in cōpōne preponit lris absq; c.
vel q. vel r. vt abbrevio: abduco: affat. nā b. in f. cōuersa est.
Aufero in quo b. uertit in u. tā euphonie q; d̄rie causa: ne
si affero dicas ab ad p̄pōne: et fero cōponi videat: vt abluo:
abnego: ommitto: in quo b. in m. cōuertit: arripio in quo b.
in r. cōuertit: asporto in quo b. in s. mutat: sicut et in aspello
d̄rie cā: ne si asporto: et appello dicamus ab ad cōposita esti-
men⁹. Nec Prif. vñ vsus. Ab si cōponis elemēta q̄cūq; se-
quunt. L. q. t. tñ s̄l̄r he tres excipiunt. **E**x p̄dictis colli-
ge q̄ hec ppositio ob: his lris sequētib⁹ mutat b. in illas. f. c.
vt occido. f. vt offero. g. vt oggānio. p. vt oppono. qñq; sub-
trahit: vt opio. si aut sequat m. subtrahit b. vt omitto. vel
mutat in m. vt ommitto. qñq; tñ itercipit s. cū dictione in-
cipiēte a c. vt obscurus: obscenus. vñ qdā dixit de p̄dictis.
Cur fert grex pomū nūc ob mutat in illas. **E**x p̄dictis
p̄z q̄ opprobriū scribitur per geminū p. Cōponit enī ex

ob et probriū mutato b. in p. De ab: satis p̄z per p̄dicta. Sub
vt vult Prif. in tractatu ppōnū his litteris sequētibus mu-
tat b. in illas. f. c. vel f. uel g. vel m. vel p. vt succūbo: succur-
ro: sufficio: suffero: suggero: sūmitto: sūmoueo: supparo: sup-
pono: et sic de alyis s̄l̄ibus. In cōpositione vero mō locales
vim retinet sub. vt subeo: suppono: subycio: submitto: sub-
duco: subtrabo. mō diminutiua v̄z: vt subrideo: subtristis:
suffundo. An vō sub mutet in r. sequēte r. nō facit mētionē
Prif. in i. 4. li. in tractatu de ppōnibus. Sed in. z. li. vt d̄c̄m
est supra. dicit Prif. q; b. sequēte r. plerūq; in eā conuertit:
vt surripio: et. vide supra. Dicit etiā Prif. q; b. mutat in s.
vt iubeo a quo venit iussi. Cōuertit etiā in s. causa differē-
tie in asporto et aspello: vt supra dixi. De p̄dictis dici p̄t
Loz: fu. ga: mel: por: ru: precedēs sub trahit ad se. quādoq;
autē remanet b. sequēte c. vt subcinericius: ne ex succo et ci-
nere cōponi videatur. **D**icendū est ergo succōtrarie: s;
quidaz dicant succōtrarie per b. Quidaz etiā dicunt obce-
co per b. s; hoc nō habeat a Prif. **I**tem nota hic q; fm
Prif. suscipio et sustuli s̄nt cōposita a susum vel sursuz ad-
uerbio: et nō a sub ppositione. Suscipio enim componitur
a susum et capio. Sustuli a susuz et tuli. q; aut nō sint cōposi-
ta a sub p̄z. Nā si in suscipio fuisset b. nō fuisset mutata i s:
sequēte c. imo in c. sicut i succuro a sub et curro. S̄l̄r si in su-
stuli fuisset b. nō fuisset mutatu in s. sequēte t. imo remāsis-
set integrum: vt in subtinnio. ergo nō s̄nt pposita a sub: s; a
susum vel sursum. Suspicoz aut et suspicio s̄l̄r sunt cōposi-
ta a susum et nō a sub. Si enī cōposita essent a sub remāsis-
set b. ibi. et nō fuisset mutatu i s. sicut p̄z in similib⁹: vt sub-
sto et subsisto. Cōposita ergo sunt a susū vel sursum. **D**ic-
tū sciēdū est q; s. qd erat in illo aduerbio susum subtractū
est p̄pter aliud s. qd erat ex parte illius cōponentis. s. spica
vel specio. naz si remāsisset ibi sicut in sustuli et suscipio ge-
minaret ibi par psonās āte alterā psonāte. vñ dicit. Prif.
Suspicoz quoq; et suspicio a susum vel sursum cōponunt:
sed abyciunt vnum s. q; non potest duplicari cōsonās alia
subsequente consonante: qm̄ nec antecedētē nisi sit muta
ante liquidam: vt supplex suffragoz.

L. nullam superiorē syllabā terminat nisi sequēs
incipiat a. c. vel a. q. vt bacca: bucca: sic
cus: succus. q. ecquis: qcq; atq;. Ex hoc quoq; oñdit eadēz
vim habere c. et q. Si obyciat de necdum: necne: necnon
vbi p̄cedēs syllaba desinit in c. et tñ sequens nō incipit a. c.
vel a. q. Dicit p̄t q; Prif. itellexit de cōpositis ex p̄ncipali-
bus partibus. i. nomine et verbo: vel dicas q; nō sunt cōpo-
sita: sed sunt irregulares dictionū aggregatōes sub vno ac-
centu pferende. quicqd aut per d. scribit. Et scias q; c. cuz
e. et i. representāt plene sonū suū: vt secus cibus. Lum a vō
vel o. vel u. sonū habet littere k. vt caput culex coma: vt q;
dam dicūt. **I**tē aiaduerte q; c. transit in g. n. p̄cedēte vt
ngenti. Compositū est ergo a gnq; et centum cōuersa c. in
g. p̄pter affinitatē quā habet g. cum n. tāta; enim affinita-
tem habet n. cū g. q; sepe facit c. conuertit in g. p̄cedente tñ
n. vt quingenti quadringenti: cuius signum est q; si nō pre-
cedat n. c. non cōuertit in g. imo remanet integrū vt ducē-
ti trecenti. De hoc etiā in g. dicam inferius.

D. non terminat p̄cedentes syllabam: nisi sequens
quoq; ab eadem incipiat a simplicib⁹ dictio-
nibus et in plerisq; cōpositis vt ab addit vel ab addier ad-
do reddo redduco: qd etiā reduco dicit. Uir. in. 4. Enei.
Eiectam classē socios a morte reduxit. Dic tamen ipsa
consonans d. in ad p̄positiōe mutat sequentibus bis no-
uem litteris c. f. g. l. n. p. r. s. t. vt accido accūbo affectus ag-
gero allido annuo applico arrideo assiduus assideo attin-
go. vñ versus. Loz. fla. grans. le. nis. pi. ra. sal. ta. ad sibi mu-
tat. Ex quo patet fm quosdā q; dicendum est assum affui:
non adsum per d. assumus nō adsumus. **I**tem scias q; d.

aliquando non mutat sequente. p. sed abycif: vt aperio: qd co-
ponit ex ad et pario. alig dicit qd coponit ex. a. et pario. sed
pus dictu magis mihi placet. Subtrahit et. d. in gbusda cu
seques dicitio icipiat a. gn. vl. sp. vl. sc. vt agnit⁹: aspect⁹: ascē-
do. vñ vsus. Tollit ide m sequit si psona post. s. Et est rō:
qz regula supra a. p. r. data ē. Si due pares consonates pce-
dunt aliqua consonate vna illaz dz abyci: vt asto: ascēdo: ne
geminatio consonatis sit ante consonate: qz nec ante consonate:
nec post consonate dz fieri geminatio consonatis: nisi altera il-
laru fuerit ligda. l. vel. r. vt supplico: supprimo. ¶ Sed oby-
cif de idcirco: qd cuqz et silib⁹: quoz pma syllaba desinit in
d. lz seques non icipiat a. d. Dico qd ista regula non semp veri-
ficat in copositis fm p. r. et io fallere pot in illis. sic etia in
his dictionib⁹: adeo: aduro. Alys aut sequentib⁹ lris integra
manet. d. in copone: vt adbibō: adhibeo: admitto: adquire:
aduoco. Inuenit ammitto: lz coponit ex am ppone in sepa-
rabili. Amitto eni ex. a. coponit: vt admiror: et etia amiror:
ex ad. et ex am. ppone inuenit. Sed g. a. integra manet sequē-
te. q. vt acquirō f. p. r. ¶ Sed obyCIF de gcqz vbi. d. mu-
tat in. c. sequēte. q. vñ supra dixit p. r. q. d. trāsit in. c. vt
accidit gcqz. Dico qd hoc itelligēdu ē de hac ppone ad. q. nō
mutat. d. sequēte. q. vt adgro. sic p. r. p. textu p. r. q. d. c. Alys
aut sequentib⁹ lris integra manet. d. in copone: vt adbibō:
admitto: et. semp exēplificat de ad. et sic de gcqz nō ē obie-
ctio. vl pot dici qd hec consonas. d. sequēte. q. remanet itegra
et nō mutat: vt adgro. ¶ Hoc aut dictu ē videf: qz cu. q. et
c. representēt idē elemētū: videf qd sic. d. mutat in. c. sequēte
c. vt accipit: ita etia. d. sequēte. q. sed remanet tūc imutabi-
lis gnār in copositis ab hac ppone ad. et fere vbiqz etiaz in
alys copositis. hoc dico: qz qñqz mutat in. c. cā euphonie:
vt gcqz: et etia gcqd: vt dicit qdā. Alys vñ dicit qd gcqd scri-
bit p. d. nō p. c. vñ nō mutat ibi. d. sic nec in qdqz vel qdqz.
Nec p. r. exēplificat nisi de gcqz: vt patuit. Dicit eni. d. in
c. vt accipit: gcqz. et sic ex vbis p. r. nō habet qd gcqd scri-
batur p. c. ¶ Itē nota qd nullū verbū desinit in. d. vñ inqt
scribit p. t. ¶ Uolo etia te scire qd qdā cognatio siue affini-
tas est iter. d. et. z. vñ qdā scribētes. d. sepe expmunt. z. in so-
no. antig eni scribebāt medēti⁹ p. mezēti⁹. Silr affinitatē
habēt in sono. d. et. sic p. r. in terminatiōe istoz noīuz: caput:
apō. Parū eni distiguit iter. d. et. t. quo ad sonū. Itē iter. t. si-
ne aspiratione: et. t. cū aspiratione est. d. media: vt declarabi-
tur in. b. littera.

S. nullam terminat syllabā: nisi loco. b. vel. d. vel
s. vel. x. in ppōnib⁹ sit posita cū sequēs
dicitio ab eadē icipit consonate: vt officio: sufficio: affect⁹: diffi-
cillis: diffundo: efficio. Et ex hoc quoqz muta ē oñdī. f. fm
q. cū oēs semivocales simplices solēt in medys dictionib⁹
geminari: hec nō geminat nec terminat eas sicut ille: nisi i
suo noie pprio. f. qñ dicit. f. Sed etia qñ. l. et. r. ppōnē liqui-
dis moze mutarū. De offa nō ē qd: qz coponit ex ob et fans:
et ita. f. ē ibi posita loco. b. et dī offa qñ offans. i. fantē: quia
noceat fanti cū eius os impleat. vñ qdā. Offa nocet fanti: lz
pdest esuriēti. ¶ Itē scias qd. f. magnā affinitatē hz cū. ph.
in sono: vt p. r. in filius: et philippus. et scribit. f. in latinis di-
ctionib⁹. ph. in grecis: nec tam fixis labris pnūciāda est. f.
quō. ph. atqz hoc solū interest: vt dicit p. r. scianus.

S. apud latinos nullius syllabe est terminalis: nisi
cū loco. b. vel. d. ponit: vt in ad. vel sub. vel
ob. ppone: vt aggero: agger: suggero: aggānio. Est qñqz. n.
pncipalis syllabe: et ante se assumit. g. vt p. nat⁹ gnat⁹: p. no-
tus gnotus antig dicebāt. vñ ignot⁹: not⁹: nosco: cognosco:
nou cognoui. et post. n. c. sepe positā in. g. cōuertit: vt in nu-
meris qdringēti p. qdrincēti: a. cētū qngēti: septingēti: octi-
genti. ¶ Adeo eni. n. pposita facit in. g. cūerti: qd in qb⁹. n.
nō est numeris seruāt. c. vt ducēti: trecēti: fescēti p. sexcen-
ti. ¶ Ad pdictoz declarationē scias qd in his ppōnib⁹ in. z

con. n. altera. n. sequēte plerūqz mutat in. g. vt ignosco et co-
gnosco: ignotus: cognitus: cognatus: ignominia: ignarus. in
quibusdā supradictis subtrahit. n. a pdictis ppōnib⁹: qz in
altero coponētū inuenit. g. vt ignarus. vel addit p. pthe-
sim: vt dicit gnosco gnoui. vñ dicendū est dinosco sine. g.
¶ S. supinū faceret dignitū: si ibi esset. g. sicut agnituz: co-
gnitū: et participiū preteriti passiu faceret dignitus: sic co-
gnitus: qd tñ nō dicimus. ¶ Itē scias qd inter. c. sine aspira-
tione: et. c. cū aspiratione media est. g. sicut declarabit in. b.
Itē. i. consonas hz in sono affinitatē cū. g. et inde est qd plures
scribūt magister per. g. cū rectius fm. Dug. scribat per duo
y. vñ cōsonas et aliud vocale: vt mayster.

h. non potest terminare syllabā. ¶ Et si oppo-
nat de vab. et ab. et ob. interieccio
nibus: in gbus videf. h. terminare syllabā. Dico qd hoc fit
per apocopam: quia perfecta sunt vocalia. vaba. aba. oba.
Nam suuz est interiectionis proferri voce abscondita. In-
teriectiones eni significant affectus animi: qui perturbant
mentem loquentis: ne perfecte loqui possit. Hoc intellige
de dictionibus latinis. Nam in theologia vtimur dictioni-
bus hebraicis: in quibus aspirationis nota post tres mu-
tas terminales habetur post. c. vt sadoch: post. p. vt ioseph.
aleph: post. t. vt deleth. Itē scias qd si aspiratio ponat
inter aliquā consonantes et vocalem sequentes in eadem
syllaba: tūc aspiratio attribuit consonanti pcedenti et nō vo-
cali sequenti: vt nihil philippus. Itē si dicitio incipit a vo-
cali aspirata coponit cū alia dictione remanente vocali vel
muta remanet aspiratio: vt rehabeo phibeo exhibeo: lz si
abyciat vocalis: abycif et aspiratio: vt pbeo. Itē nulle ppo-
sitiōes vel cōiunctiōes aspirant. regre supra vbi de aspira-
tione dixi. ¶ Nota ē qd sicut dicit p. r. iter. c. sine aspira-
tione. et. c. cū aspiratōe media est. g. Inter. t. sine aspiratōe. et
. t. cū aspiratōe media est. d. Inter. p. sine aspiratōe: et. p. cū
aspiratione siue. f. media est. b. sunt igiē medie. g. b. d. et dīr
medie: qz nō ita leniter sonāt sicut ille nō aspirate: nec ita
aspere sicut ille aspirate: verbi gratia. g. nō ita leniter sonat
sicut. c. sine aspiratōe: nec ita aspere sicut. ch. Silr. d. nō ita
leniter sonat sicut. t. sine. h. nec ita aspere sicut th. et io dicit
media inter. t. sine aspiratione. et. t. cum aspiratōe. i. iter. t.
et th. Silr. b. nō ita leniter sonat sicut. p. sine. h. nec ita aspe-
re sicut ph. siue. f. Et ideo dicit media inter. p. nō aspirataz
et. p. aspiratam. i. iter. p. et ph. ¶ Et notādū est qd in lenibus
. i. in pdictis trib⁹ consonatib⁹. f. p. t. c. nō aspiratis pulsus ex-
terior est. i. circa labia: qz formant in extremitate labioz:
vt p. r. in eoz platione. In asperis vñ. i. in illis aspiratis pul-
sus fit interior. i. in gutture: qz in gutture formantur. De-
die vñ eaz. f. b. d. g. obtinent medium locū: qz nec forman-
tur circa labia nec in gutture: sicut p. r. in prolatiōe earum:
sed formant quasi in lingua affixa medio palato qui locus
est medi⁹ inter guttur et labia. Et hec est vna causa qua cō-
firmat p. r. b. d. g. esse medias pdictaz.

K. Nullius syllabe potest esse termi-
nalis.

L. quacunqz consonante sequēte pot antecedē-
tem terminare syllabā: vt alb⁹ vl-
cus soldū apheus algeo illud ylmus alnus talpa falsit al-
tus silua mulxi. Q. et r. solis sequētibus non inueni antece-
dere. l. nam. h. et k. nec pnt post. l. inueniri.

M. terminat superiorē syllabaz qñ sequēs syllaba
icipit. a. b. vel. p. vel altera. m. vt cam-
bifēs ambo comparo imperiū summ⁹ hāmon. vñ versus.
M. vel. b. vel. p. nusqz vult. n. fore prese. Illius ergo loco
semp. m. ipse loco. ¶ Notādū qd inuenit an cōiunctio et scri-
bitur per. n. vt ibi. Eloquar an sileam: et nunqz inuenitur
in cōpositione. Am aut ppositio nunqz inuenitur in appo-
sitione: imo semp in compositione: vt. di. dis. re. se. am. con.

C Ex predictis p³ q³ ante. c. d. t. q. f. nō est scribēda. m. s. n. ut nūcubi: tātundē: eūdē: idētidē: nūngd: anfractus. Et mutat in p³dictis. m. i. n. **C** Itē quotiēscūq³ hec p³positio circū cōponit cū dictionē incipiēte a vocali. m. d. s. scribi: s. nō p³ferri: vt circūago: circūamict⁹: circūeo. vñ vsus. Circū p³posita vocalis si comitē. **M** nō p³ferri: s. sola figura tenet. hoc aut fit ne. m. videat syllabicari cū sequēte vocali: et pp³ sonus difficilē: qz sonus eius terminat labys clausis: s. statiz debēt labia apiri pp³ sequēte vocalē. vide etiā i circūeo. is. **C** Itē sciēdū q³ iuenit cō: et cū. Hec p³positio cō scripta per o. r. n. nūq³ in appositionē iuenit: s. i cōpōne tm: Et mutat qnq³. n. i. m. et maxie sequēte. b. vt cōburo. m. vt cōmitto. p. vt cōpono. Quū vō scripta p. u. r. m. nūq³ iuenit i p³ōne. Ex quo etiā p³ q³ mecū: tecū: secū: nobiscū: vobiscū nō sunt p³posita: et cū qnq³ aduerbiū tpale: vt cū veneris ad me. i. qn. Qnq³ iunctio adiunctina: vt cū seruias mihi diligo te. Qnq³ ē p³positio fuiēs ablatio: vt vado cū illo ad ecclesiā.

A. terminat antecedētē syllabā sequētib⁹. c. vel d. vel. f. vel. g. vel altera. n. vel. q. vel s. vel. t. vel. i. vel. u. etiā p³ p³sonatib⁹ positis: vel. x. vt mancus: p³duco: p³fiteor: p³gruus: annus: ingro: p³fit: antoni: p³iūgo: p³uerto: anxi. **N** aut sequēte. b. vel. p. in. m. cōuertit: vt imbuo: ipius. **L**. vō: vel. m. vel. r. sequētib⁹ in eas cōmutatur: vt collido: imunis: corūpo. Et pene vbiq³ con p³positio ante dictionē ab. r. incipiētē cōponit. Hoc idē patitur: et hoc recte cū nec in simplicib⁹ iueniat dictionib⁹. n. ante. r. nisi forte i aliquo p³po noie: vt henricus: conradus. Ex hoc p³ q³ de p³ōnes. in. et con. si cōponant cū dictionē incipiēte ab. r. vñ. l. p³uertit. n. in illas: vt irruo: collido: illudo: corruo. verū: si con cōposita cū dictionē incipiēte ab. r. qnq³ retinet n. et ideo dicit p³is. pene. et fit cā d³ie: vt p³igo. gas. fuisset enī ibi cōcidētia iter p³ma p³sonā huius vbi corrigo. gis. et p³ma huius verbi corrigo. gas. s. m. quosdā sile iudiciū de silibus habet. **C** Itē scias q³ hec p³positio con qnq³ in p³ōne p³dit n. sequēte vocali: vt coeo. is. a con et eo is: subtracta. n. causa euphonie. qnq³ p³uertit. n. in. m. vt comedo. dis. et hoc ē fit causa euphonie: et syllabicat. m. cū sequētē syllabā: et non cū p³ma. Et hoc accidit pp³ mutatiōez p³sonatis. **C** Et si obycias: ois p³positio ita syllabicanda est in p³ōne: sic p se: vt habet a p³is. dico q³ hoc vificat qn p³positio remāet itēgra. h aut corripit: cū. n. p³uertat i. m. **S** i vltra istes dicēs. g a fili potuit fieri in hoc vbo coeo. is. vt cōuertēret. n. in. m. et dicat comeo. mis. mit. dico q³ fuisset ibi cōcidētia inter secundā et tertiā p³sonā hui⁹ vbi como. mis. mit. qre cā vitandi cōcidētia illā nō ibi p³uersa fuit. n. in. m. imo subtracta est n. cā vitādī cacephaton. **C** Itē nō q³ sic dicit Dug. in erge. En apud grecos tātū valet quātū in apud latinos. vñ noia greca siue notha q³ p³dictā positionē habēt in sui p³ōne p³nt scribi idifferēter mō p en: mō p i: vt entima: et itimēa: enegumin⁹ iergumin⁹: encaustū et icaustū: et sic de silib⁹ dicas.

P. nullam terminat syllabā: nisi sequēs incipiat a p. vt lippus apparet appellatiu³ op³ probrium approbatus.

Q. non potest terminare syllabā: qz. q. z. k. semper in initio syllabarū iueniunt: et apd antiquos pōebat cui. p. q. sic et qu. p. cu syllaba: et quur. p. cur: vt supra dixi in. q. z. k. de lra. **C** Et scias q³. q. nūq³ pōt syllabicari vel scribi: nisi sequētibus duabus vocalib⁹ que sunt in eadē syllaba secū. vñ lz ille ntūs quis scribat per. q. gtūs aut eius nō scribit per. q. sed p. c. vt cuius: qz in cuius. i. cōsonās est nō vocalis. Patet etiā ex hoc q³ equis equi: et equus equa equū: et filia debēt scribi p duo. u. vocalia ambo: vt supra dixi in. u. p³sonate vbi egi de littera.

R. quacumq³ cōsonate sequente pōt terminare p³iorē syllabā: vt morbus: parcus: ordo: p³ficio: corfiniū oppidi nomē: margo: p³bibeo: p³lego: p³

luceo: iterluniū: carnē: carnis: corpus: argpotēs: arquiten⁹ cursus: morsus: artus: piurus: curius: xerxes. In qbusdam tñ cōpositis inuenio. l. in. r. p³uertit: vt itelligo et pellicio p i terlego: et p³licio: pellego p³plego: pelluceo p³perluceo.

S. nullam supiozē syllabā terminat in simplici dictione: nisi sequēs incipiat ab eadē: vt casus: et nisi in cōpositis ab his p³sonatib⁹ incipiat. s. c. f. g. m. p. t. vel. i. z. u. p³sonatib⁹: vt obscurus: discutio: trāsfero: transfredior: trāsmeo: displicz: distermiat: disūgit: trāsuebo. In oib⁹ p³dictis p³ōnib⁹ est. s. terminalis p³ōnis. Nā in simplicib⁹ dictionib⁹ necesse ē. s. z. c. eē eiusdē syllabe: vt pascua luscus. **M**. etiā vel. p. vel. t. sequēte. s. in simplici dictione. s. eiusdēz syllabe secū est: vt cosinus: p³sper: testis. Et scias q³ p³is. in li. y. maio. obscure determinat de. s. **C** Scire etiā debes q³ ait p³is. in. xiiij. li. Ab. m. vel. u. loco p³sonatis incipietib⁹ solet in cōpositione p³poni. a. vt amēdo: amens: aueho: ante. q. in appositione abs: vt abs quolibet. ante. c. vero vel. t. in. cōpositione: vt abscondo: abscedo: abscido: abstrahō: obstruo: abstineo. frequētī tamē. a. z. ab. z. abs. vbi passuis vel ablatiuis iungunt: vt amor a viro vel ab illo: accipio ab illo: vel abs quolibet aufero: vel ab illo aufero. Hec p³iscianus. Abs etiā in appositione inuenit cū dictione incipiēte a. t. vt puce hoc abs te. De abs ēt dixi in b. Itē vt dicit p³is. in. i. q. li. Hec p³positio trans et p³ponit et sepat: vt transuebo: trāsfero: trans padū: trās tybrim. et qn cōponit cū dictionē incipiēte a. d. vel. n. vel. i. cōsonante amittit ns: vt trado: traduco: trano: traycio: traieci: cum. i. vō vocali remanet integra: vt trāsitus: et ēt cū alyz vocalib⁹ vt transactus: transeo. Ex dictis p³ q³ in Mat. i. ca. vñm est cūz nollet eā traducere: vt abyciat: tā in scriptura q³ in p³nūciatione ns. **C** Itē vt in eodē lib. dicit p³is. Di vel dis p³positiōes semp in p³ōne iueniunt: et hnt eandē significationē quam ab et abs: sūt aut sepatine: vt diuido dis. diduco: distraho: discuro: qd dia p³positio apud grecos facit. **C** Et sciēdum q³ tūc dis p³ponit qn sequit. c. vel. f. vel. p. vel. s. vel. t. vel. i. loco cōsonatis: vt discūbo: discutio: differo: diffido: diffundo: in qb⁹. s. in. f. p³uertit euphonie cā. displiceo: disputo: disycio: differo: distraho: distribuo: distorqueo: disiect⁹: disūgo. Alyz vō qbuscūq³ p³sonatib⁹ sequētib⁹ di p³ponit: vt dignosco: dimitto: diduco: digero: diluo: diruo: et vbiq³ p³duci tur di: excepto dirimo et disert⁹. Luca. i. 5. Et nō admisse dirimit suffragia plebis. Dora. Secūdi calices que nō fecere disertū. Cōponit aut dirimo a di et emo iterposita. r. cā euphonie. disert⁹ vō componit a. di. et ars iterposita. s. **C** Et nota q³ di qnq³ cōponit cū dictionē incipiēte a vocali: et tunc aliqui recipit eā euphonie vel cā vitādī hiatū: vt dirimo. Qnq³ recipit. s. vt disert⁹. Tñ scias q³ bis et tris cū componuntur cum dictionē incipiēte ab f. abyciūt. s. et p³ma corripit. Nā. i. añ. f. siue ph. p³duciē vt ripheus: p³ter p³posita a. numeris: vt bifidus: trifidus: bifari⁹: et similia.

T. si superiozem finit syllabā necē ē sequēte quoq³ ab ea icipe: vt omitto quotta attic⁹ attiet. Si opponat de atq³ atubi: astubi vtq³ postq³. Dico q³ nō sūt pp³rie p³ōnes: sed poti⁹ qdā irregularis dictionū aggregatiōes: et sic obiectio cessat.

X. nullam terminat syllabam in media dictione nisi in compositis a p³positione ex q³ integra manere pōt sequente. c. vel. p. vel. q. vel. t. vt excurro expello exquiro extendo. S. etiā sequente ex abyci⁹. s. vt exequor. vñ versus. X. p³cedente cadit. s. de pte sequente. L. quoq³ sequente inuenit in hoc noie exlex ex itēgra. S. enim sequēte in eā cōuertit. x. vt efficio effundo effero. L. etis vō cōsonatibus sequētib⁹. e. nō ex p³poni solet. ita dicit p³is. in. z. maio. In. i. q. aut lib. sic dicit. Etiam in appositione et compositione inuenit ante. b. d. g. l. m. n. r. et añ. u. z. i. loco cōsonantium positas: vt ebibo educo egero cludo

emineo: enarro: eruo: eripio: eueho: encio: quod componit ab e. r iacio conuersa. a. in. i. vii d3 scribi p duo. y. Reliquis vo psonatib9 sequentib9 ex ppoit no. e. f. c. vt excubo. f. vt efficio: effudo: effero: i qb9 r silib9. x. in. f. comutat euphonia ca. b. vt horreo: exhorreo: exhibeo. p. vt expello. q. vt exgro. t. vt extedo. Uocalib9 quoq; sequentib9 ta i appone q3 in copone ex pponit: vt exaro: exegi: exigo: exolet9: exulcero: exequatur: exaudio. Si vo sequete. x. abycif. s. vt exequoz ab ex r sequoz. ¶ S3 qrit de hoc q dicit Prif. q in. x. nulla syllaba terminat i media dictioe: nisi i copositis a ppone ex. q i tegra manere pot sequete. c. r. Inuenit. n. instatia in dextro: dextrosus: sexceti: sexdecim: text9: sexaginta: r silibus. ¶ Ad hoc dico q Prif. hic obscure locut9 e. vii pdicta vba eius a diuersis diuersimode exponunt. Quidam. n. dicunt q itelligunt de copositis r no simplicib9: r sic no e obiectio d text9: q3 simplex e. q aut desinat in. x. in media dictioe: testat Prif. dices in. xi. lib. X. ancedete vnu iuenio in tus: vt a texo text9. sic g itelligit de copositis: s3 qda coartat hac regulam ad coposita ab aliq ppone: r sic no esset obiectio de sexdecim: q3 no est copositu a ppone: s3 a noie: r tuc est sensus. Nulla syllaba in iuctura coponis dfinit in. x. in aliqb9 copositis a ppone: nisi in copositis ab ista ppone ex. q integra manere pot sequete. c. r. ¶ Quidam vero dicunt q gna liter itelligedu e qd dicit Prif. Na nulla syllaba in iuctura coponis desinat in. x. nisi in copositis ab ex. ¶ Si g obycia tur de dextrosus: dico q. x. no est ibi in iuctura copositio nis: siue in media dictioe: seu in fine pmi coponentis: imo e ibi. r. Lponit. n. a dextera r versuz. ¶ Et scias q tuc dicit x. poni in iuctura pponis qn e finis pmi coponentis: r nihil addit iter coponeta. ¶ S3 tuc opponit de. x. sexceti: quia hic. x. e in iuctura pponis. Lponit. n. a sex r ceti. Ad hoc dicunt qda q secceti p. s. d3 scribi: q3. x. mutat i. s. Alij dicunt q. x. abycif: r sic secceti: r sedecim scribunt sine. s. r. x. r hoc magis mihi placet. Sexaginta eni coponit a sex r gentos: qd e decc. vii no e ibi. x. in iuctura pponis: q3. a. apponit r addit inter coponeta. vii nihil phibet gn scribat p. x. Alij qui sut q itelligit pdicta regulam in simplicibus r copositis. vii sic exponit vba Prif. In. x. nulla syllaba terminatur in media dictioe. nisi sequete. c. vel. p. vel. q. vel. t. r hoc appareret i copositis a ppone ex. q integra manere pot in his vbis: expello: excurro: exgro: extedo. Prdicta regula sic itelle eta e plana: r vificat ta i simplicib9 q3 i copositis gnaliter.

Y. vocalis est: r io pot terminare syllaba: r incipere quacumq; consonante sequente vel pcedente: sicut omnes vocales faciunt.

3. in peregrinis dictionib9 semp in principio inuenit syllabe. Et si antecedit alia syllaba necesse est eaz vel in vocali desinere: vt gaza. vel in. n. vt melazotos. vel in. r. vt ariobarzanes. ¶ S3 opponit de achaz vbi. 3. non in principio: sed in fine syllabe est. ¶ Pot raderi q nome hebreu est. Prif. aut de latinis vl grecis dictionib9 itelligit. ¶ Et scias q pegrinu hic pprie appellat grecu. Aliqn aut sub pegrino coprehedit greca dictio r barbara. aliqn ois dictio q no est in ppria lingua.

¶ De quatuor accidentibus syllabe.

Diximus de litteris terminatib9 syllaba: nunc de accidentib9 syllabe dicam9. ¶ Scias g q vnicuiq; syllabe accidit tenor: spūs: tps: numerus lrarum. Tenor: acutus vel grauis vel circūflexus. in dictioe tenor siue accētus certus absq; ea dictione icert9: no pot tñ sine eo ee. Silr spūs asper vel lenis. Tps vnu vel duo: vel etiā vt quibusda placet vnu r semis: vel duo r semis: vel tria. vnu: vt si vocalis est breuis p se: vt eo: vel etiā in vno cōsonans simplex sequat: vt caput. vnu r semis in cōib9: vt laebyme. ¶ Et sciēdu q no solū ante. l. vel. r. s3 etiā ante. m: vt supra docuimus: r. n. posite mute faciūt cōes. ¶ P. m.

ante. n. posita faciūt quidē cōes syllabas. Illud quoq; no ē ptermittēdu q trib9 psonatibus sequētib9 pot fieri cōis syllaba qn i principio syllabe sequētis post vocalē correpta s. r muta: r post eā ligda sequit. Quippe cū. s. i metro subtrahi more soleat veterū: vt Hora. sermonū. li. i. Liquim9 infani ridētes pnia scribe. In longis nā vel positione duo sunt tpa: vt dos: ars. Duo r semis: qn post vocalē nāliter lo gaz vna sequit psonas: vt sol. Tria qn post vocalē nāliter longā due psonates sequunt: vt vna duplex: vt mons: rex. Tñ in metro necesse est vnāquāq; syllabaz vel vnus vel duū accipi tēpoz. Numerus. s. litterarū accidit syllabe: q3 vt supra diximus no minus q3 vnus: nec plus q3 sex litterarū apud latinos potest inueniri syllaba.

¶ Prima pars huius operis de orthographia explicat. ¶ Secda pars de accētū: siue secundus liber incipit.

Xpleta iaz per gratiā dei prima parte hui9

opis: q ē orthographia: nūc de scda pte. s. de accētū videam9. ¶ De accētū aut h9 mō dicem9. p ostēdem9 qd sit accētus: r quot sunt. 29 ponem9 regulas generales accētus: r qōnes circa eas. 39 manū

festabim9 q r quot loca obtineat accētus: r qre. Quarto at ponem9 qsdā regulas gnales valētes ad accētū cuiuslibet syllabe. Quinto subiūgem9 regulas spales de accētū pme syllabe r medie syl. r sumat h largo mō accētus et ad tps. 69 dicem9 de accētū ptiū ideclinabiliuz. 79 de sex ipedi mētis accēt9: r de dubys circa ea. De accētū gnali.

Accentus est regularis modulatio vocis scā in significatiua pnūciatiōe pncipalr adiacens vni syllabe. regularis dī ad dīaz metricae modulatio nis: r mellite: q accētū nō pficit regularē. Adiacet at accētus pncipalr vni syllabe: q3nis fm ipz total dictio iudicet. Et dī accēt9 ab accinēdo. i. ad significādū aliquid canēdo: qm accēt9 ad hoc iuet9 est: vt significatio dictōis meli9 distinguat. Tres aut sūt accent9. s. acut9: grauis r circūflex9. Acut9 fit per eleuationē vocis. vt in pma syllaba h9 nois dñs. Grauis fit p iclinationē vocis: vt p3 i media r vltima syllabis h9 nois dñs. Circūflex9 aut fit p prim p eleuationē: p prim p iclinationē vocis: vt p3 in penul. h9 ifinitiuū amare. vii dicit Prif. in li. de accētū. Accēt9 acut9 iō iuent9 est: q3 acuit siue eleuat syllabā: grauis vo eo q depmat atq; dponat. Circūflex9 iō q3 depmat r acuat. ¶ Et nō q qda dñt circūflexū nihil ee in tpe nro: ponētes illū sub acuto: s3 errāt penit9 nām r artē loquētes: q3 h9 acutū r graue opz mediū iueniri. Duo vo sūt pncipales accēt9. s. acut9 r circūflexus: grauis. n. est scdari9. ¶ In nulla g dictioe pnt ee sil acut9 r circūflex9: nec duo acuti: nec duo circūflexi. Dabitō g accētū alie9 dictōis acuto vel circūflexo: reliq syllabe eiusdē dictōis grauant. ¶ Et h9 obfuaē i simplici dictioe: vt roman9. r in ppositis: vt malesan9: vno. n. accentu regie pncipali. ¶ Notā9 ē g q nulla syllaba breuis circūflectit.

Itē ois dictio monosyllaba nāl9 breuis acuit: vt qs dur: nāl9 lōga circūflectit: vt sol: r pax. ¶ Itē in bisyllabis si p fuerit lōga nāl9: r vlt. breuis: pma circūflectit: r vlt. grauat vt ham9: r vrbe. In oibus alijs bisyllabis acuit pma. r vlt. grauat: siue ambe sint lōge: vt estas: siue breues: vt mare: siue pma breuis r vlt. lōga: vt amat: siue sit pma breuis nāl9: s3 lōga positioe: vt frāgo: parco: arceo: fontes: nact9: ces si: geili. In polysyllabis. i. in trissyllabis: r sic deinceps. si penul. breuiet: anpenul. acuit: vt dñs r mia. Reliq grauat. Si vo penul. sit lōga nāl9: s3 vlt. breuiet: penul. circūflectit: vt amare. In reliqs aut polysyllabis penl. acuit: r reliq grauant siue penul. r vlti. pducant: vt amarēt. siue penul. sit breuis nāliter: sed lōga positioe: vltima exñte longa seu breui: vt pstringit: vel pstringit pstringunt.

Questiones circa Accentum.

Ad maiorem intelligentiam predictarum regularum a. p. r. f. traditarum: hic aliqua dubia tabilia moueam. **¶** Quero igitur per quod sit tempus productum: et quod correptum. Ad hoc dico quod tempus correptum dicitur hoc in quo grauior vox vel syllaba aliqua: ita quod non possit grauiari in minori: ad hoc quod saluetur species illius littere vel syllabe. Tempus vero productum dicitur ipsius temporis correpti geminatio. **¶** Et si obiciatur: omne continuum est diuisibile in infinitum: et tempus est huiusmodi. igitur poterit in infinitum diuidi. Dico quod tempus seipsum et per nas per se est diuisibile in infinitum: sed in comparatione ad formam vocis placita in specie non est diuisibile in infinitum. potest enim aliquid in se esse diuisibile in infinitum: in comparatione tamen ad formam rei simpliciter: vel ad formam rei relata ad motum non est diuisibile in infinitum. verbi gratia. Caro secundum suam quantitatē: secundum quam quanta diuisibilis est in infinitum. si tamen diuidatur actu contingit deuenire ad quantitatem: quam non est ultra diuidere ad hoc quod maneat species carnis. Sicut et ignis diuisibilis est secundum quantitatem in infinitum. si tamen diuidatur actu aliquando est indiuisibilis ratione speciei. Contingit enim per diuisionem venire ad minimum ignis: quod si habeat formam ignis et species: et possit ulterius diuidi manente forma et specie ignis: non tamen potest ulterius diuidi per species: ita quod maneat motus sursum: et ita quo ad formam relata ad motum est aliquando ignis indiuisibilis: quod tamen de se est diuisibilis in infinitum. Sicut autem est et in successiuis: sicut in voce et in tempore commensurate ipsarum. nam quibus tempus secundum se in infinitum sit diuisibile: tamen comparatio ipsius ad voces quam mensurat: manifestum est quod contingit vocem grauiari in aliquo tempore tam paruo quod si grauiaretur in minori non saluaretur in eo species vocis: et tale tempus dicitur hic correptum. et huius geminatio constituit tempus productum: quibus de se sit diuisibile in infinitum: quia sic non sumitur tempus productum. sed per geminato tempore correpto sicut dictum est. scilicet quod est indiuisibile non in se: sed in comparatione ad vocem siue ad ipsarum formam vocis. sic autem non est indiuisibile in infinitum. **¶** Item queritur cur tanta videatur esse mora in graui accentu quanta in acuto secundum eleuationem: quod magis ponitur acutus esse accentus principalis quam grauis: quare ergo ponuntur alij accentus a graui esse principales: et grauis non. **¶** Ad hoc respondeo quod accentus principalis fit propter sonoritatem. sonoritas autem magis habet per eleuationem quam per depressionem. et propterea accutus qui consistit in eleuatione magis constituitur principales quam ille qui consistit in depressione. sed acutus et circumflexus magis consistunt in eleuatione: et grauis magis in depressione: et propterea ponuntur acutus et circumflexus esse principales: et grauis non. quod autem sonoritas magis habet per eleuationem quam per depressionem sic ostenditur. Mora maior maiorē causat sonoritatem: sed maior est mora in eleuatione quam in depressione. ergo maior sonoritas. Et quod maior sit mora in eleuatione quam in depressione sic ostenditur. Eleuatio non fit nisi per motum instrumentorum sursum. Depressio vero per motum eorum rē deorsum. Sed ipsa istra quam sint grauiata naturaliter mouentur deorsum: non autem sursum nisi per violentiam: et ideo facilius mouentur ad depressionem quam ad eleuationem: et ideo minor fit mora in depressione quam in eleuatione: quare quam in accentu graui fiat depressio: in alijs autem eleuatio minor fit mora in ipso quam in alijs: et ita minor sonoritas. **¶** Si autem dicas quod circumflexus consistit tam in eleuatione quam in depressione: et ita quatenus erit accentus principalis eate nus erit et non principalis: iam per solutionem. maior enim mora fit in eleuatione quam in depressione: et ideo maior sonoritas fit et magis consistit et principalis in eleuatione quam in depressione. Et ideo ratione eleuationis dicitur principalis: et ratione depressionis secundarij. **¶** Item queritur quare tamen vni accentus principalis dicitur esse vni dictionis. **¶** Solutio. Accentus principalis est ad continuandum partes dictionis sic quod fiat tanquam vnum male respectu significatiōis et presentande. Hoc autem maxime fit per aliquod vnum continuans: quare necesse est esse in dictione vnicū accentū principale continuan-tem eius partes ad quē relique syllabe dictionis inclinant: quē admodum omnes partes corporis ad vnam cōeque perfectionem principales inclinant: in quibus sunt partes vnius. **¶** Item queritur

quare accentus circumflexus non potest fieri nisi in littera vel syllaba naturaliter longa. acutus vero in breui potest fieri. **¶** Ad hoc dicendum est: quod circumflexus accutus consistit in eleuatione et depressione. Ad hoc autem quod eleuatio et ipsa depressio sunt supra idem: atque supra eandem litteram exigunt duplex tempus: quod vtrūque in vno tempore nisi fuerit productum fieri non potest simul. vnde necesse est quod illa vocalis que accipit dicitur circumflexus accutus habeat tempus productum. vnde non potest fieri accutus circumflexus nisi in littera naturaliter longa. Acutus autem accutus consistit in sola eleuatione: quam in vno tempore supra vnam litteram fieri contingit: vnde quam omnis vocalis et omnis syllaba habeat vnum tempus ad minus: potest omnis vocalis et omnis syllaba sustinere acutum accentum. Ex hoc patet quod quibus syllaba longa positione terminetur per consonantem: et geminatio consonantis terminetur in depressione: sicut accutus circumflexus: tamen ob hoc non contingit quod in syllaba tali fieri habeat talis accentus: quia supra eandem litteram numero: et antequam aliqua littera grauetur in voce: oportet fieri eleuationem et depressionem vbi cumque debet fieri circumflexus accutus. vnde subsequens geminatio consonantium facere non potest quod circumflexus illa vocalis si simpliciter fuerit correpta. **¶** Item queritur de regulis quas dicitur Priscianus de dissyllabis et polysyllabis sic. Si penultima fuerit producta naturaliter: et vltima fuerit correpta: penulti. circumflexus. Si autem penultima fuerit correpta naturaliter et vltima producta. acuetur et non circumflexus. Queritur ergo causa. Videtur enim quod dicat falsum: quod circumflexus accutus non exigit nisi syllabam naturaliter productam. vnde videtur siue vltima producta sit: siue correpta: dummodo penultima sit longa naturaliter quod supra ipsam litteram possit fieri accutus circumflexus. Item circumflexus accutus determinat syllabas naturaliter productam. ergo productio refert ad hoc quod sit circumflexus accutus: ergo vltima existente producta. magis circumflexus penultima. existens producta. quam vltima existente cor. **¶** Ad hoc dicitur quod vltima existente producta non potest penultima circumflexus. Et hec est causa: quod accutus circumflexus non patitur post se in eadem dictione duas syllabas breues: et vna syllaba producta. equo pollet duabus breuibus: propterea non patitur post se circumflexus accutus vnam productam. Cuius autem quare non patitur duas syllabas breues post se: quod non patitur post suam eleuationem nisi duplicem depressionem: vnde cum post eleuationem factam in ipso circumflexo: adhuc fit in eodem depresso: non erit post ipsum nisi vna syllaba breuis: vnde vna depressio: et ita non patitur post se duas syllabas breues vel vnam productam. quod bis equo pollet. Item causa quare non patitur post se nisi duplicem depressionem est: quod principalis accutus cum non possit esse in fine: attenditur tamen in eleuatione ad finem: et ideo maxime secundum quod potest dicitur esse propinquum fini. scilicet si propinquum fini non erit: sequitur ipsum magis quam vna depressio. vnde post eleuationem principalis accutus non ponitur nisi vnicam et duplex depressionem. vnicam: vt quod penultima. acuius. duplex: vt quod penultima. circumflexus: vel antepenultima. acuius. **¶** Ad primum obiectum dicendum quod circumflexus sicut exigit syllabam naturaliter productam. non quocumque modo: sed subsequente syllaba existente breui. vnde non solum exigit syllabam naturaliter productam. sed etiam ita quod subsequat syllaba breuis. **¶** Ad aliud obiectum quod productio dupliciter refert ad accentum circumflexum: quod aliquando fit: aliquando non. Conferunt enim productio ad accentum circumflexum: si fit in eadem syllaba cum accentu circumflexo: non refert autem si sit extra syllabam. **¶** Dubitatur de hoc quod est supra suppositum. scilicet quod tamen duplex depressio fieri dicitur post principale accutus: et quod syllaba longa habeat quasi duas depressiones: tunc enim videtur quod antepenultima non potest acuius penultima. existente producta. tunc enim sequitur triplex depressio principale accutus. **¶** Et obiectum quod eleuatio acuti accutus potest post se triplicem depressionem habere dicto modo: sed non eleuatio circumflexi. Cuius causa: quod accutus de sui natura determinat sibi depressionem. vnde non tamen attenditur duplex depressio post acutum quam post circumflexum. et sic non tantum facit sonoritatem: nec turpem sonum depressionis. **¶** Item queritur de hoc quod dicitur quod in trissyllabis quod penultima. est cor. antepenultima. semper acuius: et seruat accentum principale. Sed ex quo antepenultima. potest esse cor. sicut et penultima. queritur tunc quando

utraq; earum est brevis: quare magis accentus principalis cadit super antepenultimam quam supra penultimam. Solutio. hoc est propter maiorem temporum distinctionem: quia maior est distinctio temporum: ut utraq; scilicet antepenultimam et antepenultimam existere coram si antepenultimam acuat quam si acuat penultimam. et hoc sic perspicuum est. Nec dictio legere coram in penultimam et antepenultimam. si ergo supra penultimam fieret accentus non determinaretur ut esset brevis vel longa: quia tamen brevis quam longa potest acui: sed cum sit acutus in antepenultimam determinatur per prolationem ipsam penultimam brevis esse.

De locis accentus.

Positis regulis generalibus accentus: et motis quoniam circa eas: videamus quot loca obtineat accentus principalis: et quare. Scias ergo quod sicut dicit Priscianus in libro de accentu: acutus accipitur apud Latinos duo loca obtinet. penultimam et antepenultimam. Apud Grecos vero antepenultimam et penultimam et ultimam. Circumflexus vero penultimam tantum. Ponitur namque grauis accentus cum acuto et circumflexo in eadem dictione: sed non in eadem syllaba. Obseruat namque accentus unus in integris dictionibus: ut romanus: hispanus. In compositis vero unus similiter: ut malefanus interrealoci.

Ad declarationem

dictorum primo queritur quare apud nos principalis accipitur non potest fieri in ultima syllaba proprie sic apud Grecos: cum nos Greorum imitatores simus. Solutio. In ultima syllaba uenientior est depressio quam eleuatio: quia in fine dictionis clauduntur labia proprie et gescunt. sed ad hoc quod claudantur infra oportet quod sit motus deorsum: et ita depressio. sed accentus principalis non fit per depressionem sed per eleuationem: et ita apud nos supra ultimam syllabam non fit principalis accipitur. et hec est causa declaratio Latino quare in ultima syllaba proprie non accipitur principalis accipitur. Ratio autem quare ipsi Greci super ultimam syllabam potuerunt habere principalem accipitur hec potest esse: quia signatio dictionis maxime cognoscitur per finem: et ideo ad discernendum signationem dictionis potuerunt accipitur in ultima syllaba que est finis dictionis. et hec potuit esse eorum consideratio. Item queritur quare principalis accipitur apud Latinos habet solum loca. scilicet penultimam et antepenultimam. et non plura. Item cum uterque fiat in loco penultimo: queritur quare non sicut fiat in antepenultimam et hoc est querere quare circumflexus accipitur non fit in antepenultimam loco sic acutus: imo solum fit in loco penultimam et acutus in utroque loco. Ad primum dico quod accipitur principalis fit in dictione aliquo modo propter discernendam significationem dictionis: unde uest dictioni per relationem ad suam significationem. sed significatio principalis dictionis attenditur penes finem. et propterea iuxta finem secundum quod iam dictum est fieri debet accipitur principalis: quia in fine fieri non potest: sicut superius est ostensum: quare oportet quod sit in loco positus primo finis: sicut in penultimam vel in primo tantum uno mediate: sicut in antepenultimam. et ita non potest principalis accipitur habere plura loca: nec alia ab istis. Alia causa ad idem: quia si ponatur accipitur principalis alibi: sicut in loco procedente antepenultimam. fieret nimia depressio: et ita nimia insonoritas: ut patet in hac dictione dixit. Si enim fieret accipitur principalis supra primam syllabam: nimia fieret depressio propter tres subsequentes versus finem dictionis: et ita nimia insonoritas: sicut patet in experimento: vel sensibiliter si proferatur dictione illa tali modo. sic ergo necessarium fuit principales accipitur non plures esse vel alios situs habere. Ex hoc etiam patet quare uterque principalis accipitur cadit in penultimam syllaba: vel in antepenultimam. quia ex iam dictis patet quod ad euphonia faciendam post eleuationem principalis accipitur non debet fieri nisi una depressio vel due ad plus: sed principalis accipitur in eo quod talis solum consistit in eleuatione. quare cum principalis accipitur: qui est circumflexus habeat in fine sui depressio: et post eleuationem: non debet sequi nisi duplex depressio ad plus causa predicta: propterea solum in penultimam fieri habet circumflexus. Si vero fiat in antepenultimam ipse circumflexus habet post eleuationem in quo consistit accentus principalis depressio.

nem unam: et est sequuntur due syllabe grauate: et ita duplex depressio. Et ita post principale accipitur sunt tres depressiones: et sic manifestum est quod nimia fieret sic depressio et insonoritas. et ita oportet quod sit in penultimam syllaba. Acutus autem accipitur non habet nisi eleuationem solum. unde si ponatur in penultima syllaba sequitur ipsius depressio. si autem in penultimam duplex. et hoc permittit sonoritas et euphonia: sed non sinit triplicem et quadruplicem depressionem: et oportet subsequente eleuationem accipitur principalis. unde tantum in penultima et antepenultima syllaba potest fieri accipitur. et sic patet solutio ad quesitum.

Regule generales accentus.

Ostenso que

et quot loca obtineat principalis accipitur: et quare. Consequenter ponende sunt quedam regule generales ad cognoscendum accipitur cuiusque syllabe. Nota ergo quod vocalis ante alteram vocalem apud Latinos breuiatur: ut deus: propter fieri fiebam: quod per d. i. puram ybi quod non habet r. cum omnibus suis compositis quod significat passionem. Nam si r. sequitur ad e. breuiatur. i. ante e. ut fierem fieri: et propter genitiuos et datiuos quante declinationis habentes tres vocales continuas. in quibus e. ante i. producit: ut diei: et propter genitiuos habentes i. vocalem ante u: quod communis est in versu: sed in prosa producit: ut unius. sed tamen alterius breuis est: longa alius. Apud Grecos vero sepius producit: ut aer: medea. et hinc est quod habet quosdam nomina nomina possunt in penultima corripitur et produci secundum patrie consuetudinem: et voluntate legentis. Unde dicit Dug. in fagin. In hoc nomine scenophagia licet et corripitur et produci. secundum voluntate legentis. est enim nomen nomini: quare ergo a greco descendit: potest penultima produci. apud Grecos in multis vocalis ante vocalem producit: sed quare ad formam latinitatis reductum est: potest corripitur in legedo. Apud Latinos. n. vocalis ante vocalis non producit nisi in paucis. De nominibus imitacionibus greca: ut lombardia: regre in impedimento usus. Inde etiam est quod vocalis ante vocalis in eodem nomine et in eadem significatione inuenitur quare corripitur et produci. Unde dicit magister et bñ. Primis syllabis propriorum nominum indifferenter possumus uti: ut Jacobus: nisi sit ibi vocalis ante vocalis: vel positio: vel diphthongus: vel celebre usus auctorum: ut cesar: quare semper auctores primam producit. Discrepat tamen aliqui auctores habito respectu ad diuersa. Nam orion producit primam secundum Quidium. Obstat orion latina nitentibus astris. Atque secundum Uirg. corripitur. Diphthongus in syluis iter delphinas orion. Hoc sepe contingit propter diuersas significationes: ut hic. Nam Quidius accipitur orion per quadam stella. sed Uirg. pro quadam citharedo. Quare autem in eadem significatione inuenitur corripitur et produci. ut patet in hoc nomine diana. Nam cor. ab Quidio. Quid inuauit incincte studia exercere diane. Sed a Uirgilio produci. ibi. Exercet diana choros quam mille secute. Hoc autem contingit habito respectu nunc ad linguam grecam: nunc ad latinam. Ex hoc patet quod framea: rum phea diuerso respectu possunt corripitur et produci. in penultimam. versus tamen habet quod penultimam. cor. maxime in prosa. Item scias quod propria nomina locorum possunt esse indifferenter: ut pictauis. Unde quod ait. Eri ge pictauis libera facta caput. Sed alter corripitur. dicens. Pictauis iermis subigit sua rura nec ultra. Dicimus ergo in talibus magis versus sequendum esse. ita etiam contingit in hoc nomine heliodorus: quare videtur penultima produci. Unde Dora. Hospitio modico rector comes heliodorus. Inuenitur et corripitur penultimam. Unde pantheon: Corpus heliodori fodiunt abeuntque latenter. Sed secundum doctores versus corripitur. sicut et theodorus: sed inuenitur penultimam. produci. Unde Iuena. Lauroz pueros artez docens theodorus. Inuenitur etiam theodolus per l. scriptus nomine cuiusdam libri a theos et dolos. Simile enim accidit in hoc nomine monas monadis: quod in antiaudio primam corripitur. ubi dicit. Et monas et numeri de se perdit vnica turba. sed aliter dicit. Monade subtracta dicitur apocopa facta. Hoc autem ideo conuenit ut dicit magister et bene: quare non

bene scit a latinis nā vocabuli greci. sed scimus q̄ derivata a monade breuiant: vt monachus. Itē regula generalis est q̄ ois syllaba diphthongata pdu. vt audio musae nisi sequēs syllaba icipiat a vocali: vt puro pustus. vnde Virg. Stipitib⁹ duris agit: sudibusq; pustus. Diphthogus autē est coniunctio duarū vocaliū vim suā seruatiū in eadem syllaba. Nā u. post g. vel q. vel s. sequēte: vocali in eadem syllaba posita amittit vim lfe: vt gs lingua suadet. Item vocali aī duas consonātes: vt aī vna duplicē positiōe pdu. vt arma: dux: maior: gaza: nisi vna earū liquecat: vt tenebre. Ligae sūt l. r. q̄ posite post mutā in eadē syllaba nāli ter pmittūt pcedētē vocalē nālī breuē cor. vt assecla: tenebre. Duplices vō consonātes sunt tres. s. i. consonās posita iter duas vocales nālī. r. x. z. semp: vt maior: dux: gaza.

Et scias q̄ y. greca semp ē vocalis posita iter duas vocales: vt psopopeya: r. s. quosdā alleluja: s. i. latinū ē duplex consonās q̄ i. ponit iter duas vocales nālī maxime ī simplici dictiōe: r. syllabicaē aī sequēti vocali: vt maior: troia. vñ ī p̄sa semp b̄ s. i. d. z. consonātē sonare: l. z. poete tale i. q̄nq; accipiāt p̄ vocali: qd̄ necessitati metri poti⁹ q̄ arti iputāt. vñ Qui. in. s. epi. Parcius andromachen vexant achaea victrix. Itē in. i. epi. Impia qd̄ dubitas deia nira mori. Itē Virg. in. 5. Enei. Troia criniso ceptū flumine mater. Dic autē troia est trissyllabū: r. cor. a. sic vult p̄ris. in. 7. lib. vbi ait de accusatiuo p̄me declinatiōis: vbi dicit q̄ ois ntūs latinus a. terminalē cor. r. itroductit p̄dictus versus Virg. vbi a. cor. vt troia: qz trissyllabū est: tñ semp in p̄sa bisyllabū troia: r. ita de similibus dicas.

De accētū prime r penul. syllabe.

Positis regulis generalibus ad cognoscendum accētū cuiuslibet syllabe. Nūc ponam⁹ regulas ad cognoscēdū accētū spālī p̄me vel penul. syllabe. Scias q̄ de p̄ma syllaba datur quedā regule spālī: quarū vna ē hec. De p̄teritū bisyllabū pdu. p̄mā: vt emi: p̄ter: bibi: fidiā findo. dis. scidi a scindo. dis. dedi: steti. tuli. r. habētia vocalē ante vocalē vt fui. S; in oib⁹ alyis quanta fuerit p̄ma in p̄senti tanta remanet in p̄terito: vt amo amauī: p̄ter geminātia q̄ corripunt p̄mā syllabā: vt momordi. Et p̄ter genui: posui: coegi que p̄mā in p̄senti pducūt: sed in p̄terito corripunt. Et p̄ter reppuli: repperi: r. rettuli: q̄ his p̄riū faciūt. hoz autē supina primā corripunt semper. s. repulsum: repertū: relatū. Dic aiaduerte q̄ p̄ris. dixit in. 9. li. q̄ duxi p̄teritū oñdī ēē correptū nālīter ex noīe: qd̄ ab eo deriuat. r. corripit dux ducis sicut rexī produci approbat ex noīe: qd̄ ab eo nascit. s. rex regis.

De hoc regre ifra vbi agit de accētū vboz. Itē regula gñalis est sicut ifra eodez libro dicas. cū tractabo de accentu nominū in x. terminatiū: q̄ obliqui veniētes a noiatiuis hñtib⁹ i. vocalē nālīter breuē aī x. cor. penul. gti: vt fornix nicis: varix cis. Si autē veniāt a ntō habente i. nālīter lōgā pducūt penul. vt cornix cis. Et hoc est verū r in alyis vocalib⁹: vt pheax cis. pollux cis. De hoc dicā etiā in dico cis. Itē oē supinū bisyllabū pdu. p̄mā vt natū: p̄ter itū: quitū a queo is. citū a cieo es. scōe coniugatiōis. Sitū a sino nis: lituz a lino nis: datū statū ratū a reoz reris rutū. sed itū pdu. in amib⁹ p̄ncipio vel supino. Itē nota in cōpōne q̄n o. mutat in i. breuiat vt cognitū agnitū. Item quāta fuerit prima nālīter in p̄mitiuo: tāta remanet in suo directo deriuatiuo: vt amator amor: sedes sedi: rex rexi. Et quāta fuerit in simplici tāta remanet in suo directo composito: vt amo peramo. Quedā tñ degenerant in spē r figura.

De accentu medie syllabe.

Media syllaba siue penl. maxime in trissyllabis: r. deinceps accētus cognoscit. vnde si penul. grauiat est breuis vt tabula. si vō

acuat lōga est: vt fortuna: r nō fiat oīa iter circūflexū r acutū. hoc tñ in multis fallit: qz sex sunt impedimēta accētus: vt diceī ifra q̄re nō est accētui credēdū. Ad accētū autē reducunt oīa q̄ augmēto vel diminutiōe cognoscūt. Augmēto: vt lego plego. Diminutiōe: vt amauerim⁹ amauero. Et scias q̄ p̄ris. i. li. d. accētū ponit q̄sdā regulas ad cognoscēdū accētū penl. syllabe: ex qb⁹ aliq̄s ponā hic.

De desinentibus in a.

Si nomen terminet in a. aut est p̄priū aut appellatiuū aut cōe. Si p̄priū pdu. penul. nō tñ natura s; vsu vel oīe cā: vt catalina maria stephania. Si sit cōe aut grecū est: aut latinū. Si grecum: pdu. penul. vt iconia sophia. r hec adhuc noīa nā nō producant: sed vsu cū sint aliena vocabula. Si sit latinū: vt ergo simplex vel cōpositū: si cōpositū: vel ḡ ab hoc vbo cano: vel gigno: vel colo: r hec cor. penulti. vt tibicina: qd̄ forma a tibicen cinis. is in a: aurigena. ruricola: s; tibicē qd̄ nō desinit in a. pdu. penul. vel p̄ponit ab alio vbo ab his vbis: r de his nō dicit auctor: nisi supponēdo p̄ hoc q̄ determinat cōter de terminatiōib⁹ in a dicens: q̄ p̄posita talē hñt regulā p̄nūciādi qualem hñt in simplici. Si autē nomen desinēs in a sit simplex: r si sic vel ergo hz vocalem aī a. r tūc cor. penul. vt iusticia. vel consonātem: r si sic: vel ergo hz. r. aī a. vt desinat in ra. r sic ē simile participio: r pdu. penul. vt scriptura nā: vel hz n. aī a. r pdu. filr vt romana lupina excepto tympana: vel hz c. ante a. ita q̄ aīcedat i. vt cretica r breuiat: exceptis tñ his vestica formica r similibus: vel habet d. ante a. r cor. vt frigida. Nec tñ dicit aliqd̄ de his que hñt d. aī a. vel aliā consonantem ab. r. z. n. r. c. ante a. qz sufficiēter per regulā de his itelligit. De his que in obliquitate sunt dicit q̄ in oib⁹ bus his obseruādus est accētus in illo vsu qui seruat i rectis. Ostēdit etiā q̄ sicut est in rectis sic r in obliq̄. Hāc autē regulā p̄fuso modo tradit p̄ris. in. 5. li. de denoiatiuis in na desinentibus. Denoiatiua seu vbalia: de q̄bus iaz diximus: cū de possessiuis in nus vel na. vel nū. desinentibus tractabamus: oī modo lōgā hñt penul. vel positiōe vñ nā: vt officiū officina. medicus medicina. leo leena. tonstrig tōstrina. coquus coquina r culina. lux cis lucina. lateo laterna vel latrina. Nā mutina sagana pagana nō videntē esse deriuatiua. Sagana r saga idē significāt. In ra at terminatiua oīa participys feminini futuri t̄pis silem habēt formā. vñ penul. quoq; u. pduci: vt scriptura tritura cerasura. litura. magister at hñ. dicit. Feminina fixa pdu. i. aī na: vt piscina: p̄ter pagina: feia: machina: trutina: p̄serpina: patina: lamina: sarcina: fuscina: fiscina: buccina: elemosyna: r p̄ter illa que sequunt nāz suoz masculinoz: vt asina: r sic dicimus de masculinis p̄prijs q̄ qdā pdu. i. ante n. vt albinus: r qdā corripunt: vt alchinus. Ita dicim⁹ de femininis: qz qdā corripunt: vt mutina: qdā pducunt: vt mesina r lauina. r hñ dicit q̄ illa que sequuntur naturā suoz masculinoz: vt asina corripunt i. aī na. Nā sic dicit qdā. A mare cum na venit ipsi petit assimilari: q̄si dicat: cum na. i. cū dictio terminata in na venit a mare. i. a masculino: vt oīa a dñs: asina ab asin⁹ petit assimilari sibi. s. masculino in accētū v3. vñ sic asinus cor. penl. ita r asina. Silr diē de vicinus r vicina tibicine tibicina: r ita de silibus. Dic etiā nota q̄ noīa tertie declinatiōis greca desinētia in a faciunt gtm̄ addita tis: vna syllaba crescendo r penul. breuiādo: vt dogma matis. perizoma matis. r sic de alyis similibus.

De desinentibus in e.

In e. nomē desinēs terminatū in ile pducit penul. vt monile: sedile. Si autē nomē sit adiectiuum habēs consonātē inter a. r e. pduci: filr: vt verbale: singulare. De reliq̄s autē vt sunt ytile: risibile nihil dicit. vnde si

obyciat extra hanc regulam qd sit dimiuta vel extra aliquas alteram quam ponit. Ddm est qd no sint simplr regule generales: sz idoneitates z exepia ad regulas sumedas suffi cieter p aliqua que alibi determinata sunt. Infra aut cu determinabit de terminatibus in is aliqua supplebo.

De desinetibus in i.

In l. tñ vnu nomē repit trissyllabū. s. nibili: qd in penul. breuiat. C Si aut aliq oppdat de b° noie mācipi nemācipi. Dicēdum qd nō stat in cōpositis: sz au ctōz itēdit de simplicibus. C Sed si adhuc instat de his gumī: nauici: frugi: cordi. z similibus. Dicēdum qd ars ista tradita tota a Prisciano de regulis spālib° dat de trissyl labis pncipalr: z alijs deinceps polysyllabis. Ipe at istat de bisyllabis. ergo zc. De desinetibus in o.

In o. si nomē terminet: vel pcedit consonas vel voca lis. Si vocalis: vel e. vt ganeo. vel i. vt mulio. z sine sic siue sic: cor. penl. in noiatiuo: z producit eam in genitiuo z i ceteris obliquis. vt mulio ois. z pulso onis. Si aut pcedit consonas pdu. penul. z in hoc noiatiuo. vt ca ligo fuligo. sed in obliquis diuersificat. aut enim retinet o. qd fuit in recto: z tūc pdu. penul. in obliquis: vt carbo bonis. vel mutat in i. z tūc cor. penul. vt fuligo ginis. Ut sic z pleni. Noia tertie declinatiōis desinetia in o. pdu. penul. in obliquis: z formāt genitiuuz a noiatiuo addita nis: vt fmo fmois. sed excipiunt noia ciuitatum: vt rbe do donis. sardo donis. thuro ronis. z gētilia: sicut ligo go nis. brito onis. z hic z bec sido huius sidonis. Naz sindo onis. aliud est. z sic de similibus. Virgilius Enei. ii. pul sant z pictis bellant amazones armis. Iuuenalis li. 4. sa tyra. 3. diē. Uiscones vt fama est alimētis talibus vsi. In eodē ca. Quam nec terribilis cimbrī nec britones vnqz. Virgil. Enei. ii. Nūc z myrimidonū pceres frigia arma tremiscūt. Item excipiuntur pprie a qbus deriuatur loca lia vl gētilia. vt bec macedo donis. a quo macedōia niei z hic z bec macedo nis. hic lacedemo nis. a quo lacede monia nie. z hic z bec lacedemo onis. z sic de alijs. Dico aut obliquos pprioz noium que loca designat: qz alia p ducūtur. vt naso sonis. Quidi de sine titulo li. i. Qui mo do nasonis fueramus gnqz libelli. Itē vt diē Hug. simo onis nomē pprium cuiusdaz rustici a Terētio itroducti. pdu. o. in obligs ad ofiam nois apli qd cor. o. in obligs z retinet n. in noiatiuo. vt simō onis. Item noia in o. nō de clinata nec latina acunt in vltima: vt abdenago. reliq in penul. acunt: vt agaso: sartago. vii p3 q pharao si iue niat pterqz in noiatiuo z vocatiuo in penl. acuit. Exo. is. Equi pharao. Idem dico de apollo: licet quidam hoc nō feruent.

De desinetibus in u.

Tantum vnu nomē trissyllabū in u. terminatus iuenit quod est monoptorum in singu lari: z in plurali declinabile: z istud corri. in penulti. vt to nitru.

De desinetibus in al.

Si fiat consideratio qualis sit penul. in noibus termi natibus in al. vel ergo in recto vel i obliquo: si in recto: vel erit pprium nomē barbarz: z tūc cor. vt ha nibal: astrubal. vel erit nomē appellatiuum: z tūc pduci tur: vt tribunal. excepto hoc noie aial: z etiā sal. Si in obliquo: vel ergo in neutro: z sic pduci in penul. vt aial: tri bunal. vl i masculino: z sic corripit: vt astrubalis: baniba lis. At pdicta addita is genitiuat: vt aial aialis.

De desinetibus in el.

Nomina terminata in el syllabā pduciunt penul. obliquo: z corripunt penul. recto: vt michael michaelis. daniel danielis. De desinetibus i il.

Nomina terminata in il corripunt penul. tam in recto qz i obliquo: vt euigil gilis. C No ta tñ bic qbz noia is addita corripiendo. penul. geniti

uāt: vt pugil lis. z hoc si est latinum. Breca vō qz acuit vl timam in recto. ideo in obliquis penul. longam bnt: vt ta naquil quilis. vii versus. Corripias pugilis: sed producas tanaquilis.

De desinetibus in ol.

In ol. vnum nomē iuenit qd cor. penul. vt beliol. z hoc i trissyllabis itelligit. tamē de alijs scias qd nomē in ol pduci: z est tertie declinatiōis: z is addita pducedo penul. genitiuat: vt sol solis. Que tamē non va riantur in vltima acuntur: vt micol.

De desinetibus in vl.

Nomen in vl cor. z est tertie declinatiōis z iūcta is facit genitiuum penulti. breuiado: vt presul: exul. lis. Dia alia in vltima acuntur: z nō sunt lati na: vt heriul. si tamē declinat in obliquis penul. longā habēt: vt saul lis. Aurora sup hester Regis: cui vitam cō cessit mutatio saulis. hec regula nō ponit a Prisc.

De desinentibus in um.

Nomina terminata in um. breuiant: vt dorcium philozciū. C Sciēdū qd nō ponit regu lam iuxta noia terminata in am. vel in em. vel in im. qz nō sūt latia: d gb. s. latinis z trissyllabis itēdit pncipalr hic.

De desinentibus in am.

In am. vel in im. vl in em. vl i om. si sint barbara sunt mas. vel femi. ge. vt chanaam: bieru salem: ioachim: edom: z acunt in fine.

De desinentibus in an.

In an. nomē pduci: z pnet ad tertiam declina tionem: z est grecū sz Prisc. in. 6. li. vbi dicit qd grece declinant: vt titan titanos: vel latie o. versa in i. penul. pdu. sicut in recto vltima ē acuta: vt pean peanis leuiathan. Virgi. io. Enei. Cōclamant socy letum peana secuti. Excipit euan: de quo dicit Prisc. qd euan t. sumit z is. post n. vii facit euatis nō euanis. Et ponit hāc regulaz gūalē qd a genitiuis in os. fiūt noia in nus: vt titā titanos: hic titan ni. delphin nos: h delphin ni. arabs arabos: hic arab bi. elephas elephatos: hic elephatus ti. rinocer ve lut etbiopus: z p talia accētus facilius declarat.

De desinentibus in en.

Si nomen terminet in en syllabā vel sponit c. vel nō. si sic cor. penul. vt fidicen: liri cen: sed excipit tibicen. qz p duab. i. breuibus vnā lōgaz habuit. Debuit vō i. geminare tibia tibycen: pro quo tibi cen dicit. Si vō nō habeat c. an en. vel ergo deriuat a pri ma cōiugatōe vel qrtā: z tūc pdu. vt solamē a soloz: z mu nimē a munio: silr amamē z audimē: vel deriuat a scda vel tertie cōiugatōe: z tūc cor. penul. vt a sedco sedimen a regio regimē. pter verbalia veniētia a verbis tertie cō iugationis desinetib in uo. diuisas q pduciunt penul. vt acuo acumē: fluo flumē: nuo numē: luo lumē. habēt vō u. pdu. in penul. Alia vero veniētia ab alijs verbis secūde vel tertie cōiugatōis habēt i. cor. in penul. sicut diē Prisc. in. 4. lib. vt moneo monimen: tego gis. regimen vel te gmen per syncopam: specio pecimen.

De desinentibus in on.

In on. nomē pertinet ad tertiam declinationem: z est grecum. vel grece declinatur vt mennō mēnonos. vel latine o. puerla in i. vt mennō mēnonis. sy mon symonos: hic symon symonis. Quedā aut pcpue p pria ris sumpta genitiuat: vt pheton tōtis. demophō phō tis. Quedam vō is addita genitiuat penul. pdu. vel cor. fm grecos: vt ait Prisc. in. 6. li. tñ in maiori parte corripit penul. in obliquis: vt syndon dopis. canon nonis. diacon conis. z pduci qnqz: vt symon monis: pprium nomē ru stici: salomō monis. triphon etiam triphonis pdu. penl. Aurora in li. machabeoz. Cōtra triphonē tūc rex deme trius ibat. Idem in eodem. Antiochum triphon hoc tpe

pdere captat. Sanson similiter sansonis etiam pducit. Hoc tamen regulariter teneas qd si penul. pdu. in obligis: tunc notatiui vltima acui: vt cedron onis: si aut penul. genitiui corripit: tunc in recto penul. vel anpenul. acuat. Sed quid dicemus de triphon. Si vis sequi aurozam et dicere qd penul. genitiui pducatur oportet dicere qd vltima notatiui acuat: sicut in cedron. Si autem vis dicere qd penul. genitiui corripit: sicut de simonis: tunc dic qd vltima notatiui triphon non acui: imo prima sicut cano. Ad diuersum autem quod de auroza in prium ducit: facile est respondere: quod videlicet auctores in propriis nominibus ponunt breuem pro longa: et longam pro breui aliquam: vel auctoritate poetica: vel figuratiue: sic et theodorus a iuuenali pducit in penl. vt dixi supra in regulis generalibus de accetu cuiuslibet syllabe: in capitulo quod incipit. Queso.

De desinetibus in ar.

Nomina terminata in ar. neutra pducuntur tam in recto quam in obligis: vt torcular ris. sed a rectis excipit laquear: et ab obliquis nectaris inbaris. Epatis est cor. penul. sed non est latinum: et intellige de neutris deriuatiuis. Nam vt dicit Priscianus in 6. li. neutra in ar. si deriuatiua sunt pdu. a. in obliquis casibus: vt a lupa hoc lupanaris. a calce hoc calcar caris. a laqueo hoc laquear aris. Si vero sunt masculini. ge. cor. penul. genitiui: vt cesar saris. hostar staris. Sed dubitat de specular et filib? an pdu. penul. Ad hoc dicit magister Bene. qd noia tertie declinationis hntia u. an l. pdu. penul. siue u. an l. dummodo sint integra: vt torcular. nam pnt apocopari: et tunc sequuntur naturam suorum vborum. vbi specular pro speculari corri. penl. sicut speculor laris. Sorular autem nihil est: imo dicim? subtelaris: eodem modo dicimus subligar pro subligare. Alii qui dicunt qd specular et filia pdu. penul. Mibi autem videtur cum magistro Bene. qd specular et filia apocopata penul. cor. sicut declaratum est. Et scias qd h? noia in ar addita is genitiuat: vt cesar saris. torcular laris. specular laris propter far farris: quod secundum Priscianum. positioe habuit penul. longam: quod solum lram r. geminavit ne vbum ee putet? secunde psonne de fo: farris. Item epar vertit r. in t. penul. nihilominus breuiado: vt epatis. Dug. tamen dicit eparis vel epatis. Item lar: vt ait Dug. pro domo puella et oppido secundum regulam facit laris. sed pro quodam rege causa dicit r. assumit et facit lartis. Consuevit etiam queri de hoc noie hostar an penul. pducatur in obligis: Ad hoc dicit magister Bene. dicens. Nota qd dicimus hic hostar pro quodam barbaro: et nihil est hic hostar. vbi corri. penul. genitiui: et nunquam pducit. Errauit autem Dug. qui dixit hic hostar staris in deriuatiuibus suis. Nec magister Bene. Dug. vero sic dicit. Bos componit cum sto stas: et de hoc hostar staris penul. pdu. i. locus vbi boues stant. s. stabulum. Dicit etiam hostar locus vbi corpa bouum comburebantur. Inuenit et hic hostar staris penul. cor. et est proprium nomen viri: et primitiuum. Vult ergo Dug. qd hostar staris inuenit in neu. et masculini. ge. et sic in obligis penulti. pot pdu. et cor. diuersis respectibus. et hoc magis mihi placet. Hoc etiam vult Pap. qd dicit Hostar locus vbi comburuntur corpora bouum: vel statio bouum.

De desinetibus in er.

Si nomen terminet in er: vel considerat ad penl. recti vel obliqui. Si obliqua breuiatur in penl. vt volucer cris. papauer ris. excipit mulieris quod pdu. penul. Vbi Statius. Siqua deum soboles: siq mulieris origo. Sed in maio. Priscianus non excipit. Dicit enim sic Priscianus. qd oia noia latina desinentia in er. si crescunt in genitiuo cor. penul. in obliquis: vt paup. ris. Si vero non crescunt in obligis pferuntur sicut et sui notatiui. pro tanto dicit magister Bene. qd mulier cor. penul. in obligis: quia Priscianus non excipit in maiori. et supponit qd ille libellus de accetu vbi

mulieris excipit non fuit composita a Prisciano. sic multi dicunt. Et dicit qd Statius propter necessitate metri eam pduxit: et ideo poete nunquam vtrumque obligis eius. vsus tamen frequens producit obliquos de mulier sic et muliebris. Si autem penult. consideret in recto: aut ergo erit neu. ge. et tunc pdu. penul. vt papauer. vel e masculini. ge. vel feminini. ge. et tunc cor. penul. vt mulier: volucer: alacer. exceptis his que pducunt penul. positioe: vt equester: pedester: siluester. Sed de pater teris. crater teris. que pducunt penul. crescentis genitiui non est instantia: quia non sunt latina. De desinetibus in ir.

In ir syllabam terminata in penul. breuiatur: vt semiuir: triuir. Et scias qd i. fere breuiatur vbiq: in iunctura compositiois: vt oipotēs: tubicen: propter tibicen. Et vt dicit Priscianus in 7. lib. vbi agit de genitiuo singulari scde declinationis. In ir et ur et eus desinetia semper vna syllaba vincunt in genitiuo: que et penul. breues hnt: vt triuir iuri: semiuir iuri: satur saturi. nisi greca pductio fiat in grecis dictionibus: vt thyeus dei. De desinetibus in or.

Nomen in or est tertie declinationis et is addita genitiuat propter cor: quod interpositam hnt ad dnam ablatiu pluralis huius nominis corus cori: et propter odor quod est indeclinabile: vt pbat Priscianus in 7. li. maio. propter duarum repugnantiam regularum: quia aut neutrum est debet cor. in penl. sed quia venit ab adoro ras. debet pduci in penul. et id indeclinabile est. Noia in or pdu. penul. vt licitor coris. amor amoris. Excipiunt neutra: et sunt tantummodo quatuor. s. equor equoris. marmor moris. cor cordis et odor. Item excipiunt greca propria secundum Priscianum in 6. li. vt actor coris: quod cor. penul. genitiui quoniam est proprium nomen grecum: sed quoniam appellatiuum et latinum pdu. penul. genitiui. Vbi quidam. Actoris in spolijs virtus habet actoris. Item hec cor coris. agenor noris. nichanor noris. Theodolus. Virgine stuprata virtus parilis agenor arma. Auroza in li. machabeor. Ense metuit dextram linguam nichanoris hostes. Et potes a simili notare: sed in aliquibus vsus non habet qd quotiescunq: appellatiua et propria veniunt: propria in penul. sunt grauada: vt dicat. Sub rege sapore penl. breuiata. et actor toris penul. cor. pro proprio noie. Quidius in epi. plenius ac melius eussippo et catore dicit. Vbi quidam. Actoris est proprium: actoris non proprium. Item excipiuntur composita de decoris: et decus vel decor in genitiuo est cor: quia tunc corripit. nam mas pdu. vbi vsus. Lodem decorem: sed maiorem dico decoris. Similiter composita a puer: quia talia velut propria reputantur: vt publipor poris: marcipor poris. Ita enim antiqui pro publy puer et marci puer dicebant: ista teste Prisciano non pdu. in obliquis casibus. Salusti in quarto historiay. Unus consistit in agro lucano genitio loci nominis publipor. Item excipiunt arbor boris: castor storis. marmor moris. et eius composita. Item rhetor toris. vbi Juno. Cedunt grammatice vincunt rhetores oes. et corri. penul. genitiui castor castoris siue sit animal siue sit proprium castoris et pollucis. De notatiuis autem verbalium in or scias qd quada corripunt penultimam: quada pducunt. Nam secundum Priscianum in 4. de denominationibus hnt noia formantur a verbis: vel per adiectionem o. quod fit cum verbis hnt r. ante o. vt laboro labor: vel per additionem r. vt amo amor. vel formantur a nominibus seu participijs in us: conuersa us in or: vt senatus senator: amatus amator: tonsus tonsor: doctus doctor. et possunt formari u. versa in or: vt auditu auditor: debitum debitu debitor. vnde patet qd quedam producant penultimam: sicut ea a quibus descendunt: vt auditu auditor. quedam vero penul. corri. vt debitu debitor. Vide in scribo.

De desinetibus in ur.

In ur corripit penul. taz in recto quam in obligis: vt iecur iecoris. satur turi. et semper pertinet ad tertiam declinationem: propter satur quod est scde: quia facit femininam

num in a. vt satura: et oia is addita: et cor. penul. efficiunt ge-
nitium. pter fur. ris: qd pdu. fu ad dnam scde psona de
furio ris: fm illud. Luz tu mete furis te fallit gaudia fu-
ris. Excipiunt etiā qtu ad formationes ebur: femur: iecur:
robur que vertunt etiā u. in o. et addita is penul. cor. geniti-
uat. vt robur boris. ebur eboris. De desinetibus in as.

In as syllabā terminata pducunt in penult. obli-
quos. et cor. in penl. rectos: vt dignitas. tis.
et in oibus casibus pdu. a. S; excipiēda sunt qda noia p-
pria dñe cā in fine noiatiui circūflexa: vt lenas natis: me-
nas natis: ne accusatiui plurales de mena ne. qd est gen-
piscis: et lena ne. qd est meretrix: eē putent. Itē excipiunt
appellatiua p syncopā plata que seruat accētum in vlti-
ma: vt arpinas: pmas: optimas: rauēnas: capēas: pōtinās:
larinas: et etiā nostras et vestras. Sublata est etiā in pdi-
ctis hec syllaba ti: et semp sup a. seruat accēt. et hec lra a.
pūs fuit in penul. nūc autem est in vlti. syllaba. et hoc vult
Pris. in. 4. li. de denoiatiuis: qui dicit de pdictis. Que iō
in fine hnt circūflexū accētum: qz p syncopā ti pferunt.
pfecta enim eoz iueniunt apd antiquissimos in tis desi-
nētia: vt hic et hec pmas: optimas: arpiatis. et sūt h; in
as denoiatiua plerūq; filia accusatiuo plurali suoz pmi-
tiuo: et sunt cōia. Item oia barbara in as in vltima acū-
tur: vt naas. nā nugas et nepbas cum sint latina in penul.
acūit lz nō variēt. S; de anas anatis dubitat an debe-
at pduci in obliqs. Dicunt multi q penulti. cor. in obliqs:
qd etiā repit in Macro. Magister Bñ. dicit q iuxta regu-
lam desinetiuz in as. debeat pdu. et hoc credo eē verum.
Item scias q barrabas be. et cayphas phe. penul. grauāt.
sifr ionathas the: s; ionathan et barraban indeclinabilia
acūit penul. Et nota q sicut dicit Pris. in. 4. li. In as
pleraq; denoiatiua sunt: quoz pmitiua si sunt scde decli-
natiōis genitiuo singulari: si tertie declinatiōis datiuo af-
sumūt tas. i. penul. vbiq; corripit: vt pbus pbi pbitas:
mēdicus mēdici mēditas: asper asperi asperitas: sedu-
lus seduli sedulitas: timidus timidi timiditas. Et no-
tādū q que genitiuo duplicāt i. extremā eaz mutāt in e.
euphonicā: vt pius py pietas: anxius anxy anxietas. li-
ber quoq; excipiunt qd noiatiuo assumpsit tas: nō genitiuo:
vt liber libertas. Tertie vō declinatiōis noia datiuo assu-
mūt tas: vt diximus: vt capax capaci capacitas: affinis af-
fini affinitas: celer celeri celeritas: autor autori autoritas
Excipiunt pauca q b. vel p. sine s. hnt añ er. hec enī noiā-
tiuo assumūt tas: vt puber pubtas. yber. tas: paup. tas. s;
hec possum? etiā in scde declinatiōis noibus seruare. vñ
liber libertas facit: vt supra dcm est. Asper aut et prosper
qz s. hnt añ p. asperitas pspertitas faciūt. salubervel salu-
bris facit noiatiuum: ideoq; salubritas: et celebervel cele-
bris celebritas. Uetus quoq; qd vnū triū genex in us de-
sinēs iueniunt noiatiuo assumit tas: vetustas. Excipiuntur et
et hec que in oz desinetia mutauerūt oz in es et assumpse-
rūt tas: vt maior maiestas: honor honestas: et similia.

De desinetibus in es.

In es vel sunt ante declinatiōis vel tertie. Si ter-
tie cor. penul. taz in rectis qz in obliqs: vt ali-
pes pedis. hercules lis. aries etis. Excipiunt getis: heredis:
locupletis: et q sunt sillis formatiōis. Si vō sunt ante decli-
natiōis: vel q hnt vocalē añ es. et tūc cor. penul. noiatiui:
et pdu. penl. genitiui: vt reges ei. dies ei. vñ hnt psonātem
añ es: et tūc cor. penl. in obliqs: vt fides fidei. Et nō q
theuities et h; denoiatiua in es desinetia declinat: sic
noia patronomica in es desinetia: et sunt tm̄ mas. ge. vñ er-
rāt illi q dicūt achinoen. iezraelites pro iezraelitis. i. Re.
i. 7. a. Itez mulier theuities pro theuities. i. Re. i. 4. a. Ite
naaman amanites pro amanitis. 3. Re. i. 4. g. Et declinat
tur h; denoiatiua in tis: hec iezraelitis hui? iezraelitidis

ad modum patronomicoz femininoz in is: hec moabitis
moabitidis: hec amonitis huius amonitidis. et pdu. penl.
in rectis: sed eam cor. in obliquis. Quando vō terminat
huiusmodi denoiatiua in ta. sunt cōis ge. vt israelita: hie-
rosolymita: bethleemita penul. pdu.

De desinetibus in is.

Nomina desinetia in is aut sūt dissyllaba aut tri-
syllaba. i sunt dissyllaba corri. in ob-
liqs: vt aspis aspidis. Si ergo sunt trissyllaba: vel q sunt
adiectiua vel substatiua. Si substatiua pdu. penul. vt le-
betis synapis. Si adiectiua vel q hnt a. ante l. et tūc pro-
du. penul. vt moralis: spūalis: vel nō hnt: vt vtilis: humi-
lis et h; et hec cor. penul. tā in recto qz in obliqs. Scias eē
q Pris. in. 4. li. sic dicit. J. lōgam hnt oia in ilis q a noib;
deriuantur: nec nō in ile neutra siue ex eis in ile fiāt siue
nō habeāt aliud ante se gen: sed a quacūq; parte oionis
nascatur: vt edes edilis: senex senilis: agnus agnilis: puer
puerilis: vir virilis: scurra scurrilis: ciuis ciuilis: seru? ser-
uilis: gntus gntilis: sext? sextilis: subtel. subtilis. excipiunt
par parilis. exilis et qd a genitiuo factū denoiatiuo: ser-
nauit regulā. sifr neu. pdu. penul. ouile: monile: cubile: se-
dile. Nā in ilis desinetia vbalia siue participialia cor. eā:
dez i. penul. vt fero fertilis: ytor vtilis: facio facilis: volo.
volatilis sorbeo sorbilis. textus textilis: altus vel alitus.
altilis: fict? fictilis. Dec Pris. Magr aut Bñ. addit di-
cens: q ex his q veniūt a noib; excipiunt parilis dapsil
hūilis. qz parilis deriuat a par paris: dapsilis a dape: hūi-
lis ab humo: et tm̄ cor. penul. Textilis a Virgi. cor. qz acci-
pit hoc tāq; ppriū nomē: s; qn deriuat a testa pdu. penl.
et est cōe. vt vas testile. Si vō deriuat a textu vel a texe-
do cor. penl. vt text? textilis. Ecc. 45. Opus textile.

De desinentibus in os.

Nomina desinentia in os syllabā pdu. tā in noiā-
tiuo qz i obliqs. vt sacerdos sacerdotis:
lepos leporis: quando. s. eloquent em significat.

De desinentibus in us.

Si nomina terminant in us aut sūt ppria aut
cōia. Si ppria cor. penul. nisi sint
positiōe lōga: vt robertus et h;. Si vō sint cōia: aut q sunt
filia participys: et descēdūt a vbis: et sunt scde vel qz de
declinatiōis: vel sunt alia ab his. Si sunt h; pdu. vt amat?
cupitus. sed hinc excipiunt ista tria noia itus aliat? neg-
tus: et cōposita ab his vbis oboeo obis: ptereo pteris vt pre-
ritus obitus. et cōposita ab his vbis do sto reoz: vt inditus
institus irritus. Item excipiunt ea q veniūt a spiro balo
ambio: vt spūs halitus ambit? media correpta. ambitus
aut in participio pdu. Item excipiunt cōposita hui? vbi
ruo: vt erutus dirutus. Et oia ista pnt eē noia vel pticipia
fm q pnt hre tpus vel carere tpe: si aut sunt alia ab his.
aut ergo sunt scde declinatiōis aut tertie. Si tertie cor. pe-
nul. in recto: et pdu. in obliquis: vt seruitus tutis. sed exci-
piunt que sunt positiōe lōga: vt iuuetus. Si aut sunt scde
declinatiōis: aut ergo sunt substatiua aut adiectiua. Si
substatiua cor. penul. vt fraxinus. sed excipiunt papyrus
ri. et saphirus ri. Si adiectiua: vel ergo hnt c. inter i. et u. in
loco penul. vel nō. si nō: pducūt penul. vt martianus et cy-
prianus capuan?. Et hec sequunt regulā eoz q terminā-
tur in na. de qbus dcm est supius. si aut hnt c. iter i. et u. in
penul. loco cor. in penul. vt gallicus: angelicus: scoticus. et
adycit illis vnū qd est qz de declinatiōis. s. porticus. Dec
pnt colligi ex dictis Pris. de accētū. Scias etiā q nomia
qz de declinatiōis vel participialia in tus: supinoz et parti-
cipioz accētū oimode sunt regēda. vñ supinoz et partici-
pioz regule attēdan. si ergo sunt a pma coniugatiōe vel se-
cūda corripunt: vt domitus exercit?. et si a tertia: vt argu-
tus oblit?: nisi habeāt supinū ad modū qz de. vt lacessit?
b z

Si a quarta pducunt: vt vagit: nisi veniat a vbis in eo: vt pteritus. Ambit participiu pducit: sed vbale cor. vt supra etiā tetigi. Itē o. añ l. i. diminu. breuiat: vt ostiolus filiulus. Itē u. añ l. breuiat: vt horridulus homūculus.

De accētū in nus possessiuoz.

possessiua terminātia in nus pdu. penul. exce ptis qbusdā terminatis in ginus vt in tinus. Un̄ Prif. dicit in. z. maio. Possessiua hñtia i. añ nus pdu. penul. vt masculinus femininus vicinus pusi nus reginus diuinus aprinus. rufus rufinus: marcellus marcellinus. porcus porcinus. canis canin. mustela mustellinus. sus suinus. ouis ouinus. nā ouilla z suilla dimi. sunt. Excipiunt desinētia in tinus q nō hñt t. a suis pmitiuis. vt diu diutius. cras crastin. hozno hoznotinus. clā clādestinus. pus vel priscus pstinus. hec enim penul. cor. Si vō hñt t. a pmitiuis pdu. penul. vt vesprinus a vespra te: hiacyntho a hiacyntho: euētino ab euētū. Itē stātinus z clemētinus a pmitiuoz genitiuis hñt t. vt matutin. a matuta: q auroza intelligit. Mediatinus aut a medio z stando vel tenēdo cōponi videt. Itē excipiunt possessiua desinētia in ginus: siue q hñt g. añ inus: qz talia cor. penl. vñ dicit Prif. ibidē. Inuenit etiā i. breuis añ nus g. añ ce dēte inus: in his q ab arborib. deriuant: vt oleaginus faginus. Usus tñ auctoz dicit in pre pdicte regule: qz bys sinus smaragdinus ametistinus adamātinus: z hō possessiua q sumunt a noibus lapidū vel filoz cor. penul. Pru dētius. Inter has spēs smaragdino gramine verno. Sed possumus dicere q in oib. talib. est figura q dñr sistole: in metro poetica licētia lōgam breuiat: vt vult. Dug. dicēs. Diacynthinus nā. nū penl. pdu. qzuis poetica licētia qñqz corripit. Itē dicit q bōbicus nā. nū. penl. pdu. l3 Iu uenalis eā cor. Vide ifra in bōbicus in suo loco. Et si obycias miz videt si oēs poete in vna chorda errassent. Dico q nō oēs errauerūt in eadē chorda: qz ibi poete alii qui etiā pducūt penul. pdictoz noīz. Un̄ Auroza super Vester. s. Seq. smaragdinis miscet vterqz color. Itē sup Ben. Crystallina fuit facta fenestra decēs. hoc etiāz dicit Papi. Et qñt de byssinū morticinū substātiuis z silibus: Ad hoc dicūt qdā q hec sic adiectiua pducūt penul. qz l3 mutēt modū declinādi: nō tñ mutāt accentum. Alij dicūt q cor. penul. ad dñam adiectiuoz. Un̄ apo. i9. dici debet z legi penul. cor. Byssinū sunt iustificatiōes sātroz. Mibi aut videt q byssinū cor. penl. ad dñam adiectiuū: vt dñm est. Sed de morticinū aliud ē: qz cū sit cōpositū sequit nām cōponētūz. vñ qñ cōponit a cedo cedis pdu. penul. siue sit adiectiuū siue sit substātiū. Un̄ Isa. s. pdu. morticina. qz glosa dicit. Morticina eoz pstrata a romanis. Qñ vō cōponit a cado dis cor. penul. vñ vsus. De cado morticinū. de cedo morticacinum. Morticina ferro cadūt: morticinaqz morte. Si enim morticinū a cedo corripere penul. ad dñam sui adiectiuū: tūc nō eēt dif ferētiam inter morticinum a cedo z morticinum a cado. Et sic de similibus est dicēdum.

De accētū terminātium in duas sonātes.

Nomina terminata in duas sonātes positioe pducunt: z sunt tertie declinatiōis. Terminata igif in bs. vt arabs arabis trabs yrbs. vel in ms. vt hyems qd sine p. scribit: vt pz in genitiuo. vel in ps. vt inops. iterposita i. genitiuāt penult. nisi defendat positio breuiata. Un̄ qdā dicit: Arabis ab aro tñ exit: canabz canabis. Persius. Tūc mare trāsillies vt torta canabe fultum. Pelops lopis. Quid. epi. s. Tu quoqz habes pelopē proauū pelopisqz parētē. Excipit qñtū ad accētū ciclops pis: qd penul. pdu. Virgi. 7. Enei. Ferrū exercebāt vasto ciclopes in antro. Theodolus. Sulmia ciclopes iouis imperio fabricātes. Et dicūt aliq z pbabilr: q si est gentile

eōe pdu. l3 si ppiū cor. Scias etiā q cicrops scriptū p. cor. penul. in obligis. Un̄ Theodolus. Egregio cicropi de beē cā litādi. Excipiunt etiā qñtū ad formationē q hñt e. añ b. vel p. q nō solū accipiūt i. l3 z e. vertūt in i. correptā: vt celebs libis: forceps pis. l3 tñ monosyllaba nō mutāt e. vt plebs plebis. seps seps. auceps et nō mutat e. in i. l3 in u. correptā: vt aucupis. Itē cōposita a capite ablata s. z mutata e. in i. z addita itis faciūt genitiuū penul. cor. vt biceps cipitis. piceps cipitis. anceps cipitis. cēceps cipitis. i. hñs cētū capita. Sciēdū tñ q polysyllaba terminata in ps. pñt duplr cōsiderari. put vō sunt cōposita a capio genitiuāt in ipis. sed put cōponunt a capite faciūt ipitis. pnceps tñ facit pncipis: z auceps aucupis. Un̄ qdam. In cept a capio. pis suscipit i genitiuo. Si venit a capite tūc suscipiat pitis apte. Prif. aut in fi. 6. li. dicit. Quia antiqui dicebāt ancipes z pncipes bicipes in noiatiuo: z sic s3 analogiā sequebat genitiuus ab ancipes ancipitis: sic sospes sospitis. stipes stipitis. l3 stips stipis est obolus: stips stipitis arbor. Itē terminata in ls ns rs: vt puls dens ars cor hozs vertūt s. in tis: vt iterponūt ti: vt pulvis dētis artis. S3 tñ cōposita de vncia vertūt s. in tis: vt deuns deuntis. quinquens gnquantis. Dug. tñ vult q deuns cōponat ab vncia vel vns. Itē glans frons lens: z cōposita de pēdo vbo: vt libripēs mutāt s. in dis: vt libripēdis glādis lēdis pro aial: qz pro legumine lens lētis fm regulā fac. frons frōdis pro folio facit. nā pro facie frōtis normam seruat. Silr sumūt di cōposita de corde: vt discors discors dis. secors secordis. vecors dis. Dicit et Prif. q in oib. se re cōpositis: qd dicit ppter exanguis declinatiōe cōposita simplicis l3 noiatiuo differāt imitātur. Itē iens gens cū suis cōpositis genitiuāt in untis: vt eūtis redeūtis nequeūtis: pter ambiēs ambiētis: seruās normā: fors ablatiuo forte: z nō h3 plus.

De terminātibus in t.

Nomina in t. terminātia taz in recto qz in obligis cor. penul. z sūt tertie declinatiōis: vt caput cū suis cōpositis. nā quotquot aliquot nō variantur. Declinabilia ergo u. versa in i. correptā: z addita is genitiuāt: vt caput capitis: synciput cipitis: occiput pitis: z sūt neu. ge. Si qñs h. Cū solū in duas mutas dñnāt noia latina. s. c. z t. vt alec z caput: qre nō determinat. Prif. in li. de accētū et de his q desinūt in c. sicut de illis q dñnūt in t. Dico q noia terminātia in c. aut sūt monosyllaba: vt lac: aut dissyllaba quoz penul. pdu. positōe: vt allec: z de his p se pz mod. accētūadi p regulas gñales superius datas. z ppterea nō ponit regulas de noib. terminātib. in c. sic de his q terminant in t. sicut etiā dicit frater Robertus anglicus.

De desinētibus in x.

In x. desinēs nomē pdu. qz x. est duplex cōsonās: z pñnet ad tertā declinatiōe: z oia x. in cis vel gis genitiuāt: pter nix niuis: nox noctis: senex senis: z anrigit senecis: suppellex. ctilis penl. cor. Vetusissimi tñ z hec supellectilis noiatiuū pferebāt: z oia q nō hñt c. vel g. in genitiuo cor. penul. De pdictis vsus. Dis rect. in x. i. cis vt gis genitiuū Terminat: absqz senex nix: z nox atqz suppellex. In gis ac faciūt solū illa q veniūt a vbis in go. x. conuersa in gis. vt lex legis a lego gis. z rex regis a rego gis rexi. remex tñ vertit e. i. i. z fit remigis a remigo gas. frux aut frugis facit a frugo verbo greco. silr fallanx langis. caterua: spinx gis. z et gos. de qbus dicit Prif. in fine sexti q greca in x. seruāt in genitiuo añ is eadē sonāt ez quaz apud grecos añ os: vt pheax pheacis: spinx spingis: onix onicis. Quidā tñ dicūt q veniūt a verbis grecis in go. Cōiunx vō amittit n. ad dñam scōe persone de iūgo gis: z facit cōiugis cor. penul. Dia alia x. versa in cis genitiuāt: vt pax pacis: qd raro h3 pluralē numerū: nex necis. Licero pro milone. Insidiatori vō z latroni q possūt ifer

ri iusta nex. fex fecis: pux picis: dux ducis. Sed terminata
 i ex corripit nāliter e. pter veruex. si sint dissyllaba ver-
 tūt e. in i. vt apex apicis: remex remigis: vertex verticis:
 pter monasyllaba 7 eoz pposita vt lex exlex exlegis: ver-
 uex tñ h3 e. Cōposita vō simpliciu declinationē sequunt
 vt pernox pnoctis: exlex exlegis: seminep seminecis: dux
 interdux.

De desinentibus in ax.

Omne desinēs in ax corri. penl. recti: 7 pdu. penl.
 obliquo: vt ptinax nacis: rtumax macis.
 7 hoc est vey in latinis. Nā vt dicit Prif. in fine. 6. barba
 ra in x. magis cor. penulti. vt fornox cis. 7 filia. Excipitur
 aiay aiacis qd pdu. penul. **De desinentibus in ex.**

Si nomen terminet in ex cor. penul. tā in recto
 q̄ i obliq: vt artifex ficis: opifex fi-
 cis. Excipit veruex uecis: qd nō solū in genitio penulti.
 pdu. s3 etiā e. seruauit. Excipiunt etiā qdā monasyllaba
 que penl. pdu. in obliq: vt fex fecis. lex legis. rex regis.
 7 eoz cōposita: vt exlex exlegis: iterrex. Patet etiā ex p
 dictis q̄ ibex ibicis cor. penl. qz vertit e. in i. cor. vñ vsus.
 Cornua fert ibex: iob testis 7 ibicis ide. Itē qdā excipiūt
 vibex bicis. Un̄ Persius. Si puteal multa caut⁹ vibice
 flagellas. Pap. etiā dicit qz vibex facit vibicis pdu. penl.
 7 anpenl. S3 vt dicit magr 7 bñ. dicendū est vibex vib-
 cis: sic lodep lodicis. 7 fm hoc nō o3 qz excipiat: qz dñit
 in ex. S3 dubitat aliq an sit dicēdū silex vel filix. Dico qz
 dicēdū est hic vñ hec filix incerti gene. 7 cor. penul. s3 re-
 gulā desinētū in ex. Quidius epi. io. Illic tu silices: illic
 adamāta tulisti. Itē Virg. Enei. 7. Stabat acuta silex: p
 scisis vndiqz saxis. **De desinentibus in ix.**

In ix terminata aut sunt mas. aut fe. ge. aut cōis ge.
 Si mas. ge. cor. penul. vt dicit Prif. in. 6. g. In
 ix. desinētia mas. ge. tñ latina cor. penul. in obliq: vt hic
 fornix fornicis: hic calix calicis: hic variy varicis: 7 exci-
 piunt bombix bōbicis: 7 fenix fenicis: q pdu penul. S3
 dubitat de mastix masticis an pdu. penul. in obliq. Di-
 cūt qdā q sic: 7 istos op3 dicere mastico cas penul. pdu.
 Magister Bñ. dicit q mastix penul. cor. in obliq: sic for-
 nix cis. 7 ide mastico cas. penul. cor. 7 huc sequoz. Si aut
 sunt fe. ge. pdu. penul. in obliq: vt lodix lodicis. vibix vi-
 bicis. ibix ibicis. Excipit pux picis. nix niuis. silix silicis. sa-
 lix salicis. Si sint cōis vel ois ge. pdu. etiā penul. vt felix
 felicis. victrix. victricis. victrices. Lucanus. Tollite iaz
 pridē victricia tollite signa. Cōposita sequūt nāz simpli-
 ciū. vñ pnix cis pdu. penul. i obliq qñ venit a pñitor te-
 ris. sed cor. penul. eādē cū descēdit a pñeco cas. Un̄ qdā.
 Qui necat est pnix: festinat currere pnix. C Nō hic regu-
 lā gnālē de desinētibus in ix. Obliq veniētes a noiatiuis
 hñtib⁹ i. vocalē nāl̄ breuē añ ix. cor. penl. vt calix calicis:
 fornix fornicis. 7 hoc est verū etiā in alijs vocalib⁹: vt for-
 nax fornacis. volux volucis. Si vō veniāt a noiatiuo hñ-
 te i. nāl̄iter lōgā añ x. pdu. penl. vt cornix cornicis. radix
 radicis. vñ radico cas penl. pdu. vibix vibicis. sandix di-
 cis. bōbix bicis. pnix pñicis. i. velox. 7 in alijs vocalib⁹ ē
 hoc cōtingit: vt pbeax pheacis. pollux lucis. Itē scias qz
 sic dicit Prif. in fine. 4. in ix feminina inueniūt a mascu-
 linis vbalib⁹ siue denoiatiuis in tor desinētib⁹ designata
 que mutāt tor i trix: vt victoz victrix. senator natrix. cul-
 tor cultrix. nutritoz quoqz nutritrix dōbit facere: s3 cā eu-
 phonie seu alternitatis mediā syllabā p̄cidit: nutritrix. n. di-
 cimur. Tōsor etiā tōsrix debuit facere: s3 iterponit t. 7 fa-
 cit tōsrix stricis. vñ p̄dicta vbalia in noiatiuo sequuntur
 modū 7 regulā accētū ad vbalū a gbus formātur. vñ ali-
 qñ pdu. vt amator amatrix. auditor auditrrix. Aliqñ i pe-
 nul. cor. vt debitoz debitrrix. bibitoz bibitrrix. sic masculi-
 na a gbus formātur. De accētū aut desinētū in oz. supi⁹
 determinatū est. Itē scias qz vbalia p̄dicta dñitētia i trix

sunt fe. ge. pter victrix 7 vltrix q̄ in noiatiuo actō 7 voca-
 tiuo singulari sunt fe. ge. in reliqs casib⁹ sunt cōia triū ge-
 nex. vñ faciūt ablatiuū in e. vel i. vñ vsus. Victrix victri-
 cem victrix dat femina sola. Sic vltrix. reliqs dat genus
 oē schola. Dug. aut dicit qz victrix dñ a vinco cis: 7 ē cōis
 ge. in noiatiuo accusatiuo vocatiuo singulari. In istis enī
 casib⁹ nō h3 neutz. In alijs vō casib⁹ in singulari 7 i pla-
 li sunt ois ge. in vna voce vel diuersis. s3 qd p̄us dcm̄ est
 veri⁹ videt. 7 cōiter tenet. C Ad cui⁹ euidētia etiā scias
 qz victrix 7 vltrix de necessitate sunt fe. ge. ppter verba-
 lia mas. a qb⁹ trabūt originē: vt victoz 7 vltor. ide victrix
 7 vltrix. Hec tñ qz p̄struūtur qñqz cū femininis: vt victri-
 ces caterue: qñqz cū neutris: vt victricia signa: iudicātur
 triū genez in obliq. excepto accusatiuo singulari in quo
 sunt fe. ge. tñ: vt hanc victricē: q̄uis nō inueniātur p̄strui
 cū mas. sed o3 qz habeāt mas. vt dicat. Loquoz de rege vi-
 ctrici. Alioqñ iste ablatiuus victrice vel victrici hñt cōi-
 tatē fe. 7 neutri tñ: q̄ cōitas est: p̄ artē. Ex hoc aut sequit
 qz genitiuus 7 datiuus debēt hñe cōitatē triuz genez sic
 ablatiuus: qñqz tres oblig hñt cōsimilē cōparationē ad
 mas. fe. 7 neu. 7 hñt similitē nām regēdi: qd in multis vide-
 re possumus: vt hui⁹ fortis huic forti. 7 ab hoc 7 ab hac 7
 ab hoc forte. Ecce isti ablatiui sunt p̄similes in gnibus.
 Itē neutz sepe p̄struit cū genitio in casib⁹ sibi p̄uilegia-
 tis. i. noiatiuo accusatiuo 7 vocatiuo: qz in illis nō mutat
 terminationē: vt multū vini: plus vini: aliqd panis: nō tñ
 hoc pōt in genitio datiuo 7 ablatiuo: qz in illis sequit na-
 turā mas. 7 fe. ge. eiusdē nois. vñ nihil ē dcm̄. Loquoz de
 mlto vino: vel ego plure vini qz tu: vel loquoz de aliquo
 panis: qz mas. 7 fe. eozūdē noiu3 talē p̄structionē nō hñt.
 Et sic p̄ qre victrix 7 vltrix sint ois ge. in genitio datiu-
 no 7 ablatiuo. Pz etiā qre sint tñ fe. ge. in noiatiuo accu-
 satiuo 7 vocatiuo singulari: 7 q sit eoz casuum affinitas 7
 cognatio. Pz etiā qre tñ sunt fe. ge. in noiatiuo accusati-
 uo 7 vocatiuo singulari. **De desinentibus in ox.**

Desinentia in ox pdu. penul. genitiui: vt velox
 locis. excipit capadox docis. Dora.
 in epi. Mācipys locuples eger eris capadocū rex. Iune
 nalis li. 3. satira p̄ma. Quāqz 7 capadoces faciunt egtesqz
 bitini. In noiatiuo aut cor. penl. vt in plurib⁹: vt velox
 cis: veliuox cis. atrox autem naturaliter cor. a.

De desinentibus in ux.

In ux aut cor. penulti. genitiui: vt crux crucis: dux
 ducis: nux nucis: trux trucidis: vt dicit Prif. in
 .6. li. Subiux subiugis: iniux iniugis: volux lucis barbaz
 nomē: de quo dicit Prif. in fine. 6. qz barbara i ux magis
 cor. penul. vt volucis. Excipiunt aut allux lucis. 7 pollux
 lucis. Un̄ qdā. Volucis a volux vult iter barbara poni.
 Allux 7 pollux bene declinant in ucis. Et fm magistrus
 Bene. pollux lucis pdu. penulti. genitiui: qz h3 u. nāl̄iter
 lōgā añ x. in recto. sed volux h3 vocalē. s. u. nāl̄ breuē añ
 x. 7 iō in obliq corri. penul. lux. n. lucis pdu. penul. Que-
 dā de accentu noiu3 quere in tertia pte h⁹ operis in cap.
 de spēbus noium. **Questio de accentu.**

Ad predictorum declarationē pōt sic que-
 ri. Dēs fere regule quas
 ponit Prif. in li. de accētū: quaz multe supradicte sunt 7
 declarate sūt ad cognoscēdū tps penultimaz in trissylla-
 bis: 7 deiceps: qre ergo nō ponit Prif. regulas cognoscen-
 di in monasyllabis 7 dissyllabis sicut in ceteris polysylla-
 bis. C Ad hoc sic rñdet frater Robertus anglic⁹. Quā-
 uis necessaria sit cognitio tēporis: in his tñ nō accidit er-
 roz taz manifestus circa accētū in monasyllabis 7 dissyl-
 labis sicut in trissyllabis 7 deiceps. In monasyllabis enī
 7 in dissyllabis semp est vn⁹ locus accēt⁹ nō diuersifica-
 tus: nisi fuerit cā ipediēs. In trissyllabis aut 7 deiceps

nō est sic: qz ibi plures pnt accēt^o diuersa loca obtinere. Itē qz acutus accēt^o & circūflexus nō multū differūt: vt videt in pñiciādo si ponat vnus p altero: nō incidit ob hoc error manifestus in monasyllabis & dissyllabis. In alyis aut polysyllabis aliter ē. In bis. n. est accēt^o duplex locus pncipalis. s. anpenultim^o & penultim^o. vñ vnus hz accētū pncipalē: reliquus nō pncipalē hz. Vñ si syllaba hñs accētū pncipalē pferat sub nō pncipali: accidit error manifest^o: qz multuz differūt in pñiciādo pncipalis accētus & nō pncipalis. & iō hac rōne Priscian^o nō ponit regulas cognoscēdi tps in monasyllabis & dissyllabis sicut in alyis polysyllabis. Ego tamē multa supra posui de monasyllabis & dissyllabis: & declarati & suppletiū aliqñ vba q̄ Priscian^o ponit in sexto libro de accentu imperfecte: ex verbis que ipsemet Priscian^o ponit in maiori volumine.

Questio de accentu.

Queri etiā pōt q̄re simplr in diuersis tpibus & diuersis psonis diuersificat v̄bū in modo accētūadi: vt amabā amauerā & h̄. Itē queri pōt in noibus. Diuersificat enim in illis accētus: ita q̄ in diuersis casib^o supra syllabas diuersas sit accētus: vt iter itineris: palus paludis &c. Ratio hui^o est vt fiat discretio accidentiū cuiusmodi sunt psona numerus & h̄: & hoc sic patet. Per hoc enim q̄ sic auget vel minuit numerus syllabarū sit de syllaba vltima nō vltima & d̄ penultima nō penultima: & ita mutata syllaba ab vno loco ad alterū trāsmutat accēt^o q̄ sit in illa syllaba: vt pz si dicā amauī amauimus: supra eādē syllabā vtrōbq; sit accētus pncipalis s; in vna dictiōe sit supra penul. & in alia sit supra antepenul. ppter adiectionē vnus syllabe ad finē. Silr aut pz in noib^o sigs inspiciat. Item etiā pz in v̄bis diuersificato tpe. vt amabā amauero. s; tota variatio ista p diuersificationē syllabarū & tēporū fit: vt iter se distinguatur accidētia. s. numerus & psona & h̄: & p modum silr: qz diuersificatio accētus in diuersis tpibus & psonis fit ppter discretionem accidētium. De accētū verborum.

Regulis accētus noīum expositis. Priscian^o determinat de regulis accētūadi v̄ba: cōfusa tñ & inordinate: sed sic pnt extrahi diuidēdo. De v̄bum p̄me coniugatiōis: aut est simplex: aut est cōpositus. Si simplex intelligat de trissyllabis & polysyllabis ceteris. Vel ergo est p̄ntis tps: vel p̄teriti vel futuri. Si p̄ntis: vel ḡ idicatiui modi: vel iperatiui: vel optatiui: vel subiūctiui: vel infinitiui. Si indicatiui: vel ergo est numeri singularis vel pluralis. Si singularis sic penult. cor. vt rogito tas: exceptis his q̄ positiōe pducunt in penul. vt magistro stras. Si pluralis pdu. penul. p̄terq; in tertia psona: vt rogitat. Si aut sit p̄ntis impatiui vel subiūctiui. vel ergo singularis numeri vel pluralis. Si singularis: sic cor. penl. vt cogita cogitē. Si pluralis pdu. penul. vt cogitemus cogite tis cogitate. excepta tertia psona que cor. vt cogitēt. Hoc intellige nisi positiōe pducatur p̄dicta: vt magistra magistrē magistrēt. & ita de silibus dicas. Si aut sit p̄ntis optatiui vel infinitiui pdu. penul. gnāl: vt recogitare; recogitare. Si aut sit p̄teriti tps: vel ergo p̄teriti iperfecti v̄l alterius. Si iperfecti: aut idicatiui: aut subiūctiui. Si idicatiui pdu. penul. vt recogitabā. Si subiūctiui cor. penul. vt p̄ntis optatiui. Si aut sit alterius tēporis q̄ iperfecti: vel ergo est p̄teriti p̄fecti vel plusq; p̄fecti. Si p̄teriti p̄fecti: vel ergo idicatiui vel subiūctiui. Si idicatiui: v̄l ergo desinit in aui. vt amauī: v̄l i ui. diuisas: vt micui plicui. Si autē in aui pdu. penul. in omni psona p̄terq; in prima psona pluralis numeri. Si v̄o desinit in ui. diuisas cor. penult. in singulari nūero: vt plicui. excepta sc̄da psona q̄ pducit positiōe: vt plicuisti. In plurali aut pdu. penul. p̄terq; in p̄ma psona: vt plicuim^o plicuistis plicuerūt

vel plicuere. Si sit p̄teriti p̄fecti subiūctiui cor. penul. in omni psona: vt amauerim ris rit. Si sit p̄teriti plusq; p̄fecti: vel ergo idicatiui vel optatiui vel subiūctiui. Si idicatiui: vel ergo est nūeri singularis vel plalis. Si singularis cor. ei^o penul. in oī psona: vt amauerā. Si sit pluralis pdu. penul. excepta tertia psona q̄ cor. penul. vt amauerāt. Si aut sit p̄teritū plusq; p̄fectuz optatiui vel subiūctiui vel infinitiui pdu. penl. pōne vt amauisset. Si aut sit futuri tps. vel ergo idicatiui modi v̄l iperatiui v̄l optatiui vel subiūctiui. Si idicatiui: tūc in singulari pdu. penul. vt amabo. In plurali v̄o habet correptam: vt amabimus: excepta tertia psona: vt amabūt. Si v̄o sit futuz iperatiui pdu. penul. in oī psona tā in singulari q̄ in plurali. Si aut sit futuz optatiui silēm hz accētuz p̄ntis modi subiūctiui: vel p̄ntis modi idicatiui. Si v̄o sit futurum modi subiūctiui silēm hz accētū cuz p̄terito p̄fecto subiūctiui cor. penul. in cōpōne & in simplicitate sup eandē syllabā. In fine aut regule auctor cū dic. Excipit relauo &c. facit q̄dā notabilitatē: & nō pprie exceptionē q̄ qdā sunt v̄ba p̄me cōiugatiōis: vt relauo: que in p̄terito p̄fecto & plusq; p̄fecto idicatiui modi & futuri subiūctiui seruāt accētū supra penul. syllabā. In alyis aut tpibus nō fit supra eādē syllabā sed diuersas: vt relati relauere relauero. ista seruāt accētum sup hāc syllabā la: si dicam relauabā relauabo: seruāt accētuz supra eādē syllabam ua: & ita nō supra eādēz quā p̄us. silr est de hoc v̄bo recino. In reliqs v̄o oibus ita est q̄ supra eādē syllabā in oī tpe seruāt accētū: vt amabā amauī amaueraz amaurim. Dia ista in hac syllaba ma. seruāt accētū. Et sciēdum q̄ hāc eādē notabilitatē ponit auctor in v̄bis sc̄de coniugatiōis tertie & q̄rte. Ultimo in hac p̄ma coniugatiōe dat hāc regulā. Cū quacūq; parte oratiōis cōponat p̄p̄o: quale tps habuerit extra cōpōnem: tale hz in cōpōne: vt redimo inbibeo & silia. Per p̄dē satis pōt patere de facili accētus v̄boz sc̄de & tertie & quarte coniugatiōis. Possumus etiā hic addere: & ad maiorē declarationē v̄boz sic dicere. E. an r. in v̄bis actiue vocis breuiat i p̄terito plusq; p̄fecto idicatiui in oī cōiugatiōe: vt amaueram docueram legeram cucurrerā audiuerā ras. rat. Item in p̄nti & p̄terito iperfecto optatiui: & in p̄terito iperfecto subiūctiui tertie coniugatiōis: vt vtinā vel cum legerē res. ret: legeremus retis. rēt. Itē in p̄terito p̄fecto: & in futuro subiūctiui in oī coniugatiōe: vt cū amauerim docuerim cucurrerim audiuerim: amauero docuero cucurrero audierero audiueris. Itē in p̄nti & p̄terito iperfecto infinitiui tertie coniugatiōis: vt legere p̄dere. In v̄bis aut passiue vocis e. an r. cor. in p̄nti idicatiui modi in tertia coniugatiōe: vt legor legeris vel legere: sequor sequeris vel sequere. Item in futuro idicatiui in p̄ma & secūda coniugatiōe: vt amabor amaberis vel amabere: docebor beris v̄l bere. Item in p̄nti impatiui in tertia coniugatiōe: vt legere sequere sequatur. Item in p̄nti optatiui & in p̄terito iperfecto subiūctiui tertie coniugatiōis in p̄ma psona singulari: vt vtinā vel cū legerer sequerer. E. v̄o an r. in v̄bis actiue vocis pdu. in p̄terito p̄fecto idicatiui in oī coniugatiōe vt amauerunt vel amauere: docuerūt vel docuere: legerūt vel legere: audiuerūt vel audiuerere. Item in p̄nti & in p̄terito iperfecto optatiui: & in p̄terito iperfecto subiūctiui sc̄de coniugatiōis: vt vtinā v̄l cū docerē res. ret. doceremus retis. rēt. Itē in p̄nti infinitiui sc̄de coniugatiōis: vt docere gaudere. In v̄bis aut passiue vocis pdu. e. ante r. in p̄nti idicatiui modi secūde coniugatiōis: vt doceor doceris vel docere. Itē in futuro idicatiui in tertia & q̄rta coniugatiōe: vt legar geris. vel gere: sequar queris. vel quere. audiar dieris. v̄l audiere. Itē in p̄nti impatiui sc̄de coniugatiōis: vt docere tondere. Item in p̄nti & p̄terito iperfecto optatiui: & p̄te

rito imperfecto subiunctiui p̄me ꝛ secūde cōiugatiōis: vt vti nam vel cum amarer amareris vel amare amaretur: amaremur amaremini amarētur. vtinā v̄l cum docerer reris. vel docerere docerē. doceremur mini. docerētur. Et etiā in p̄nti ꝛ p̄terito imperfecto optatiui: ꝛ p̄terito imperfecto subiunctiui tertie iugatiōis: excepta p̄ma p̄sona ī singulari: vt vtināz vel cum legerer reris. vel legerere legeretur: legeremur mini. renē. Et s̄l̄r in q̄rta iugatione: vt vtinā v̄l cū audirer reris. v̄l rere. ref. audiremur remi nirent. Item in futuro optatiui ꝛ in p̄nti subiunctiui p̄me iugatiōis: vt vtinā vel cū amer amaris vel amere ametur. Item in p̄nti ꝛ p̄terito imperfecto tpe īfinitiuī modi: se cūde cōiugatiōis: vt doceri. ¶ Nota etiāz sic dicit Pr̄is. in. 9. li. i. an̄ mus in p̄terito p̄fecto īdicatiui corzi. vt amamus. Item etiā cōtingit in p̄terito p̄fecto ꝛ futuro subiunctiui: vt amauerimus docuerimus ꝛ. Et etiā in p̄nti īdicatiui tertie iugatiōis: vt legimus. nā in q̄rta pdu. vt audimus. Item scias q̄ v̄ba p̄m̄e iugatiōis habēt in actiuo ꝛ neutro a. p̄ductā ante s. ꝛ in secūda p̄sona singulari p̄ntis īdicatiui modi: vt amo amas. In passiuo v̄o cōi ꝛ deponēti h̄nt a. pdu. ante re vel ris: vt amor amaris v̄l amare. Verba aut̄ secūde iugatiōis in secūda p̄sona p̄sentis īdicatiui modi singularis habēt e. p̄ductā ante s. in actiuo ꝛ neutro: vt doceo doces. In passiuo v̄o cōi ꝛ deponēti habēt e. pdu. ante re vel ris: vt doceor doceris v̄l docere. Verba v̄o tertie iugatiōis in secūda p̄sona p̄sentis īdicatiui modi in actiuo ꝛ neutro habēt i. correptā an̄ s. vt lego legis. In passiuo cōi ꝛ deponēti habent e. correptā ante ris vel re: vt legor legeris vel legere. Verba aut̄ quarte iugatiōis in secūda p̄sona p̄sentis īdicatiui modi actiuo ꝛ neutro habēt i. pdu. an̄ s. vt audio audis: aio ais. In passiuo v̄o cōi ꝛ deponēti p̄dicte p̄sone h̄nt i. pdu. ante re vel ris: vt audior audiris vel audire: largior largiris vel largire. Item scias q̄ v̄ba que veniūt cū noibus in ica vel in icus: vel h̄ntibus genitiuū in icis p̄ducētib⁹ penul. ꝛ ipsa pariter p̄ducuntur: vt formica formico cas. amic⁹ amico cas. obstetrix obstetricis: obstetricor caris: meretrix meretricis: meretricor caris. ¶ Aduerte etiā sicut dicit Pr̄is. in. 9. li. vbi ait de v̄bis secūde cōiugatiōis in p̄ncipio. Observādum est in oibus v̄bis q̄ si p̄teritum minuat p̄sentis syllabas: necessario erit penul. pdu. in p̄terito siue cor. siue pdu. fit in p̄nti nisi syncopam patiat̄ur. vt cieo ciui: ꝛ p̄ syncopam cy. rideo risi. faueo faui. augeo auxi. moueo moui. sedeo sedi. facio feci. fugio fugi. fodio fodi. venio veni. ergo langueo lāgui. ꝛ liqueo liqui pares h̄nt in p̄terito ꝛ in p̄nti syllabas. corzi. enim penul. p̄teriti. Dicit insup Pr̄is. in. 9. lib. q̄ duxi p̄teritum de duco ducis oñd̄if esse correptum nāl̄iter ex noie q̄ ab eo deriuat̄: ꝛ cor. dux ducis: sicut rexi p̄duci approbat̄ ex nomie q̄ ab eo nascit̄ rex regis. Et subdit ibidem Pr̄is. ¶ Que rit̄ igit̄ an luceo luxi debeat nāl̄iter p̄ductum accipi cuz lux p̄ducat̄. ¶ In quo etiā illud querit̄ an nomē a v̄bo: an magis ex noie v̄bum natum sit: q̄ esse mibi rectius videt̄ q̄n̄ q̄ ab igne igneo ignes ignesco: ꝛ a flāma nascitur flāmo flāmas ꝛ flāmesco. ꝛ sic p̄z q̄ luxi p̄teritū pdu. p̄mā nāl̄iter cum lux lucis a quo nascit̄ p̄ducat̄.

De accētū partium indeclinabilium.

Jam in p̄cedētibus determinatum est de modo accētūadi in partibus declinabilib⁹. Nūc sexto determinādum est de modo accētūadi in partibus indeclinabilibus. ꝛ primo de accētū p̄positionum. secundo aduerbioꝝ. De accētū p̄positionum tres regule dan̄t quas interponam cum determinabo de impedimēto accētus distinctiōis. Quedam p̄positiōes interponūt̄ur vel in cōpositiōe vel in apposiōe: vt qua de causa: qua ex re: quā ob rem: quas ob res. que q̄dam putant esse cōposita:

q̄ Pr̄iscianus dicit in. 14. li. q̄ ob p̄positio cum alijs partibus iuncta simul cum illis loco cōiunctiōis causalis accipiē: vt q̄obrem pro quapropter: vt. s. totum hoc q̄obrem pro causali iunctiōe ponat̄: siue dicat̄ pars cōposita siue nō. Donatus tamē dicit. Interrogādi aduerbia cur: q̄re: quāobrem: quidam dicūt esse tres dictiones aggregatas loco vnius positas ꝛ penultimam acuetes. Quidā dicūt sub tribus accidētibus proferēdas.

De accentu aduerbioꝝ.

Si aduerbium desinat in a. acuit in fine: vt dicit Pr̄is. in libro de accentu. ¶ Ad cuius itelligētiā scias q̄ vt dicit Pr̄is. in. 15. lib. aliq̄n̄ ablatiuī nominū pro aduerbijs accipiunt̄: vt vna qua nequa: ꝛ de talibus itelligit̄: tunc enī seruāt̄ accentū supra vltimā p̄pter cōcidētiam in nomie. vñ vna aduerbium acuit in vltima ad d̄riam eiusdem fm̄ q̄ est nomē. s. nomē esse putet̄. Alia. n. aduerbia in a. nō acuntur in fine: vt postea: interea: ita. Sed qd̄ dicem⁹ de roma ianua: q̄n̄ ponunt̄ aduerbialiter: vt venio roma: oꝝ ne acui in fine: Dico q̄ nō: quia nō est oīo simile in vna ꝛ roma. Non enim ita omnino aduerbialiter ponunt̄ nomina p̄pria sicut vna: qua: nequa: q̄d̄ patet q̄ debent cōcordare cum nominibus adiectiuīs ꝛ relatiuīs accidētibus sicut alia nomina: vt venio roma que est pulchra ciuitas.

De aduerbijs terminantibus in e.

Aduerbia terminata in e. nō descēdentia a p̄p̄rijs noibus cor. penl. vt a p̄mū p̄mu. le: sedulus sedule: s̄z veniētia a p̄p̄rijs noibus pdu. vt tulliane. i. modo tully: martiane. Et q̄ vt dicit Pr̄is. in. 14. li. noia apud autores aduerbialiter ponunt̄: ꝛ q̄dā p̄ oēs casus: ꝛ tūc sunt īdeclinabilia: vt sublime volās: sublime volantis: sublime volāti ꝛ. ꝛ talia nō mutāt accētū. ¶ Itē nota q̄ fm̄ Pr̄is. pone aduerbiū acuit penultimā ad differētiā h⁹ verbi pone q̄d̄ circūflectit p̄mā. Sed nungd̄ hoc in alijs p̄silib⁹ regulariter obseruat̄: vt dicat̄ age vltima acuta q̄n̄ est aduer. ad d̄riam age vbi īperatiuī: Dico q̄ nō: q̄ est q̄n̄ autores seruauerūt cōcidētiam: ꝛ est q̄n̄ nō. Neq̄ opz q̄ in talib⁹ seruet̄ cōcidētiam nisi in paucis p̄sitis ab autore: q̄ vtraq̄ est pars p̄ncipalis. ꝛ certā h̄nt differētiā p̄pter accidētia sua: ꝛ neutra dependet ab alia sic infra dicet̄ cū agetur de impedimēto differentie.

De desinentibus in i.

In i. aduerbia terminata corripiūt penulti. vt vesperi.

De desinentibus in o.

Aduerbium si terminet̄ in o. cā d̄rie in vltimo seruat̄ accētū: vt falso q̄n̄ ē aduerbiū vltima acuit. q̄n̄ est nomen vltima grauat̄. hoc dicit Pr̄is. in li. de accētū. Hoc itelligi videt̄ de aduerbijs in o. desinentib⁹ descēdentib⁹ a p̄noib⁹: vt eo aliquo alio. Licet. n. q̄ sit nomē ꝛ alijs: tñ qdā putauerūt ista noia q̄ seruunt̄ regulā secūdi modi p̄nominū: vt q̄s: ꝛ cōposita ei⁹ ꝛ ali⁹ ꝛ h̄s esse p̄noia. vñ cū dicit Aduerbium in o. terminatū acuit vltimāz: glosat̄. De q̄bus aduerbia q̄ facis addas. ista expositio videt̄ mibi bona: ꝛ in paucis h̄z istā tiam. excipit̄ tñ falso: q̄ Pr̄is. dicit q̄ acuit vltimā: ꝛ forte aliq̄ pauca alia. De hoc ēt infra dicā cuz ageť de impedimēto differentie. ¶ De desinentibus in am.

In am nisi defendat positio vt vnq̄ in penl. dep̄rimunt̄: vt bifariā trifariā multifariāz. Quidam excipiūt palā ad d̄riam accusatiui de pala pale. sed hoc multis nō placet: q̄ fm̄ hoc q̄cuereť multifariam ad d̄riam adiectiuī nois: ꝛ perperā ad d̄riam adiectiuī nois. Declinat̄ aut̄ perperus ra rus. Propterea h̄s d̄ria vel cōcidētia nō semp̄ attēdit̄: imo est q̄n̄ autores seruauerūt cōcidētiam: est ꝛ q̄n̄ nō: vt infra in impedimēto d̄rie dicet̄.

Pars II.

De desinentibus in as.

In as aduerbia terminata in vltima acuntur: vt alias fm qd est aduer. acuit in vltima ad dif feretiam nois alias de alius alia: qd in fine grauat.

De desinentibus in er.

In er aduerbia terminata cor. penult. vt grauer: nisi positio interueniat: vt prudeter.

De desinentibus in es.

In es aduerbia desinentia cor. penulti. vt quinquies.

Aduerbia terminata in itus.

Aduerbia in itus terminata corripunt penulti. vt funditus diuinitus. In c.

In c. aduerbia terminata acunt vltimaz: vt hac ad huc: hinc ab hinc: hac illac istac: illic istic: quoz etia integra erat illice istice illuc istuc. excipit donec qd vltima corripit sicut nec. et ideo penultima acuit. In l.

Aduerbia terminata in l. pauca inueniuntur: et cor. penult. in trissyllabis et deinceps: vt in simul edepol. simul enim pmam cor. Facetus. Gra tus et optatus studeat simul oibus esse. Dissyllaba vo ba bent in penul. accentum: vt semel.

De dubijs aduerbiorum.

Dubitari consuevit de accetu quorundam aduer bior: sicut de his que componunt a ma gis: minus: modo: super: tñ: tenus: vbi: inde: longe. de qui bus per ordinem videndum est.

De compositis a magis.

Adulto magis sic dicit Dug. in rosario semp due sunt partes: et sic duobus ac cetibus regede. sicut etia quanto magis. Et scias qd multo et quanto sunt noia aduerbialiter posita: et no mutant accen tum noium. vñ non debent acui in fine. sicut multo maxi me dicitur.

De compositis a minus.

A minus composita etiam hnt dubitationem: de quibus Dug. in rosario dicit. Paulo minus et nihilominus qnq sunt dictiones compositae: qnq orones. Cum aut paulominus est dictio composita debet pferri sub vno accetu acuto posito in antepenul. et est ad uerbiu remissiuu: et tatum valet qntum fere: vt paulo minus summauerunt me in terra. Qñ vo sunt due dictio nes: et paulo ablatiuus: et minus nome vel aduerbius: vt paulo minus: debet pferri sub duobus accetibus: lz mi nus cor. Et minus comparatiue tenet: tam nome qd aduer bius: vt paulo minus minorat ab angelis: et minuiisti euz paulo minus ab angelis. Item iste est doctor: sed ipse est paulo minus ipo doctus. Item hoc aial est paru: et hoc est paulo minus illo. sicut est de dictioe nihilominus. Cu eniz est dictio composita debet regi vno acuto accetu in ante penul. collocato: et est iunctio aduersatiua: et valet tatum qntuz tñ: vt ipse me offendit: et ego nihilominus bñfeci ei. Qñ vo est oratio. s. ablatiuus nihilo et minus nome vl ad uerbiu debet pferri duobus accetibus sicut paulo min et minus tenet comparatiue siue noialiter siue aduerbiali ter accipiat: vt iste multu comedit: et iste nihilo min isto. noialiter tenet hic. Hoc aial est magnu: et illud nihilo mi nus est illo. et semp in tali pstructione intelligimus minus ad regime illius ablatiuu sicut est in paulo min. Quo mi nus per q. scriptu semp sunt due dictioes. Na cominus p t. i. ppe: vna dictio est: tñ Papias dicit. Quominus. i. alter no: quasi pro vna dictioe sumes. De siquominus sunt due opinionones. Nam Dug. in rosario dicit tres esse dictioes. Joan. i. 4. Si quo minus dixissem vobis: qz vado parare vobis locum. et sunt sub tribus accentibus proferende: et est si coniunctio: minus ponit pro aduerbio negadi. s. non.

De accen. aduerbiorum

quo est nome. et ibi supfluit. vel ibi ponit aduerbia: quo idest aliquo modo: et est sensus. Si non essent: vel aliquo modo no eent in domo patris mei mansiones multe dixis sem vobis: qz vado parare vobis locu. Alij dicunt qd sunt due dictioes. s. ablatiuus siquo: et min aduer. i. si in aliquo minus. et fm vtraq opinionem minus acuit penul. Comi nus et emin coponunt a manus: et cor. mi. vñ vsus. Emi nus ad loge sea cominus ad prope spectat.

De compositis a modo.

Composita a modo qstione hnt: vt quomodo nullomodo et. Ad hoc dicit Dug. in pdicto libello q rosariu dicit: qd quo modo: nullo modo non sunt dictioes compositae s. due dictioes: vñ duobus accetibus debet regi. Ponit tñ qnq quo pro qliter: et tuc in signuz huius rei qd ille due dictioes ponunt pro vna: pnt pferri sub vno accetu. sed qñ retinent in vi noium: tuc sub duo bus accetibus debet pferri. Sicut dicitur de nullo modo et vno modo. Pz. etia dicit in. i. 5. li. vbi agit de abnegati uis. Alij partes accipiunt pro aduerbiis diuersis signifi cationibus: et est qñ due partes ponunt pro vna: vt nullo modo: nullatenus. Et pdictis vbi duplex e opinio. Qui dam dicunt qd penul. pdictorum acuit: qz sub vno accetu p ferunt vt pro vna dictione notent. Alij dicunt Pz. id dicitur duae partes pro vna poni: no qd sint due s. potius vna composita: qd Pz. nunq negat: s. duas ingt: eo qd due ite gre partes p coponez ibi iuncte inueniunt. De solummodo et tatummodo et nullomodo vsualiter tenet qd sint sub vno accetu sicut composita dictio pferenda. Pnt nihilominus ee due partes: s. in alio sensu. quo enim et modo due pres sunt: si quo modo tres partes sunt vel ee pnt: vel due: si quo et modo. Quicqd tñ sit pferit modo disiunctim penul. acuedo.

De compositis a super.

A super composita dubitationem habet: vt desuper insuper. Quidam enim dicunt qd sunt due dictioes. et sic sub duobus accetibus sunt pferende. et sup tenet loco casus: nam si ca sus sequit stat duas ee dictioes: vt de sup terra. Alij qd verius creditur ee dicunt vnam dictionem esse compositam. Dicit enim Pz. in. i. 4. li. in tractatu ppositionu a. qd pre positio caris casu solum pponit p compositioes. vñ cum dicit in regula generali qd prepositio composita cu dictio ne habente penultima acuta antepenul. ea facit: dat p op positum itelligi qd si penultima est correpta in simplici compositioe nihilominus fit cor. vnde inuenit desuper et defozis. idem a simili dicit de aforis.

De compositis a tamen.

De compositis a tamen querit: vt attamen: verutamen: sitamen: sedta me. Dug. dicit qd sunt due dictioes: et sub duobus accetibus pferende. vñ veru tamen duobus accetibus debet pferri: et ibi vez est nome: sed ponit pro hac iunctioe copulatiua sed. tñ est iunctio aduersatiua. Sicut dicit de at tamen. et sed tamen. et dicit qd at et sed sunt ibi copulatiue coniu ctiones. tamen vo est aduersatiua coniunctio. et dicit etia qd Pz. non facit mentionem de compositioe pdictorum. Alij dicunt qd tamen cum predictis componit: et sub accetu acuto in antepenul. posito sunt predictae dictioes pfe rende: vt verutamen attamen sedtamen sitamen. et hoc qñ ponunt in vi vnus iunctiois: sicut pro sed vel pro fili dicitioe. Pnt etia pdictae esse orones siue due partes: et regi duobus accetibus: s. in alio sensu: vt si dica. Frater iohannes ianuesis qui copilauit hunc libru dicit qd deinceps acuit penl. vez tñ est qd multi aliter dicunt: et ita de filiis. s. tuc tamen ponit pro sed: et veru est nomen. et hoc coiter tenet. et hoc credo veru. Dico ergo qd verutamen et attamen et bu iusmodi debet acui in penul. vt dicitur est. siue velis dicere

quod sint vere compositiones: siue manus dicere quod sint irregulares vocum series: fungentes loco vni dictionis. Inuenit et tamen. Ad heb. 6. Tamen si ita loquimur. i. quis.

De compositis a tenus.

De compositis etiam a tenus dubitatur. Prif. enim dicit in tractatu proponit quod apud grecos toxipis quod est tenus: non propositio sed aduerbiu esse ostendit. vnde de hactenus: nullatenus: quatenus: oretenus: querit an sint dictiones compositae. Ad hoc dicit Dug. in rosario siue in libello quod intitulatur secundum eum de dubio accetu: quod hactenus: quatenus: nullatenus sunt due dictiones inuicem compositae: et debet preferri vno accetu acuto posito in anpenl. et addit vt ois obiectio remoueat. Dicimus quod hactenus non ponit ex hac forma quod est pronome: sed forma quod est aduerbiu vel aduerbialis teneat. sed si hac teneat in vi pronois: et tenus in vi proponis preferendum est sub duobus accetibus hactenus. sicut in oibus similibus. Ad hanc opinionem facit quod dicit Papi. eatenus. i. eousque: hucusque: ea ratione. et ita videtur velle quod sit vna dictione. Item dicit quatenus est aduer. loci vel tps: vt cum dicimus: Quatenus ibim? i. vsquequo: quod ratio: quo ordine: quo usque. Item Dug. in predicto li. dicit: quod potest dici ptinus per i. et deriuat a ppe: et est aduer. tps vel ordinis ptinus. i. statim vel sequenter. Potest et dici ptenus per e. et est compositus a pro: vel a pcul: et tenus per e. et est aduer. loci. ptenus. i. longe: quasi pcul a tenus. Quatenus autem semper scribi dicitur per e. et nunquam per i. Nihil enim est quatenus. Prif. et dicit quatenus esse adiunctiuam coniunctionem. Alij dicunt quod potest esse dictiones vel orones. vnde Papi. sub syllaba hac hactenus. i. vsque: nunc quod duas faciunt partes: quidam vna: sed melius vna. Item Dug. in libello de dubio accetu dicit: quod si in hac dictione quatenus teneat qua in vi nois: et tenus in vi proponis preferendum est qua tenus sub duobus accetibus: sicut et hac tenus: et subdit. Sed diceret aliquis. Quare potero cognoscere quod quatenus sit dictione composita: vel quod sint due dictiones. Ad hoc dicimus quod sensus constructionis hoc ei indicabit: et etiam dictionum constructionis. Si enim illi ablatiuu tenent adiectiue: dicendum est nulla tenus: hac tenus: qua tenus semper sub duobus accetibus preferendo. Si vero non tenentur adiectiue et in vi ablatiuorum efficiunt dictiones compositae ex illis: et propositio tenus: et tunc dicentur hactenus: nullatenus: quatenus: sub vno accetu posita sup anpenl. syllaba. Et quod dicit Prif. duas partes poni per vna: cum dicit nullatenus: dicimus eum dixisse hoc: non quod vellet nullatenus non esse dictionem compositam: sed quod ille due partes itegre iunguntur in illa compositione. Nec Dug. Papi. forma vsus propria videtur stare opinio. vnde dicit hac tenus: quatenus ad arte due sunt partes: pronome et propositio: sicut pube tenus: et circū tenus. sed obtinuit vsus per vna parte heri. s. per aduerbio tps. Tertij dicunt quod tenus aliquando postponit dictioni casuali: vt hac tenus per h. qua tenus. ore tenus: verbo tenus: et tunc non inde puenit compositio: in vno orō. Tenus autem propositio que quatenus semper postponit disiunctim a suo ablatiuo preferit: quod tunc sed Prif. nunquam per compositionem propones sic postpositae preferuntur. Quia ergo dicitur qua tenus: vbo tenus: circū tenus: hac tenus sunt due partes: et sub duobus accetibus preferende: et te acuit: quod propositio postposita suo casuali seruat generalē regulā accetuum que est vt bisyllabe prepōnes acuat penel. vnde dicit Prif. in tractatu proponit. Sine propositio est et verbū: sed accetu differt quando proponit. proposita enim grauatur vtraque syllaba: vt sine timore postposita penul. acuit: vt te sine nil altū mēs ichdat. De hoc etiam vide infra in impedimento dictionis. Si vero tenus postponitur dictioni non casuali tunc potest esse compositio: vt ptenus quod componitur a pcul et tenus: et actenus sine. b. quod componitur ex ac aduerbio et tenus. vnde Papi. bñ dicit actenus esse compositum: et tunc sine b. scribitur. quoniam vero ibi est b. sunt due partes et duobus accetibus preferende hac et tenus: et acuit te. Sed

quod dicit Papi. eatenus esse dictionem: id hoc facit: quod est orō non perfecta. Et per hoc est dicitur quod quatenus est aduer. i. aduerby loco superi: quod propositio cum casuali egpoller. aduerbio vel potest dici quod Papi. loquitur per suo tpe: quod forte tunc vsualiter dicitur batur: oretenus grauata te. sed forma arte acueda est: et hoc videtur notasse Papi. cum dicit hactenus. quatenus ad arte autem sunt due partes: pronome et propositio: sicut pube tenus: sed vsus obtinuit pro vna parte haberi. Sed nunc moderni literati cōiter dicunt: quod pube tenus et hactenus et hō sunt dictiones: et acuit te: quod propositio postposita suo casuali fuerit propriū accetū: vt dictū est. De quod tenus dicendum est quod sunt due partes. et quod dicit Dug. quod quatenus semper scribitur per e. et quatinus nihil est: non credit ei: imo quatinus put per i. est scribendum deriuat a qua et est simplex. vnde dicit Papi. Quatinus put est coniunctio causalis: per i. scribitur. Potest etiam esse coniunctio adiunctiuā. Hoc etiam vult Hecismus quod dicit. Dictione quatinus est: orō qua tenus esto. Dictione sub media breuius est: orō longa Si fiat pfa: breuiat tñ vtraque metz. Nec vltia opinio probabilior est et cōior. Sed hic orō quod quodam difficilis et non dissimulanda. Dictū est enim quod ore tenus hac tenus per h. quod tenus et hō sunt due partes et duobus accetibus regende. Sed quod dicemus de nullatenus: vllatenus: oēs cōiter preferunt has dictiones sub vno accetu tanquam sint dictiones compositae: sed sunt quodam irregulares vocum series: quod forma vsu sub vno accetu acuto posito sup anpenul. preferunt: ac si eēt vna dictione composita. et talis irregularis vocum series inuenit in multis alijs: sicut in euestigio extemplo. vnde dicit magr et bñ. In ope Donati inuenim? quod propositio videtur per proponem venire cum sequenti casuali: vt inuicem extemplo non extemplo: quod propositio non corrumpit casū cui trāsitiue adiungit. i. actm et abltm se quētē: et ita nihil est de m extemplo. Sicut videntur propones esse similes: decetero: dfacili: ex improuiso: euestigio: quod oēs dicimus in vitate non esse propones: sed irregulares vocum cōgeries. et hoc id: quod casus cum sua propone fungit loco aduerby vel aduerbialis determinationis. vnde potest casualia cum suis proponibus ad interrogaciones aduerbiozū rñderi: vt quo vadis: ad vrbē quod liter fiet hoc: de facili. quod liter itroiuit iste: ex improuiso. quoniam venisti: extemplo. i. statim. Sic ergo de m est: quod nullatenus vllatenus et hō non sunt compositioes: sed quodam irregulares vocum cōgeries: quod sub vno accetu forma vsu preferuntur ac si eēt vna dictione. Et hoc inuit Prif. in tractatu aduerbiozū: vbi agit de abnegatis dicēs. Est quoniam due partes ponuntur per vna: vt nullo modo: nulla tenus. Si autem vltimū velis istare et dicere. quod a filii ore tenus hac tenus et hō possunt sub vno accetu preferri. Dico quod non sequit: quod predicta sunt quodam irregulares cōgeries vocum et improprietates artis: et improprietates non sunt extendende sed propter cōem vsum: vel propter poeticā auctoritatē sunt sustinēde: et ita filium idem sit iudicium.

De compositis ab vbi.

De compositis ab vbi consuevit quodri vt alicubi: atubi: astubi: postubi: nūcubi et c. Dico quod vbi recipit vnde cōiter pōnes et adiectioes: vt sicubi: necubi: alicubi: nūcubi: ecubi: vbiq: vbiubi: vbiuis vbiliber: vbiq: vbinā: et quodlibet istarum dictionum vno accetu regit cum sit vna dictione. vnde sicubi: necubi: alicubi: nūcubi: ecubi: acuit anpenl. vbiq: vō acuit penl. de alijs potest patere. Inueniunt et quodam vocum aggregatōes quod videntur esse compositae ab vbi: sed prope non sunt propones: sed quodam irregulares vocum series: vt atubi: astubi: postubi: quod fungunt loco vni dictionis. s. postq: vel sed: vel alteri cōsiliis dictionis: et tunc ad denotandum quod due dictiones ponuntur per vna debet sub vno accentu preferri: vt videlicet anpenl. acuat. Possunt nihilominus poni in vi duarum dictionum: vt manifestū est vt at vbi. i. sed postq: sed quoniam. vnde ad Hal. At vbi venit plenitudo tps. i. sed postq: et tunc constat quod reguntur duobus principalibus accentibus, et sicut de ast vbi: post vbi: et similibus:

si aliqui huiusmodi irregulares vocum ageriles inueniant. De compositis ab inde et longe infra dicam in impedimento distinctionis, hec de accentu partium etiam indeclinabilium dicta sunt.

De sex impedimentis accentus.

Nunc septimo loco restat determinare de impedimentis accentus. Scias ergo quod impedimenta regularum de accentu traditarum sunt sex, scilicet: compositio: differentia: consortium: versus: enclisis: distinctio.

De vnoquoque istorum nunc per ordinem videamus.

Concisio impedit naturalem accentum: quod supra quamcumque syllabam fuerit accensus in integra dictione: super eadem remanet in corrupta: ut amat per amauit. circumflectit enim hanc syllabam mat sic amauit: et eadem per dicitur. Sic de finetia in as: seu gentilia: siue prima circumflectunt ultimam causa percisionis: quod illa eadem circumflectebat in integris: ut nostras vestras: cuias: arpinas: rauenas: et his similia: quorum nomen olim fuerunt natis: vntatis: cuiatis: arpinatis. rauenatis penult. circumflecta. Sic gris: illic: illic: circumflectunt ultimam: quod integra eorum fuerunt gritis: illicce: isticce: quod nomen tempore percisionem perferunt: sic vult per in. 4. lib. dicens vbi determinat de desinetibus in as. Illud idem pertingit in vocatiuis apocopatis quorum nomen corripunt in anpenl. quis ibidem sit accensus acutus: ut vgilii o vgilii: mercurii o mercurii: martyrii o martyrii: vultei vultei: gaii gaii. Tales enim vocatiui acuti penult. quibus ipsa sit breuis: sic illa eadem acui in nomen eorum: et acuerunt in illis vtis vgilie: mercurie: matyrie: si versus haberet: quod subtracta vltima vocali oportuit quod accensus acutus remaneret super eandem syllabam: super quam fuisset in integris: sic per in. 7. b. vbi determinat de vto singulari scilicet declinationis. Ostendit et ibidem quod vultei: popei sunt duarum syllabarum: et i. e. ibi sonans: et gaii monosyllabum est. vide in tertia parte vbi agit de nomen scilicet declinationis. Sed obicitur hoc documentum de compositis ab ide aduerbio: ut exide: subide: deinde: p inde. quoniam hec integra habent accentum super anpe. sed facta compositio habent accentum supra hanc syllabam in: ut exin: subin: pin: dein. Ad hoc dico quod integra non habuerunt accentum acutum super anpenl. per nam cum penult. esset longa positio: ad quam pertinebat principalis accensus: et ideo facta corruptione siue percisione vltime syl. accensus reuertitur ad locum suum. id est ad syllabam in. Item obicitur de hoc verbo petyt per petiuit: quod non habet accentum super penult. Dico quod mutatio temporis hoc fecit: quod petiuit per dicitur. per sed petyt cor. per vocalis sequetur. Sic deum acuit penult. per deorum: et non videtur regulam percisionis seruari: quod deum acuit penult. sed deorum flectit. Dico quod hoc fit per subtractionem vocalis. Regula. n. de percisione intelligitur remanente eadem vocali: sic vult per in. 7. li. vbi agit de vtis scilicet declinationis. In abscissionibus inquit: si ea vocalis in qua est accensus integra manet: seruat et accensus integrum: ut audyt audiuit: nras nras: illic illice.

De mutatione accentus causa differentie.

Causa differentie sepe mutat vel corripit naturalem accentum: ut pone aduer. acuit ultimam ad differentiam huiusmodi vbi pone: quod circumflectit primam. Sic circum quando postponitur casuali acuit ultimam ad dicitur: huiusmodi nominis circum: ut maria omnia circum. Sic quod nomen circumflectit vltimam ad dicitur huiusmodi coniunctionis ergo. Et alio: et aliquo habent accentus in fine ad dicitur nominis: sicut alias: et hoc possessiuum cuius in fine acuit ad dicitur huiusmodi infiniti nominis: cuius in. i. u. Sed queritur quare in multis alijs talis dicitur non seruat: ut modo: sero: cito: crebro: vero. Deberet enim et hec mutare accentum ad differentiam nominis. Ad hoc dico quod sufficit dicitur tempore in vltima syllaba: quod quoniam sunt aduerbia habent vltimam correptam: sed quoniam sunt nomina perducunt eam. Tu datiuus et ablatiuus aduerbialiter positi non mutant accentum: ut ligdo: secreto: tuto: et similia que non trahunt in aduerbia: quoniam ponantur aduerbialiter. vbi habent vltimam longam sicut et nomina: ut vult magister et bene. Dic nota quod sicut dicit per in. 15. li. in tractatu de aduerbijs.

Aduerbia venientia a nominibus scilicet declinationis pervertunt o. in e. longam: ut huic claro clare: huic optimo optie. Multa autem ex supradictis nominibus ipsa terminatione datiuus per aduerbijs accipiunt: ut falso: insulto: postremo: sedulo: augurato: manifesto: puato: per cario: merito: et sepe corripunt o. terminalis quoniam aduerbia trahunt: ut cito: sero: modo: necessario dicitur et necie: verum et vero: primo et primo. Ista sunt magister et bene perducunt o. et similia: ut vidisti. Excipit in tria spatium de quibus etiam per in. exemplificat ut patuit. vbi dicit magister et bene. In o. perducta dicitur et ablatiuus: siue ponantur casualiter siue aduerbialiter: ut merito: propter gerundia que sunt donatum composita sunt: ut legedo: et propter cito: sero modo et alia pauca que posita aduerbialiter composita sunt. vbi per quod habet dicitur in o. aduerbialiter positi non acunt in fine. nec etiam alia aduerbia nisi pauca exceptis aduerbijs in. o. que fuerunt a pronominibus: ut eo: alio: aliquo et similibus: sicut dixi supra: quoniam determinavi de aduerbijs terminantibus in o. propter hoc multi dicunt quod multo: tanto: quanto: cum sint dicitur aduerbialiter positi non debent in fine acui: cum non sint pronomia: nec est sequantur regulam scilicet modi pronominis: ut quod: vnde: totus: alius: et cetera. Sed enim que descendunt a nominibus sequentibus regulam scilicet modi pronominis: que quidam putauerunt pronomia acui vltima. sic et aduerbia in o. que veniunt a pronominibus: ut illo: eo: alio. et composita a quo: ut si quod neque aliquid equo quoquo: omnia ista a quo aduerbio loci proponunt. Lanis autem non mutat accentum ad dicitur huiusmodi verbi canis: quod vtraque est principalis per et certam habet dicitur huiusmodi locum dicitur vnde ab altero per ordinem dependere. ita potest in similibus dicitur et est vbi vtile et notabile nisi in aliquo compositis versus dicitur: vel expressa auctoritas: et generaliter obseruandum.

De mutatione accentus causa consortij.

Consortium causa quoniam regula naturalis accentus non futur. vbi cuius cuius. acuit penult. per consortium masculini quod est cuius: et vtraque pluraque acuit penult. per consortium masculinorum et neutrorum suorum in quibus penult. de necessitate acui: ut vterque vtrique: plerisque plerisque. Potest tamen esse in causa coniunctio enclitica siue epictasis. id est syllabica adiectio. scilicet. Item potest dici de compositis ab hoc verbo facio: que retinent a in compositis que propter consortium prime persone in qua anpe. nul. acui eadem facta penult. acui in scilicet persona: ut benefacio cis. quis ipsa sit breuis. Sic tepesacio cis. cit. Si vero corrupta illa vocalis a. ut inficio. tunc non seruat consortium accentus: ut inficio cis. cit. sicut vult per in. 8. li. c. dicens. Si vero facio verbo vel fio integris manentibus aliud vbi infinitum ante ea componantur: non solum significationes et coniunctiones integras eis suam: sed et accentus: ut calefacio cis. cit. tepesacio cis. cit. In scilicet. n. et tertia persona penult. acuius quoniam sint breues. sic calefio fis. fit. et tepesio fis. fit. finales fuerunt accensus in scilicet et tertia persona: quos habent in simplicibus. Idem et contingit in hoc verbo fideiubeo bes. bet. quod secunda persona et tertia acui penult. propter consortium prime persone: quoniam hec syllaba iu. sit breuis. Et hac ratione possumus dicere vsucapio pis. pit penult. acuta per consortium prime persone: sed iam multi grauatur ea quod laudo: et bene potest fieri cum sit breuis. Idem contingit in hoc verbo beneplacito ut dicitur beneplacito cet. penult. acuta propter consortium prime persone: quod enim beneplacito sit compositum per per hoc nomen beneplacitum deriuatum ab eo: ut beneplacitum est dicitur habitare in eo: vel lego ad beneplacitum tuum.

Vsus turbat accentum.

Vsu mediate quoniam regule predictae generalis accentus non fuerunt: ut satisfacere penult. acuta cum deberet eam grauare: quod breuis est sic dicimus: circum dare penult. grauata. sed versus dicitur aliquid rationis habere. Dico quod idem contigisse: quod in digesto: et in alijs libris legalibus hoc vbi satisfacere per dictionem perferunt: ut reus dicitur adesse: satisfacere dare. Et idem hoc vbi dare seruat accentum acutus que habet in simplicibus

nota.

tate. Usus etiā hz q oia cōposita a duo vl tria habeāt ac-
centū acutū sup penul. vt vigintiduo: vigintitria: q̄uis il-
la sit breuis. sed iō hoc ptingit: qz plus certitudinis est in
ultima nāli q̄ in p̄ma causa declinatiōis z gn̄is qd̄ distin-
guit. z ideo remanet accēt^o in penul. simplicis. Usus etiā
acuit penul. quozūdā noīuz latinoz: vt lōbardia: rectoria
papia: q̄uis ipsa sit breuis. Sz dicim^o q hoc cōtingit cau-
sa imitatiōis. Imitat. n. greca desinētia in a. que habent
penl. acutā: vt comedia: tragedia: philosophia: theologia:
z his filia. ¶ Et sciēdū q greca possunt corripī subtracta
vna vocali de diphthōgo que est ibi. s. ei: z possūt eandē p̄-
ducere. sz in cōi sermone semp retinem^o accētū acutum
vel circūflexū z nunq̄s graue: vt maria. q̄uis possit corri-
pi. vñ Prudētius. Nec mea post maria potis ē pstringe-
te cura. Pōt ēt p̄duci penul. iuxta illud. Trāsiuit maria
cū fratre beata maria. Si ḡ quedā latina per grecismuz
habēt accētū sup penul. qd̄ causa maioris boat^o videt^o cō-
tingere: qz dictiōes grece plate ore rōtūdo magis sonant
ita vult magister z bene. Hug. dicit q noīa notha p̄nt in
antepenl. cor. z pdu. p volūtate legentis: vt scenopbegia:
vt dixi supra vbi posui regulas gn̄ales ad cognoscēdū ac-
centū cuiuslibet syllabe. Silr hz vsus: vt dicam^o viceco-
mes: archicoques: archicoquus: penul. acuta. sz hoc facit
potētia noiatiui: qz remanet incorrupt^o: z ideo nō amittit
accētū. Nō autē ē hoc ignorādū q sic dicit Prif. in. 7. li. tra-
ctatu de datiuo plurali scōe declinatiōis. Dz scire qdem
analogie rōnē. vsuz tñ auctoz magis emulari. ¶ Atten-
de hoc diligēter q Prif. nō dicit simplr vsus: sed vsū au-
ctoz. vñ vide ne decipiaris per equocationē in vsu: sumē-
do. s. vsū ideotarū: imo poti^o abusus p vsu auctoz: z i ar-
te actenus pitoz. Nā vt dicit Ambro. vulgi vsus nō p̄i-
dicat veritati. cōsiliū Hug. Si vis illud seruare in hō ta-
le est. dicit enī in qs vel qui. Quis putas ē vna dictio sim-
plex: z est ibi putas syllabica adiectio: z dz pferri sub vno
accētū acuto posito sup antepenl. vt ibi. Quis putas ma-
ior est in regno celoz. Si tñ in aliq̄ ecclia tibi legēdū fue-
rit: cuius abusus q̄spitas p duab^o accipiat partibus nos
psulēdo psulim^o: vt abusu illi^o ecclie se q̄ris. nisi tāte fue-
ris auctoritatis q̄ prauū vsū corrigere valeas. velle nāq̄
videri sapiētē iter isanos z ideotas qdā spēs furoris est.

De mutatione accentus causa enclisis.

Enclisis .i. inclinatio mutat nālē accētū: sz fit en-
clisis i p̄ncipio: z fit i fine. In p̄ncipio fit
per hō particulas: si: nun: z ne: vt sigs: nungs: negs. z hoc
fit fm grecos: qz sepe faciūt enclisim in p̄ncipio. Iste igit^o
particule iclināt accētuz sequētis syllabe ad se. i. trabunt
accētū ad se: ita q nō ē p̄ncipalis accēt^o sup sequētē sylla-
bam: sed sup p̄mā: z talis accēt^o reduct^o sup p̄mā syllabā
circūflexus ē: vt sigs: nungs: negs: z in talib^o bñ seruatur
regula nālīs accentus. Propter eandē enclisim dicim^o
neq̄n antepenul. acuta: quū deberet penul. acui. qz lōga ē
positiōe. Silr est dicēdū aliq̄n anpenul. acuta: nō ad dif-
ferētia huius ablatiuī aliquanto: vt videt^o velle Prif. sed
causa s̄orty. s. vt penl. huius aduerby q̄n grauare^o i hac
cōpositione sic in alys: vt siq̄n: neq̄n: sicut dicit magister
bñ. Prif. aut in. 15. li. in tractatu de aduerby sic dicit. In-
de z ex eo cōposita: vt deinde: subinde: pinde: exinde: pin-
de: que oia anpenul. habēt acutā: vel qz p adiectionē hñt
de: vt qbusdā videt^o: vñ frequēter inueniūt exin: pin: dein:
vel magis: qz p̄pōnes separate grauānt: vt diūcte eē ostē-
dan^o: acutū in his assūpserūt accētū: quō z cōiunctio si: z
ne: aduerbio q̄n p̄ponunt q̄nq̄: vt siq̄n: neq̄n. Nāz aliq̄n
drie causa ab aliquāto. qd̄ cōsimilē sonū h̄re videt^o acuit
antepenul. ita dicit Prif. Illud qd̄ est dictū supra a magi-
stro bene. magis ē rō eēntialis. sz qz aliq̄n causa consorty
antepenul. acuat nō ad differētia de aliquāto. Differt

atitē enclisis facta in p̄ncipio ab illa q̄ fit in fine: qz illa q̄
fit in p̄ncipio hz sup se p̄ncipalē accētū. s. acutū vel circū-
flexū. Finalis enī semp habz graue. Enclisis autē in fine
accidit his trib^o cōiunctionib^o qz ne: ue: qz iclināt accētū
p̄cedētis syllabe ad se. i. trabūt accētuz illius syllabe sup
quā erat p̄ncipalis accēt^o in p̄cedēti dictiōe ad vltimam
syllabā eiusdē dictiōis: ita qz finis eiusdē dictiōis acuitur
vl circūflexit: z sequēs diūctio enclitica sp̄ grauaf: vt di-
xitqz: legisne: cōiterue. z ita corri. ibi duo accēt^o: qz i p̄cedē-
ti dictiōe mutat p̄ncipalis accēt^o de suo loco ad vltimū: z
ip̄a diūctio enclitica q̄ deberet nālī acui cū sit breuis: ibi
grauatur. z hoc ideo contingit: quia cuz deberet grauari
si p̄cederet: oporteret eā eūdē accētū seruare posterius
quē habuisset prius: z sic amisso p̄ncipali accētū pferē cū
p̄cedēti dictiōe: ac si eēt vna dictio secū: q̄nq̄z tñ nō icliat
accētū p̄cedētis syllabe: qd̄ accidit pp̄ corruptionē p̄cedē-
tis vocalis: vt hiccine: cū deberet dici heccine. corrupta ē
enī ibi syllabica adiectio: qz nō erat de suba dictiōis: nec
habebat aliquē accētū sup se: cū careat significatiōe. z nō
sit dictio: z hoc factuz ē cā maioris elegātie vel cā necita-
tis: qz nō ē ponēdus p̄ncipalis accēt^o sup aliquā syllabicā
adiectiōe: cū penit^o careat sensu: z sic necitas cogit eā cor-
rūpi: ne dicerem^o heccene posito accentu acuto sup penl.
Silr vndiqz: z deniqz nō iclināt accētū: qz p̄cedēs vocalis
corrupta ē. Nā vndiqz cōponit^o ex vñ z qz: dñiqz ex dñuo
z qz. cā quoqz dñie amittit q̄nq̄ cōiunctio enclitica vim
suā: vt itaqz vtiqz anpenl. acuta q̄n sūt dictiōes cōposite.
Cū enī sine cōpōne accipiunt^o hñt accētū sup penul. serua-
ta nā ipsius enclisis. z merito: qz meli^o seruat vim suā cō-
iunctio enclitica extra cōpōnem q̄ in cōpōne. Silr cessat
inclinatio p̄cedētis syllabe: q̄n diūctio enclitica diūgit
monasyllabā dictionē: vt mulier virqz currūt. Nō. n. iue-
nit an finalē syllabā quā iclinet: dicūt ēt qdā qz cā iterro-
gatiōis diūctio enclitica amittit vim suā: vt currit ne sor-
tes platoqz. videt^o. n. acui. ¶ Ad hoc dico qz diūctiōes en-
clitice cā corruptiōis vel dñie vel monasyllabe dictiōes
amittūt iclinationē p̄cedētis syllabe: ipse tñ sp̄ grauānt:
sz cā itterrogatiōis nullo mō: vt legisne: Nō. n. iclināt ac-
cent^o p̄cedētis syllabe sup vltimā h^o vbi legis: sz ipsa diū-
ctio videt^o ibi retinere nālē accētū. i. acutū: qd̄ alibi non
facit. Et hoc ptingit ex mō itterrogādi. Enclisis ēt facit
vt dicam^o vbiqz penul. acuta: q̄uis ipsa sit cōis. i. lōga vl
breuis: vel dicam^o q in accētū poti^o fuit cedendū lōgitū
dini q̄ breuiati cū lōga sit dignior breui. Recti^o ḡ videt^o
qz cōiunctio enclitica in fine itterrogatiue oīonis posita
q̄tū ad accētū oīonis acuit: z q̄tū ad se grauaf. Et qd̄ di-
cim^o de diūctiōe possum^o dicere de eadem q̄n est syllabi-
ca adiectio: vt plerūqz plerūqz plerūqz: vl suffic rō supi^o
assignata. Proferē ēt sub rōne enclitice hec p̄pō cū: q̄n
postponit^o his p̄noib^o te. me. se. nobis: vob: qz ip̄a grauaf
ac si eēt vna dictio cū p̄cedēti p̄noie: cū deberet acui eo
qz breuis ē: z ponit accētū circūflexū sup vltimā syllabā
p̄cedentiū ablatiuoz: z sic iclinat: vt nobiscū vobiscū: sed
p̄cedēte monasyllabo ablatiuo nō videt^o iclinare cū ipse
ablatiu^o p se circūflexat vt mecū: tecū: secū: nisi dicam^o
qz iclinat accētū ad se eo qz ipsa p̄pō iclinat. i. grauatur.
Hoc autē fit: qz cū deberet illis ablatiuis p̄poni vt grauā-
ret: sic facit cū alys ablatiuis: o3 qz postposita faciat illō
idē. i. vt grauē. Postponit^o autē huic ablatiuo nobis cā
vitādi cacephaton. alys aut ablatiuis eiusdē modi post-
ponit^o cā s̄orty. Si. n. postponat alys ablatiuis acuit: vt
quicū: qbuscū. Et hoc idē: qz pōt p̄poni: vt cū q: cū quib^o:
sicut vult Prif. in. 14. li. in tractatu p̄positionū. g. dicens:
Cū per solā appositionē inueniūt: nec mirū cū loco eius in
cōpositione semp con. p o. p̄ponat: vt diūngo: z ita cū pre-
positio q̄n p̄noib^o postponit^o enclitice vice fungit: z t

meū: tecū: secū: nobiscū: vobiscū: &c. Alijs vero postposita acui: vt quocū: quacū: q̄cū: q̄buscū. & in li. iz. p̄pōnū. g. dicit **Pris.** Postposita acui: vt quocū: quacū: quecū qui: buscū. & in. iz. li. p̄pōsitionū. g. dicit **Pris.** Mecū autē tecū: secuz: nobiscuz: & vobiscū p̄ anastrophē cuz. p̄noie p̄pōsitiō cuz est. Qm̄ si dicā: p̄p te: & te p̄p idē significo: & cū qui: bus: & q̄buscuz. sic cū me: & meuz. Nā antiq̄ssimi vtrūq; dicebāt: sed in plurali p̄me p̄sone cacephatī causa dicere solebant per anastrophē nobiscū pro cum nobis.

De impedimēto causa distinctionis.

Distinctio impedit regulas q̄nq; nālis accēt^o. Distinctiō nāq; est causa q̄re oīa cōposita ab idē habēt accētū acutuz sup antepenl. vt exide deinde: pinde: subide. cū penl. q̄ ē lōga positione deberet fm̄ regulā acui. de hoc vide ifra in inde. **Pris.** autē hoc fieri dicit p̄ Grecismū. i. per grecoꝝ moꝝe: qz idē cōtingit in q̄busdā aduerbijs grecis: & iō fit ne p̄pōsitiō videat p̄ appositionē venire: si. f. grauet. ¶ Acui ḡ vt ostēdat q̄ per cōpōsitionē venit. vñ in. i. 4. li. t. dicit sic **Pris.** Cū ap̄d grecos p̄pōsitiō cōpōsita cū dictionib^o alijs q̄busdā penl. habentib^o acutā anpenul. eā facit. si addit significationi ali q̄d apud nos in vno aduerbio hoc solet facere inde: deinde: exinde: pinde: pinde: subinde: ne si grauares p̄pōsitiō p̄ appōnē eē putet ante aduerbiū: q̄d fieri nō licet. & i. iz. lib. b. dicit. Inde & ex eo cōpōsita deide: subide: pinde: exide: oīa anpenl. habēt acutā: vel qz p̄ adiectionē bñt de: vt q̄busdā videt. vñ frequēter iuenim^o: exin: dein: vel magis: qz p̄pōnes sepate grauan^t: vt iūctē esse ostēdantur: acutū i his assūperūt accētuz. Quō iūctio si: & ne: aduerbio qñ p̄pōnunt q̄nq; vt siqñ: neqñ: &c. vt dixi supra de cōpōsitis a qñ in impedimēto enclēsis. S; videt q̄ eadē rōe possit dici abitus: deitus: delōge: deorsuz: desursuz: seorsuz: antepenl. acuta. Itē **Pris.** in lib. de accētū dicit q̄ oīa aduerbia cōpōsita: q̄ a p̄pōnib^o cōponunt sub vno accētū p̄nunciāda sunt: vt deide: exide. S; deinde & exinde: de q̄bus exemplificat **Pris.** acuit anpenul. ḡ a simili alia aduerbia cōpōsita a p̄pōsitionib^o: vt deitus: delōge: deorsuz: & h̄. vidistis qz **Pris.** dicit q̄ aduerbia cōpōsita a p̄pōsitionib^o sub vno accētū deberēt p̄ferri: tñ nō dic̄ que syllaba debeat acui penl. an ātepenl. & iō circa hoc ē multiplex opinio. ¶ Quidā enī si q̄rit ab eis sup quā syllabā obseruādus est ille vn^o p̄ncipalis accēt^o: dicūt q̄ facta cōsideratiōe ad p̄p̄riā legē & naturā accētūadi debēt acui i penul. cū sit lōga positiōe. ¶ Facta autē consideratiōe ad ambiguitatē remouēdā q̄ possit esse: vtruz sit vna dicitio vel oīo debent acui in antepenl. vñ diuersimode diuersi p̄siderādo ipsa diuersimode p̄nūciāt: & ista fuit opinio fratris **Robertī** anglici. Alij dicūt q̄ semp antepenl. debet acui ne videant eē due partes: vt deide: aliqñ: delonge: deorsuz: desursuz. seorsuz: deiceps. Sūt et̄ alij q̄ dicūt q̄ cōpōsita ab idē: & qñ acuit antepenul. Alia autē aduerbia a p̄pōsitiōe cōpōsita & aduerbio habēte lōgā penul. acuiunt penul. s; regulā gnālē accētus. Excipiunt autē q̄daz. f. cōpōsita a lōge & tra: vt a lōge: delōge: ecōtra: decōtra. Itē excipiunt deinceps: eniuero: & cōpōsita ab itus: vt deit^o: abintus. Ista fm̄ eos antepenl. acuit: sicut deide: & siqñ: ne. f. videant eē due partes: s; deorsuz: desursuz & silia acuit penl. sed nō videt aliq̄ rōnabilis causa q̄re potius delōge & alia que a regula generali accētus excipiunt antepenul. acuat q̄ desursuz deorsuz & h̄. Alij dicūt q̄ semper in p̄dictis seruat regula accētus generalis. vñ penul. dz acui cū sit positiōe lōga: nec excipiunt cōpōsita ab inde. Et isti muniūt se auctoritate **Pris.** q̄ dicit q̄ in vno aduerbio anpenl. acuit: vt idē: deide: &c. vt dcm̄ ē supra. Et ista opinio magis videt eē fm̄ artē & itētiōē **Pris.** & isti opinio nis fuit **Dug.** vñ ipse dat talē gnālēz regulā in libello de

dubio accētū siue i rosario dicēs. Est gnālīs reglā: quā ex v̄bis **Pris.** in tractatu p̄pōnis apte diligētia lectoris poteris elicere. Si aliq̄d aduerbiū penl. h̄is lōgā cōponat cū p̄pōne: cōpōsitū idē acuit ipsaz penul. vt alonge: excepto vno solo. f. idē: a quo & p̄pōne cōpōsita oīa acuit anpenl. vt exide: ne videant eē due partes si acueret penul. Ex hac regula p̄z q̄ exide: p̄ide: p̄ide: subide: deide debēt dici: vt acut^o accēt^o sit in anpenul. Itē ex hoc p̄z q̄ dz dicit alōge: delōge: ecōtra: abint^o. deitus: deorsuz: desursuz: vt acutus accēt^o sit in anpenl. ¶ Ad eoz similitudinē dicim^o eē dicēdū deiceps: aliogn: aliūde: & silia: vt acut^o accētus sit in penl. lz nō sint cōpōsita a p̄pōnib^o & aduerbijs. Nāz deinceps est cōpōsitū a de & incepto. aliūde ab alius & vñ de. aliogn ab alio & qñ. Dicūt tñ qdā q̄ aliogn cōponitur ab alio & qñ: q̄tuz ponit aduerbia: q̄d qz h̄z vltimaz cōmunē: dicūt q̄ aliogn in penul. pōt corripī & pdu. & dicat aliogn penl. acuta vel aliogn antepenl. acuta. S; ad hoc dici pōt sicut supra dictū est de vbiq; q̄d in accētū poti^o ē cedēdū lōgitudini q̄ breuitati cū lōga sit dignior breui. Et dicit etiā **Dug.** q̄ si inueniat aliq̄d h̄ac regulaz in li. de accētū: dicēdū est q̄ ille liber nō est autēticus: nec credit q̄ **Pris.** eū cōpōsuerit: vel si composuerit euz secutus est ibi opiones alioꝝ circa p̄dcā. sed in maiori volumine sentit q̄d dcm̄ est. Et in ista opinione sequor eum sine p̄iudicio alioꝝ opinōū. ¶ Ad p̄mū ergo q̄d obyciebat: q̄. f. eadē rōne q̄ d̄: deide anpenul. acuta ne videant eē due ptes oīonis: vt dicit **Pris.** pōt et̄ anpenul. acui: vt delōge: deintus: deiceps: deorsuz: desursuz: & sic de silib^o. Dico q̄ rō **Pris.** ē eq̄liter p̄babil nō sufficiēs nec necāria. vñ fundamētū illoꝝ q̄ dicūt q̄ dz est: alōge: deorsuz: & h̄z antepenul. acuta: ne videant eē due ptes debile videt: qz ita a silī posset argui. vt dicit **Dug.** q̄ eadem rōne de indico cas: iduco cis: & idico cis. penl. grauāda est & anpenl. acutē da: ne videant eē due ptes: q̄d friuolū ē. ¶ Si adhuc in istes & dicas: q̄re poti^o anpenl. in cōpōsitis ab idē acuit q̄ anpenul. alioꝝ p̄dictoꝝ. f. delōge: deint^o: deiceps: deorsuz: desursuz. & silius. ¶ Rñ: q̄ p̄culdubio hec questio multū videt arguere. Opz siquidē iuenire rōne spālem: q̄re potius cōpōsita ab idē anpenul. acuant: q̄ alia aduerbia p̄dicta silī cōpōsita. Sed q̄ est illa: dico hoc spālīter in cōpōsitis ab inde accidisse: qz in oib^o cōpōsitis ab hoc aduerbio idē: currebāt syllabe p̄pōnales. i. habētes mām vel imaginē p̄pōsitionū: ita q̄ si penul. acueret iā videretur esse tres p̄pōnes in illa iunctura. Et sicut cā distiguet di vt vltime due syllabe tanq̄ p̄pōnes in illa iūctura nō sumerent: sed tanq̄ aduerbiū vnū accēt^o ad primā syllabā trahit. Hoc at nō cōtingit in illis deitus: abint^o: delonge: deorsuz: deiceps: ecōtra & silib^o. & iō p̄z q̄ debēt penl. acuire sicut regula dic̄. & hoc sentit magr̄ & bene. ¶ P̄dicta et̄ opinio est fm̄ **Pris.** qui dic̄ q̄ in vno aduerbio idē solemus hoc facere vt supra dixi: q̄. f. anpenul. acuat: vt de inde. sed vide qdā hoc sic exponūt. In vno. i. in vna pte. & q̄ sit illa pars **Pris.** exponit dicēs. In vno. f. aduerbio: s; hec expositio nō cōcordat cū textu: imo poti^o discordat: qz statim seq̄: idē vñ textus in. i. 4. li. quē supra posui dicit. Apud nos in vno aduerbio hoc solemus facere: inde: deinde: q̄d. f. antepenul. acuit. vide supra. vñ spālīter & singulariter exponit de hoc aduerbio idē. ¶ Ad aliud q̄d obyciebat de **Pris.** de accētū vbi d̄: q̄ oīa aduerbia cōpōsita a p̄pōnib^o sub vno accētū p̄nunciāda sūt: vt deide exinde. S; ista de q̄b^o exemplificat anpenl. acuit. iḡ & alia aduerbia cōpōsita a p̄pōne & silia. vt delōge: deorsuz &c. Dico q̄ nō sequit^o: qz videt similitudo attēdit in gnālī: hoc ē dcm̄: sicut ista cōpōsita. f. deide exinde p̄nunciant sub vno accētū: ita alia cōpōsita de p̄pōne & aduerbio: vt delonge deorsuz & silia sub vno accētū p̄nunciāda sūt. nō tñ eo ac

centu quo deinde: ⁊ alia cōposita ab ide: qz iaz in maiori volumine p̄ris. declarauit: q̄ in hoc vno ad uerbio inde. hoc solem⁹ facere: q̄. s. ab eo cōposita ⁊ p̄pōne habēte penul. lōgā antepenl. more greco: cā d̄rie acuit. s. sub vno accētū debēt p̄ferri acuto posito q̄nq; sup anpe. si penul. sit breuis: vt deprope. q̄nq; sup penl. si penul. sit lōga possi- tione: vt delōge: desursus: deint⁹: ⁊ sic de p̄silib⁹. Cōposi- ta etiā ab hoc aduerbio quū acuit anpenul. s. nō cā d̄rie vel distinctiōis: sicut cōposita ab inde: s. poti⁹ p̄pter en- clesim vel p̄fortiū: sic pleni⁹ ostēsus est supra in ipedimē- to enclesis. Distinctio etiā impedit regulas ḡnales nālis accētus: q̄nq; in infinitis noib⁹ ⁊ aduerbys: q̄ interrogatio- nem ⁊ relationē habēt. Silr in p̄pōnib⁹ ⁊ cōiunctionibus de q̄bus taliter est notādū. Dē interrogatiūū interrogatiue positiū seruat nālē accētū: vt qs. acuit enī qs: s. qui circum- flectitur. Similiter qualis interrogatiue positiū circum- flectit p̄mā. Idē cōtingit q̄n interrogatiūū ponunt infini- te: qz seruāt nālē accētū. ¶ S. circa hoc infinitū q̄ sciēdū ⁊ q̄ hz duplicem infinitatē. Nā q̄nq; egpoller huic infinito qs: vt nescio q̄ currat. i. qs: ⁊ tūc circumflectit. Q̄nq; autēz regit duo v̄ba: vt qui interficiet tyrānū p̄mīuz accipiet. i. quicūq; ⁊ tūc hz accētū d̄riū interrogatiōni. i. grauē. Idēz et de p̄silibus infinitis dicēdū: vt qlis: quātus: qualiter: ⁊ quātū: ⁊c. Et seruet idē tā in ntō q̄ in obligis: quū aut hz interrogatiua ponunt relatiue: distinguendū est: qz si po- nunt in p̄textu. i. in eadē clausula cū suo antecedēte gra- uant p̄ oēs syllabas: ⁊ hoc est in locutiōe ponit: vt hō q̄ cur- rit mouet: ⁊ q̄liter legit fortes legit plato. Si v̄o p̄ se po- nant. i. extra p̄textū: hoc est in alia clausula: tūc acuiant in illa syllaba ad quā p̄inet irregularis accentus: vt fortes currit q̄ mouet. i. fortes currit ⁊ ipse mouet. ita sumit ibi qui fuit iacob: q̄ fuit isaac: q̄ fuit abraam. Sūt enī hz noīa ⁊ aduerbia q̄nq; icēptiua clausularū: ⁊ tūc faciūt relatio- nez explicitā: ⁊ oēs q̄ tūc acuiant ad ostēdēdūz hanc vim. Q̄nq; iserunt clausule sui antecedētis: ⁊ tūc faciunt rela- tionē implicitā. vñ trahunt ab antecedēte suo: ⁊ iō tūc amit- tunt nālē accētū ⁊ regunt graui. Quidā v̄o dicunt relati- uuz in locutiōe ponit: q̄n immediate adiungit suo v̄bo. Sed extra locutionē: q̄n dictiones alterius capituli cadūt iter- relatiūū ⁊ verbū: vt petrus ē amicus meus: qui cū ad eū venissem curialiter me recepit. D̄z autē p̄dicta distinctio locū in oib⁹ interrogatiuis noibus ⁊ aduerbys: q̄ relatiue accipiunt: vt qs: qlis: quātus: quot: quotenus: cui⁹: cuias: quo: q̄: vbi: ⁊ vnde: q̄n: cur: quātū: ⁊ q̄liter: ⁊ quotiēs.

De accētū p̄pōnū.

Causa quoq; distinguēdi p̄pōnes variant accētus suos: ⁊ merito: qz magis coherent q̄ alie di- ctiōes. Dic autē large accipiunt p̄pōnes. s. tā v̄e q̄ aduer- biales: que aliquā casui seruiūt: sic donatus enumerauit. ¶ De his ergo sic vult p̄ris. in i. 4. li. tres regule danē ta- les. P̄pōnes per se plate acuiunt in fine. Hoc sic itelli- gimus. s. q̄n ponunt māliter: vt ad que pars est. Secūda regula est hec. Dis p̄positio p̄posita suo casuali: vt extra domū: vel iterposita suis casualib⁹: vt domū extra tuaz. vel p̄posita casui relato ad suū casuale: vt extra mūdi ter- minos. grauāt in oib⁹ syllabis. Locus enīz talis hz se ad modū materie rōne p̄ncipy: ⁊ ideo amittit regulārē accē- tum. Tertia regula est hec. P̄pōnes postposite casuali- bus quos exigūt: vel posite p̄ defectū verborū: vt o mibi sola mei sup astyanactis imago. i. lupes: vel posite in fine vt mille hoīes venere supra: seruāt generalē regulā accē- tuū que est: vt monosyllabe p̄positiones acuiant: vt trans per ⁊ bisyllabe acuiūt penul. vt vado reuuz vltra: nisi dif- ferentia p̄hibeat: vt maria oīa circū. Dic enī circū acuit vltimā ne sic puteē eē nomē: ⁊ nisi de necessitate postpo- nat: vt cū. vnde nō acuiūt sed grauāt post ipsos q̄nq; abla-

tiuos: me: te: se: nobis: vobis: q̄bus nō d̄z p̄ponit. ¶ Ex p̄- dictis p̄z q̄ sine: p̄positio quādo p̄ponit casuali grauāt in vtraq; syllaba: vt sine timore. Sed q̄n postponitur acuit penul. vt te sine nil altū mēs inchoat: vt dicit p̄ris. in tra- ctatu p̄positionū. Ex hoc etiā cōstat q̄ tenuis quādo ca- suali postponit acuit p̄mā: vt ore tenuis: qz seruat genera- lē regulā accētus. ¶ Et scias q̄ ly vsus postponit accusa- tiuo ⁊ trahit ipsuz secuz ad faciendū vnuz aduerbiuz lo- cale: vt italiā versus. vnde ille accusatiuo amittit genera- lem accentū ⁊ grauāt oib⁹ syllabis. Vel dicat q̄ sint due partes: ⁊ versus inclinat accētuz p̄cedētis dictiōis ad hāc syllabā ver. vñ oēs alie grauānt: ⁊ illa sola ibi circumflecti- tur: ⁊ sic est enclesis. vñ dicit p̄ris. i. i. 5. li. Italiā versus: si- ciliā versus. ipse accētus esse cōposita monstrat: nisi dica- mus q̄ versus inclinat ibi supradicta noīa. cōiunctiōes cā distinctionis variāt accētū: qz p̄posite oibus grauānt syl- labis: vt fortes currit. ergo mouet. postposite vero suant regulārē accētuz: vt fortes currit. mouet ergo p̄ter enclē- ticas que postposite grauānt. quēadmoduz si preponerē- tur. Magis autē appellānt iste tres: qz: ue: ne: q̄ alie iū- ctiones subiunctiui ordinis: ⁊ ideo fuerūt potius enclēti- ce. ¶ Distinctio in super regularis accentus cogit accen- tum in alyz syllabis q̄nq; corūpi: vt alpinas penl. graua- ta cū sit lōga. deberet. n. acui. sed cogit eaz grauari circū- flexus accēt⁹ q̄ est sup vltimā. Silr pasiphe grauāt me- diā: q̄uis ipsa sit lōga p̄ vltimā circūflexā. silr meimet grauāt mediā q̄uis sit lōga: q̄ facit accēt⁹ acutus positi⁹ supra p̄mā syllabā per se: qz syllabica adiectio nō potuit mutare accētū in p̄noīe. vñ sicut ego ⁊ mei acuiūt p̄mā p̄ se: ita sequēte syllabica adiectiōe: vt egomet meimet. Idē cōtingit in cōpositis ab hoc v̄bo fio q̄n significat passiōē: vt tepesio fis fit. scōa. n. ⁊ tertia p̄sona p̄ cōfortiū p̄me q̄ hz accētū sup hāc penul. syl. fi. quā scōa persona circūfle- ctit: sed tertia acuit: ⁊ inde corūpiūt accēt⁹ p̄me syllabe q̄ esset regulariter acueda: sed p̄ p̄ncipalē accentū vltime syllabe grauāt. Silr cōposita ab hoc verbo facio grauāt anpenul. in iperatiuo cū deberet acui p̄ sequētē breuē: sed qz est p̄ncipalē accēt⁹ sup hāc syllabā fac. iō oēs alias opz grauari: vt tepesio: ⁊ benefac. Silr cā distinctiōis po- nim⁹ accētū supra hanc syllabā li. in hoc datiuo alicui: qz .s. apud metricos accipit p̄ trissyllabo. vñ accēt⁹ deberet esse supra p̄mā syllabā. sed respicim⁹ in accentu modula- tionē p̄saicā q̄ accipit illū datiuū p̄o tetrasyllabo. Et iō ponit ibi accēt⁹ supra hāc syllabā li. tanq̄ eēt anpenul. Idē cōtingit in multis vocatiuis: vt pompeii vultei: q̄ d̄nt accētum nō h̄re sup p̄mā syllabā: qz bisyllabi sunt apud metricos: sed cā p̄scissionis h̄nt actū sup hāc syllabā e. sic in integris erat: qz p̄ferunt in p̄sa tanq̄ trissyllabi. De hoc etiā supra dixi in impedimēto p̄scissionis.

Questio de accentu p̄pōnū ⁊ aduerbiorum.

Queri hic p̄t: quare aduerbia h̄nt accēt⁹ determi- natos: siue p̄ponat: siue postponant nisi fue- rit d̄rie cā: p̄pōnes v̄o nō. Itē queram⁹ q̄re p̄positio p̄po- sita suo casuali grauāt oib⁹ syllabis. Postposita v̄o acuiūt in p̄ncipio: ⁊ retinet generalē modū accentuandi nisi fue- rit differētie cā. Solutio. ¶ Ad p̄mum dico q̄ aduerbia determiata h̄nt significatiōē respectu p̄positionū: ⁊ eā- dem siue p̄ponant siue postponant: ⁊ p̄pterea nō mutāt suos accentus siue sint ante siue post. P̄positiōes v̄o nō silr habēt determinatā significatiōem: nec eādē cuz p̄ponunt ⁊ postponunt: qz p̄positiones significāt eādē habitudinem q̄ per casuale significant. vñ earū significa- tio ab adiunctione casualis determinat. Itē nō habent eādē significatiōē q̄n preponunt ⁊ postponuntur: qz cum preponunt modū p̄positionis habēt: quādo autē postponunt suis casualibus quasi modū aduerby habēt

Circa enim quoniam respicit casuale et ei deseruit: propositio est: et si
gnificatione propositio proprie retinet. Quoniam vero proferitur sine ca-
suali magis aduerbiu est. et sic habet aliam significatione in
proponendo et postponendo: et propterea non habet unum modum
accentuandi determinatum: sed diuersificatum. ¶ Ad 2^m dicendum
quod propositio significat eandem habitudine quam per casuale signi-
ficat: et hoc cum proponitur: et propterea unum cum suo casuali quasi
indivisum ab ipso. unum respicit casuale sicut syllaba respicit
dictionem: cuius est pars ab ipsa diuisa. Et ad hoc designandum
grauat in omnibus syllabis cum proponitur: et tunc habet naturam accentum pro-
positiois quem retinet ad modum et pro modum unius syllabe.
Quoniam autem postponitur suo casuali non retinet naturam ordinationem
nec ponitur sub dictione quam significet idem quod ipsa significat in-
diuisa a suo casuali. unum quod mutat ordinationem debitam pro-
positionis mutat et accentum debitum eidem. et hoc dupliciter. Si enim
habet coincidentiam cum aliqua parte orationis acuius in fine. propter abi-
guitatem tollenda: sicut supra dictum est de hac dictione pone.
Si autem non habeat coincidentiam cum aliqua parte orationis: tunc
etiam modum accentuandi generale seu regulare: et acuius in princi-
pio vel in medio: sicut cum determinatur ad diuisum.

De accentu interiectionum.

Interiectiones ut dicitur Priscianus in libro de accen-
tu nulla certa regula accen-
tuandi tenet. Aliquam enim habet principalem accentum in ultima syllaba.
aliquam in penultima. aliquam in antepenultima. ¶ Potest hic quoniam de eo quod dicitur
quod interiectiones non seruatur regula determinata accentuandi: cum
acuantur aliquam in fine. aliquam in medio. videtur enim quod implicet op-
posita: quod si habet in medio vel in fine accentum: habet accentum
determinatum: et dicitur quod non: et tamen dicitur quod habet accentum in medio
vel in fine. ¶ Item in maiori dicitur libro de interiectionibus non ha-
bent certos accentus: sed habent accentum in medio vel in fine esse habe-
re accentum determinatum: quare sibi dicitur. ¶ Solo: quod dicitur quod
non seruatur certos accentus: hoc intelligendum est. putantur proferuntur
sine deliberatione. scilicet quoniam significant affectum subito platonum et si-
ne deliberatione animi. et hoc videtur velle Priscianus. quod in fine libro
huius dicitur. Optime de accidentibus interiectionum docuit dona-
natius quod non sunt certi: quippe cum et abscondita voce. id est non plene
expressa proferantur: et quod per affectum commoti qualitate confunduntur in
eis accentus. Aliquam vero significant affectum platonum cum delibera-
tione: et tunc potest retinere certum accentum in medio vel in fine:
quod sic non est incertitas in dictis auctoribus. Aliter hoc quod dicitur
Priscianus. quod interiectiones non habent certos accentus: hoc est quod non
habent accentus determinatos circa aliquem locum vel in fine
tamen: vel in medio tamen: sed nunc in medio: nunc in fine sed diuer-
sas dispones ipsi proferentis. Penes hoc enim quod ipse proferens
afficit magis faciendo moram supra unam syllabam quam supra alte-
ras: vel magis deprimendo unam quam alteram: siue sit media: si-
ue ultima: penes hoc diuersificatur accentus interiectionis: ita
quod non habet ipsi certum nec in certo loco. Sed hoc quod dicitur
interiectionem accentum habere in medio vel in fine: hoc est intelligen-
dum ex dispoitione ipsius proferentis: siue ei quod afficit. Potest enim
sic disponi quod eleuet syllabam mediam vel ultimam indifferenter:
vel deprimat. ¶ Dato autem quod interiectiones habeant accentum
supra locum debitum et determinatum. scilicet quoniam proferuntur cum delibe-
ratione: ut dictum est. Tunc quoniam ratio quare magis seruatur accentum
supra syllabam mediam vel ultimam quam supra primam. Ratio autem
talis est. scilicet ut in eodem fine namque per arte reducatur ad ordinatio-
nem: quod ita est in veritate quod interiectiones significant affectum
platonum subito. et propterea in fine fine namque maxime fit de-
pressio: sed accentus principalis cumque stat in elevatione moderat
depressionem. et propterea ad hoc quod ordinatio ista sed namque est
in deprimendo reducatur ad ordinationem que est parte tamen in-
teriectionis accentum in fine: vel in loco proximo ipsi fini.

De accentu barbarorum.

De accentu autem barbarorum nouis incerti sumus:
quod barbari aliter pronuntiant quam nos.

Tamen ut sepius barbare dictiones apud Latinos in fine
accentuantur: maxime si sint indeclinabiles: ut Jacobus Esau
osanna: amen. Doctrinale. Dis barbara vox non declina-
ta latine Accentum supra extremam suabit acutum. Nec de ac-
centu scriptori: et si non lectori commemorasse sufficiat: nunc de
ethymologia et diasyntastica quasi mixtis aliis edisseram.

Secunda pars de accentu explicat.

Tertia pars de ethymologia et diasyntastica: quasi
mixtim incipit.

Ethymologia ut supra in pro-
cipio habet operis
dixi. dicitur ab ethymon quod est verum: et lo-
gos sermo. Inde ethymologia. id est tracta-
tus de veritate omnium partium orationis
absolute. ¶ Et sub ista comprehenduntur

octo partes orationis et earum accidentia: de quibus aliqua tam-
quam: et maxime de nomine et verbo et participio. Et primo de
nomine. In fine etiam subiungitur de constructione et de regimine.
¶ Nomen igitur ut dicitur Priscianus in libro de maiore. Est pars orationis que
unicuique subiectorum corporum seu rerum communem vel propriam di-
stribuit qualitate. Nominis accidunt sex species: qualitas:
genus: numerus: figura: casus.

De speciebus nominum.

Species est originalis dispositio dictionis per quam fit
primitiuum vel deriuatiuum discretio. Nomi-
num itaque aliud primitiuum aliud deriuatiuum. tam primitiuorum quam
deriuatiuorum: aliud proprium: aliud appellatiuum: proprium primiti-
uum ut nilus: proprium deriuatiuum ut milius. Primitiuum appel-
latiuum ut mons: deriuatiuum appellatiuum ut motan. Pro-
prium nomen est illud quod prout subiecta et prout qualitate de-
signat: ut martinus. Appellatiuum nomen est quod naturaliter est com-
mune multorum: quos eadem subiecta vel qualitas vel quantitas generalis
vel specialis iungit. Generalis ut animal: specialis ut homo. Species
proprie nominum tamen sunt quatuor. scilicet nomen: pronomen: cognomen:
et agnomen. De quibus infra in quinta parte dictionis procedet
dicendum in suis locis. Multe autem sunt alie species nominum: sicut
Priscianus enumerat in maiori. sed species de quibus habet dicere inten-
dimus sunt decem. scilicet adiectiuum: relatiuum: collectiuum: complexi-
uum: patronomicum: possessiuum: comparatiuum: superlatiuum: di-
minutiuum: denotatiuum: scilicet dicitur ante quam de predictis determine-
mus: aliquid dubia circa deriuatiua species moueamus.

Questiones circa speciem nominum.

Quero igitur primo: quomodo sumantur ista vocabula primi-
tiuum et deriuatiuum. ¶ Ad hoc dico quod ista
vocabula sumuntur transumptiue. Primitiuum. nomen tractum est
a fonte in quo primum apparet aqua ueniens per occultos meatus.
Deriuatiuum autem tractum est a riuo defluente ab ipso fonte
unum sicut riuus ab alio riuo potest deduci: ita unum deriuati-
uum ab alio deriuatiuo trahit originem. sed fons et riuus ad faci-
endum flumen decurrunt. Et tam primitiuum quam deriuatiuum orationem que
potest dici flumen efficiunt. Dicitur vero flumina exeunt a mari et in
mare tandem redeunt: et non mare reducat. Sic omnes orationes que
grammatica sua trahunt originem: et in eadem redeunt: et tamen gram-
matica non reducat: quod sicut oratio trahit originem a partibus: et par-
tes a syllabis fine namque uocis et syllabe a litteris: et ita fit resolu-
tio in eadem: nec potest in hoc mari esse aliquid redundancia: quod
nihil potest grammaticae supradictam quantum ad integritate artis: quod
nomen grammaticae dicitur pelagus habemus a Prisciano dicitur in pe-
mio suo: quoniam ad herodiani scripturam pelagus dicitur. Dicitur
quoque de isto fonte loqui dicitur. Hec fonte cadet parte de-
torza. Idem est de flumine habet artis ingit. Accrescunt et quan-
doque arescunt. Asciscet noua que genitorum produxerit usus. Ue-
hemens et liquidus puroque sumillimus amni. Dictiones
enim queque fluunt et queque arescunt: prout usus approbat vel
recusat. ¶ Quero etiam an ethymon sit species deriuatiuis: ut ca-
datur quasi caro data uermibus: videtur quod non: quod si hoc esset tunc

ois dictio pōt dici derivatiua: cū oīs dictio ethimologizari possit: dūmō velit aliq̄s meditari. Ad hoc dico q̄ ethimologia nō ē spēs derivatiōis: sed q̄si spēs. Alludit enī significatiōi trabēdo argumētū p̄ lras v̄l syllabas aliūde: vt bos q̄si bon⁹ opator soli: z mōs q̄si moles opposita natiuitati soli: z taurus q̄si tuēs agmina vaccarū robore viriū suarū: z de⁹ q̄si dās eternā vitā suis: z roma q̄si radix oīum maloz auaritia: z hō q̄si habēs oīa manu oīpotentis: qz oīpotēs oīa ppter hoīez creauit: z sinceris q̄si sine carie: z sic de silibus. Nō ē tamē dicēdū q̄ ab illis deriuentur vel cōponant̄ p̄ q̄ ethimologizant̄. De cōpositis etiā cōsuevit dubitari: an a suis cōponētib⁹ deriuēt. P̄ris. dic̄ i li. Institutionū q̄ sic: z merito: qz idē trabūt originē: s̄z s̄z hoc videt̄ idē eē spēs qd̄ figura: qd̄ esse nō pōt. Ad hoc dico q̄ licet oīa cōposita a suis cōponētib⁹ deriuent̄: nō tñ spēs est figura. Spēs enī respicit q̄litate: qz esse p̄mitiuū vel derivatiuū est esse equale. Sed figura respicit quātitatē: qz si est simplex respicit vnitatē. si vero cōposita: respicit binariū: vel ternariū: vel q̄ternariū. Nā ex plurib⁹ q̄ q̄tuor dictionibus nulla dictio pōt cōponi.

Similiter dubitat̄: an p̄ncipale deriuēt ab assūpto: vt albedo ab albo: z bonitas a bono. dic̄. P̄ris. q̄ sic: z merito: qz hec formant̄ ab illis: z sūt alteri⁹ institutionis. S̄z vt q̄ poti⁹ sūptū deriuēt a p̄ncipali: qz si est sūptū ab eo. q̄ deriuatū. Et si illud ē p̄ncipale q̄ p̄mū respectu sūpti. Itē p̄ncipale designat causaz: z sūptū effectū. oīs autē cā nālis est p̄or suo effectū. ars autē ē imago nāe. ergo ad artē p̄inet q̄ sūptū deriuēt a p̄ncipali. Solo: dico q̄ p̄ncipale deriuat̄ a sumpto: vt bonitas a bono hac rōne: qz sūptū p̄us sensu z posteri⁹ intellectu. p̄ncipale autē facit p̄riū. Forma. n. creta sube p̄us cadit i sensu q̄ intellectu: vt bon⁹: qz oīs cōpositio est vicina sensui. Forma v̄o abstracta citius cadit in intellectu q̄ in sensu: vt bonitas. citius enī apphēdit formā abstractā q̄ cōcreta: s̄z grāmaticis p̄cedit magis p̄ viā sensus q̄ p̄ viā intellectus. Et idē recte dicit p̄ncipale deriuari a sūpto: z nō recouerso. P̄ncipale ēt d̄r: nō qz sit p̄mitiuū: s̄z qz ē causatiuū: nec sūptū d̄r eo q̄ sit derivatiuū a p̄ncipali: sed qz est effectiuum: z hoc totū speculat̄ aīa intelligibilis.

Queritur insup si fiat derivatio tñ significatiōne. dicit̄. P̄ris. q̄ sic: vt ab vno semel: qd̄ satis alienū videt̄: qz eadē rōne mons pōt deriuari ab alto. Solutio: dico q̄ recta z p̄pria derivatio d̄z imaginationē vocis z significatiōis sui p̄mitiuū h̄re: sic riuus sui fontis aquā redolet z sapore. Qñq̄ tñ degenerat derivatio: sicut fili⁹ a p̄re: qz nō imitat̄ p̄mitiuū nisi in voce: vt fere a ferus: z sane a sanus. Nec enī aduerbia veniūt ab illis adiectiuis: s̄z multū distāt a significatiōe ipoz. Qñq̄ sit d̄riuatō significatiōe tñ: z hec h̄z se ad modū filij adoptiui: vt ab vno semel: nō tñ eadē rōne mons deriuat̄ ab alto: qz ars regit̄ q̄ a noīb⁹ numeralib⁹ trabant̄ aduerbia numeralia: vt ter: q̄ter: z sic deinceps. sed hec nō poterāt stare sine suis p̄ncipis. s. vnitatē z binario. q̄ cū habea gus noīa numeroz: oportuit q̄ h̄erem⁹ aduerbia eorū: dez numeroz: z sic vnus adoptauit sibi semel: z duo bis: tria ter: z sic deinceps. s̄z ars nō regit̄ q̄ ab hoc adiectiuo d̄scēdat nisi suū p̄ncipale: vt altitudo ab alto: z sic nō fuit de arte q̄ mons deriuēt ab alto tñ. Sic q̄ est fili⁹ nālis: z legitim⁹: z ē filius nālis tñ: z ē fili⁹ legitim⁹ tñ: ita sunt tres spēs derivatiōnū. Derivatio. n. q̄ fit voce z significatiōe est sic fili⁹ legitimus z nālis: q̄ ē de legitimo coitunatus. Que autē fit voce tñ: pōt dici spuria. sicut nālis tñ qui spurius noīat̄. Que autē fit significatiōe tñ pōt dici adoptiua: sic filius legitimus tñ: qui dicit̄ adoptiuus.

Adhuc querit̄ si ex formatiōe semp̄ pueniat derivatio. ita vt: qz formatio quādā originem

introduxit: z sic creat derivatiōne. Qd̄ si verū ē. q̄ oīs geritiuus qui format̄ a ntō deriuat̄ ab eo: z oē passiuū erit speciei derivatiōe: qz format̄ ab actiuo. Dices forsitan q̄ si formās z formatū sūt diuersarū institutionū est ibi derivatio. Contra: participiū futuri t̄pis in rus format̄ ab vlt. supino: z est alteri⁹ istōnis q̄ supinū. q̄ participiū deriuat̄ a supino. q̄ a noīe d̄scēdit: nō q̄ a v̄bo. Eadē rōne participiū futuri t̄pis in dus format̄ a grō p̄ntis p̄icipy: qd̄ ē alterius istōnis: vt legēs tis. inde legēdus. q̄ deriuat̄ ab eo. nō q̄ d̄scēdit nec deriuat̄ a verbo passiuo. Ad hoc r̄ideo q̄ formatio qñq̄ inducit derivatiōne: z qñq̄ nō. si enī formās z formatū ab eadē fuerūt vel fluūt institutionē tūc vnū ab altero nō deriuat̄. vñ gtūs nō deriuat̄ a ntō: qz vni⁹ nāe sūt. i. institutionis. Silr actiuū z passiuū ex vna institutionē significāt. Silr participia gerūdia z supina ab vna institutionē cū suo v̄bo d̄pēdēt: z idē vnū formeēt ab alio: nō tñ deriuat̄: s̄z oīa deriuant̄ a v̄bo. Herundia enī z supina magis annexa sunt v̄bis q̄ alia noīa: sicut p̄z in cōiugatione v̄boz: ac si formās z formatū diuersas habent institutiones: vt albus z albedo: tūc est ibi derivatio: z sic alicubi est formatio vbi nō ē derivatio: z alicubi est derivatio vbi nulla est formatio: z alicubi ambe simul occurrūt.

De illa etiam derivatiōe q̄ fit per anisfrasm. i. p̄ d̄riuz dubitat̄: vt lucus a luceo: parca a parcēdo: libitina a libēdo. Dico q̄ recta est talis derivatio: qz fit voce z significatiōe. sed sicut est duplex finis in nā. s. cōsumēs z cōsumās. Nā cōsumēs ē ille q̄ destruit. Cōsumās est ille q̄ perficit: ita oportuit in spē duos fines iteruenire: cū itaq̄ derivatiua imitenē significatiōez p̄mitiuoz: per p̄fectionē talis derivatio est cōsumatiua. Cum v̄o imitanē significatiōe p̄mitiuoz p̄structionē: talis derivatio est cōsumptiua: vt libitina: qz nō libet. Nā certuz est q̄ vterq̄ finis debet̄ sube cum q̄litate. s. cōsumēs z cōsumās: sicut enim p̄ficiē ita tādē cōsumitur.

An trāslatio faciat derivatiōne.

De trāslatiōe silr q̄rit̄: an semp̄ faciat derivatiōne vt theos: idē de⁹: patir: idē pater: matros idē mater. Dicūt qdam q̄ sic. q̄ fm eos ego tu sui derivatiua sūt: qz trāsserunt̄ de greco in latinū: vt dicit̄. P̄ris. Itē fm eos vnū z idē nomē est p̄mitiuū z derivatiuū vt etherem vel ethera: qm̄ grecus actūs d̄z esse p̄mitiuū: z latin⁹ d̄z eē derivatiuū: imo oē nomē latinū erit derivatiuū cū possit grece d̄clinari z a greco nomie deriuari: vt martinus idē martin⁹: z p̄amos idē p̄riam⁹. Ad hoc dico q̄ qm̄ latinū est eiusdē significatiōis p̄sus cū greco noīe vel hebreo: nulla ē ibi derivatio: sed solūmō qdā detozsio vni⁹ lingue in alterā: vt iacob: inde iacob⁹: ioseph idē iosephus. Et idē de⁹ nō deriuat̄ a theos: nec pater a patir: nec mater a matros: qz idē sūt: nec differūt in significatiōe: nec in mō significādi: qz nō est d̄d̄z q̄ sit aliud hō q̄s cū loquit̄ grece: z aliud cū loquit̄ latine.

Silr nō est d̄dm q̄ greci h̄nt alia euangelia q̄ latini: q̄ quis habeāt alias voces vel p̄nūciatiōes: ac si latinum differat a greco vel hebreo aliquātulū in significatiōe vt i mō significādi: vt nō sit idē cū illo: tūc si relatio fit i linguā latinā: sine dubio est ibi derivatio vt gigno a geos qd̄ est terra: z olor oloris ab olon: qd̄ est torū: qz tot⁹ est alb⁹ olor est qdam auis alba. s. cignus: z paraclit⁹ a paraclisis qd̄ est solatio: z spūs a pir z ignis. z ita est caute de singulis iudicādū: ita vult magister z bene: z sumit derivatiōez stricte z p̄prie: z hunc sequoz. Si autē infra in qnta aliter dictū reppereris scias me nō hoc dicere asserēdo: s̄z Dugitionis q̄ multū large sumpsit derivatiōes opionem potius recitādo. Notis iā questiōibus circa spēm derivatiuam z solutis: nunc de spēbus noīum supra numeratis: z p̄mo de adiectiuo fm ordinem videamus.

De adiectiuis nominibus:

Adiectiuum nomē est illud qđ adycit p̄p̄ys vel appellatiuis noib̄s: et signat laudē vel vituperiū: vel mediū: vel accidēs vnicuiq; lau dez: vt iustus. vitupationē: vt iniustus. mediū: vt magn⁹. Dicim⁹. n. magnus ip̄eratoz laudātes: vel magnus latro: vel fur vituperātes. Accidēs vō. i. suuz vnicuiq; vt niger coruus: et altū mare. P̄p̄riū autē ē adiectiuoz cōparari: vt dicit p̄rif. in. z. maio. vñ p̄z q̄ illa q̄ nō cōparant non sunt vera adiectiua. Itē nullū verū adiectiuū deficit in aliquo casu: que enī deficiūt fixa sūt: vt fas: sic dicā ifra i ca. de participijs in fine. ¶ Itē scias qđ adiectiuū in tres spēs diuidit. Nā quedā sūt mobilia p̄ tres terminatiōes. quedā adiectiua cōiūctim sūt oīs gn̄is: vt prudēs: qđā in cōe et neutrū diuidunt: vt hic et hec fortis et hoc forte. pau ca tñ termināt masculinū in er. femininū in is. neutruz i e. vt hic acer: hec acris: hoc acre. De hoc plenius dicaz i fra in ca. de oī genere. et i ca. de declinatiōe noīs. ¶ Et scias qđ verū adiectiuū substātiuā in neutro gn̄e tñ: et tūc resoluit in suū femininū: et in gn̄ale vocabulū: vt album currit. i. alba res currit. Quāq; resoluit in nomē sue p̄p̄ietatis: vt descēdam⁹ in planū. i. in planitiē. Quāq; resoluit in nomē min⁹ qđ gn̄ale: vt multū vini est in foro. i. multa pars vini: vel multa copia. ¶ Itē nota qđ adiectiuū p̄p̄fessionis pōt substātiuari i quolibet gn̄e: et i vtroq; numero: vt grāmaticus currit: dialetici disputāt. vñ Doza. Grāmatici certāt: et adhuc sub iudice lis ē. Silr adiectiua p̄nētia ad rōnabilia: dignitate rōnalis creature substātiuā tur in quolibet gn̄e: et ē i vtroq; numero: sic iustus germi nabit sic liliū: et iusti i p̄petuū viuēt. ¶ Nō etiā qđ si vnuz adiectiuū ponat iter duo substātiua mediāte copula verbalis tenet recordare cū sequēti: et nō cū antecedēti: vt bos est vtile aīal: et crucibulū est bonus vigilatoz. Fallit tñ in quibusdā participijs: vt aqua est facta vinuz: et petrus est elect⁹ potestas. ¶ De relatiuis substātie.

Relatiuum est ante late rei recordatiuū: quia vt vult p̄rif. in mino. Relatio est rei ante late recordatio: vt h̄ sortes currit qđ disputat. hoc relatiuū qđ facit recordationē de sorte: qđ est res ante lata. Relatiuoz autē alia sūt relatiua substātie: vt qđ et ille: alia sūt relatiua accidētis: vt talis q̄lis: tāt⁹ quātus. Relatiuuz substātie est qđ refert eandē substātiā cū suo antecedente in numero: vt qui et ille. Relatiuoz substātie qđā sunt relatiua idētītatis: vt qui: ille. quedā diuersitatis: vt alter: et reliquus: et filia. Relatiuū substātie idētītatis est qđ refert et supponit p̄ eodez: vt sortes currit qđ disputat. hoc relatiuū qui refert sortē: et supponit pro eodez sorte. Omnia siquidē relatiua substātie idētītatis referūt eandē substātiā numero cū suo antecedēte: et referūt: et supponūt semp p̄ eodē in numero. Ex hoc p̄z qđ maior ē certitudo p̄ relatiuū idētītatis qđ p̄ suū aīal positū loco relatiui: vt hō currit: et hō disputat: qđ dubiū ē vtrū de eodem hoīe dicat vel nō. Sed cū dicit: hō currit et ille disputat: certū ē qđ de eodē hoīe dī. ¶ Hoc ē p̄z per p̄rif. in mino rī: dicentē. Quuz dī: Aīax iuit ad troiā: et aīax for: iter pugnauit. dubiū est de quo aīace itelligat. Si autē dicat aīax venit ad troiā: et idē fortiter pugnauit: de eodez itelligit aīace. Relatiuū diuersitatis sube ē qđ supponit p̄ diuerso ab eo qđ refert: vt sortes currit et ali⁹ disputat. Hoc relatiuū ali⁹ refert sortē: et supponit p̄ alio a sorte: qđ sensus est: sortes currit: et alius a sorte disputat: et ita facit recordationē de sorte. ¶ De relatiuis accidētis.

DICTO DE relatiuis sube: dicendū est de relatiuis accidētis. Relatiuū autē accidētis est qđ refert eandē rē per modū denoiatiōis: vt tale: et filia. ¶ Et scias qđ hec est dīa iter relatiuū sube et accidētis:

quia relatiuū substātie refert vnicā rē per modū eius qđ qđ est: vt albedo qđ est in pariete: et color qđ est in corpore: et sic de alijs. Relatiuū autē accidētis ē qđ refert rē per modū denoiatiōis: vt sortes ē alb⁹: et talis ē plato. Itē relatiuū substātie refert idē in numero: et sic facit p̄sonales relationē. Relatiuū enī accidētis refert idē i spē: vt sortes est alb⁹: et talis ē plato. et sic facit simplicē relationē. Et h̄ iō est: qđ idē accidēs in numero nō pōt eē in diuersis substātijs: sed idē accidēs in spē pōt eē in diuersis substātijs. Relatio autē p̄sonalis appellat qđ relatiuū et aīal p̄ eodē supponūt in numero: vt petr⁹ currit qđ mouet. Simplex vero relatio dicit qđ relatiuū et aīal supponūt pro eodem in spē: sed nō in numero: vt mulier dānauit que saluauit. alia fuit mulier que dānauit numero: qđ eua: et alia qđ saluauit: qđ maria. Itē relatiuū sube: sicut qđ et relatiua p̄nomina trahūt genus a p̄cedēti dictione p̄p̄rie: vt video hominē qui ē aīal. Aliqñ trahūt genus a sequēte dictione minus p̄p̄rie: vt sēmixi tuo qđ est x̄ps. Relatiuū vō accidētis siue q̄lītatis trahūt genus a sequēti dictione p̄p̄rie loquēdo: vt talis est padus q̄le est mare: et nullū tale est deo sacrificiū: q̄lis est zelus aīarū. Aliqñ autē trahūt gen⁹ a p̄cedēti dictione: s; ip̄p̄e. vñ Doza. Putrescētēs māmē tales sūt q̄les sunt egnā ybera. Relatiuū accidētis diuiditur: qđ aliud est relatiuū idētītatis: vt talis. et aliud ē relatiuū diuersitatis: vt alteriusmodi. Relatiuū accidētis idētītatis est: qđ refert eandē q̄lītātē in spē: et supponit p̄ eodez in spē: vt sortes est albus et talis est plato. Relatiuū autē diuersitatis in accidētis est qđ refert idē accidēs in spē: et supponit p̄ diuerso in spē: vt sortes est alb⁹: et alteriusmodi ē plato. Differt autē relatiuuz idētītatis accidētis a relatiuū sube idētītatis: qđ relatiuū sube idētītatis refert eandē substāz in nūero. Relatiuū idētītatis i accidētis: nō refert idē accidēs in nūero: s; idē accidēs in spē. Itē relatiuoz idētītatis in accidētis: aliud est relatiuū q̄lītatis cōtinue: vt tātus: aliud discrete. vt tot. ¶ Sciendū ē qđ talis: tant⁹: tot: totiens: quotiēs pōt esse relatiua: d̄mōstratiua: redditiua. eo qđ si ad p̄tes dicant d̄mōstratiua sūt: vt dicim⁹ d̄mōstrantes mare. Talis est nilus: et d̄mōstrātes herculez: talis est plato. Si autē nō dicant ad p̄tes sine p̄ d̄mōstratiōes rēz p̄sentii: tunc sunt relatiua vel redditiua: sed p̄p̄rie redditiua sūt: qđ reddunt ad it̄rogationez p̄cedentē: vt si dicam. Qualis est sortes: talis q̄lis est plato. Relatiua autē quāq; sine it̄rogatiōe p̄ferunt: vt qualis est plato: talis fuit sortes. Et quāq; adiectiua noīa dicuntur specialiū accidētii: vt ethiops est niger: et talis est coruus: vel sortes fuit albus: et talis est plato.

De relatiuo qui.

Circa hoc relatiuuz qui pōt queri: an ponat p̄ defectū sui aītis. ¶ Ad hoc dico qđ qđ pōt poni p̄ defectū sui aītis p̄ oēs casus: dūmō aīcedēs itelligat in ntō casu: vt venit cui⁹ cā deest: exigit cui debeat: miratur que timeo. floret quo docente p̄ficio. In oīb⁹ his subaudiendus ē ntūs: sicut dicit p̄rif. in mino. Sed qđ si antecedēs itelligat in obliquo: Ad hoc dico qđ relatiuū pōt poni in oī casu per defectum sui aīcedentis: siue antecedens itelligatur in ntō siue in obliquo simili relatiuo. vñ bñ dicit. Misereor cui⁹ misereris. Parco cui parcis. Sed nūqd pōt poni hoc relatiuū qđ p̄ defectū aīcedētis itellecti in casu dissimili: credo qđ sic. vñ Lato. Videto cui des. i. illū cui des. Ecce relatiuuz ponit in dtō: et aīcedens itelligit in actō. eodē mō bñ dicit. Amo cui⁹ misereris. Relatiuū est. n. qđ d̄z recordare cum aīcedente in genere et in numero: s; in casu nūq; tenet recordare quātum est de natura sua. Et p̄pter hoc ita bene pōt itelligi antecedēs in simili obliquo sicut in dissimili: s; quidam p̄trariū dicant. Non autē p̄uertit qđ. i. relatiuū itelligat

in antecedente: nisi sit demonstratiuum: vt demonstrato nilo bñ dicitur: tale est mare: qz intelligit q̄lis est nilus. Vñ p̄ris. in p̄mo minoris dicit. Relatiua nisi sint p̄posita itelligi minime p̄nt: nisi in demonstratiōe. Tūc eniz sine relatiuis possumus redditiua p̄ferre: vt si oñdētes Virgiliū dicamus. Talis fuit Homerus: vel Theseum demonstrātes dicamus. Tantus fuit hercules. Qz aut̄ dcm̄ est q̄ posito relatiuo itelligat̄ antecedēs in oī casu: hoc vey est nisi aliō nomē ipediat: vt cū d̄r. Suz filis q̄ currit. z vado ad q̄ currit: qz talis eclipsis nō est tolerāda. Nō enī hic pōt itelligi antecedēs in relatiuo ipediēte p̄pōne q̄ nō debet poni sine casu cui seruit.

De relatiuo qui.

Queritur circa hoc relatiuum qui: an agrue dicatur. Nō est res fragilis q̄ de facili moriunt. Ita videt̄: qz Boetius siles locutionē ponit dicēs. Quid est imbecillius hoīe quos musculaz sepe morsus necat. Dico q̄ valde ip̄propria est talis relatio: est tñ excafabilis: qz h̄s noīa appellatiua q̄q̄z h̄nt respectū ad rem sp̄ei: que itellectu est vna res singularis: z ita sunt p̄pria: teste p̄ris. Q̄q̄z h̄nt respectū ad p̄ticularia eiusdez sp̄ei: z sunt cōia. z hoc mō est ibi dicēdū. Quid est imbecillius hoīe quos zc. qz antecedēs venit simplr q̄ habito respectu ad sp̄em que simplex est: qz oīa v̄lia sunt simplicia: sed relatiuum tenet̄ p̄sonaliter. i. pro particularib⁹ hoīb⁹ qui dicunt̄ p̄sone. Q̄q̄z p̄ialis ad singularē refer̄ vt repudiabat seruitia cui⁹ in regiōe magna copia erat. Antecedens enī venit pro formatis. i. seruis. relatiuum aut̄ pro forma. i. seruitute ip̄soz. Ita etiam p̄suevit dici. Dabeo tres denarios z eo amplius. Refert enī hoc p̄nomē eo ternariū si gnatū hoc noīe tres: z tñ supponit eundē ternariū pro tribus denariis. In sacra etiā scriptura iuenimus q̄ plurale refer̄ ad singulare. in Gen. i. vbi d̄r. Creauit de⁹ hoīez ad imaginē suā. ad imaginē dei creauit illū: masculū z feminā creauit eos vel illos. Et hoc dcm̄ fuit aīq̄z faceret mulierē de costa viri. Ad hoc dico q̄ nām hoīs voluit demonstrare: qz lz sit hōynus in specie: tñ ad multitudinē creat⁹ est: q̄ multitudo nō nisi p̄ masculū z feminam poterat puenire. z ita in antecedēte est vnitas sp̄ei q̄ est p̄ncipiū multitudinis. In relatiuo aut̄ est pluralitas q̄ est cā generalis. z sic tal relatio fuit valde nālis z decēs. Siles abusiones q̄q̄z facit relatiuum in gñe: vt semini tuo q̄ est x̄ps. Magis enī voluit ponere relatiuum in mas. ge. q̄ i neutro cā discretiōis vt oñderet nullū aliud nisi x̄pm fuisse illō semē in quo bñdicunt̄ gētes. De cōpōnib⁹ aut̄ z de syllabicis adiectiōib⁹ dicā ifra in figura cōposita. Nō etiā q̄ si hoc it̄rogatiuum q̄ iūgit̄ v̄bo substātiuo vel vocatiuo: si sequat̄ nomē p̄p̄riū h̄z querere de p̄pria suba: z tūc cedit in suppositū: z debet fieri r̄nsio p̄ demonstratiuum p̄ nomen: vt quis est socrates iste: vel ille. Si v̄o sequat̄ de mōstratiuum p̄nomē: habet querere de p̄pria noīatione: z tūc cedit i appositū: z tūc d̄z fieri r̄nsio p̄ p̄p̄riū nomē: vt quis est iste: socrates vel plato. Si v̄o iūgat̄ v̄bo acc̄ntali: pōt fieri r̄nsio tā p̄ p̄p̄riū nomē q̄ p̄ p̄nomē demonstratiuum: vt q̄s currit: ille vel iste: sortes vel plato. tñ si redditur nomē eget altera it̄rogatiōe. Vñ dicit p̄ris. in p̄mo mino. Cū aut̄ q̄s ponit̄ p̄ se it̄rogatiuum: pōt cuiūq̄z v̄bo adiūgi: vt q̄s ambulat: q̄s loquit̄: q̄s legit. Et si p̄nomen reddit̄ nō eget altera it̄rogatiōe. Sin v̄o nomē potius eget altera it̄rogatiōe pro multoz filitudine nominū: vt q̄s currit: aiay. quis aiay: thelamonius: vel locrius.

De nomine collectiuo.

Collectiuum nomē est illō qd̄ in singulari numero multitudinē signat: vt populus: plebs: cōcio: turba. Et vt vult p̄ris. in 5. li. ca. de numero: h̄s noīa collectiua sunt singularia in voce: s̄z pluralia itellectu: qz in singulari numero pueniūt pluribus sil.

p̄pls. n. signat plura z nō vnū. Sed videt̄ q̄ nomē collectiuū sit singularis numeri itellectu: qz hoc nomē p̄pls habet modū signādi vt vnū: ergo facit discretiōē singularitatis: z p̄ p̄ns est singularis numeri itellectu: sic dicit p̄ris. Itē si eēt pluralis numeri itellectu magis p̄p̄rie dicere p̄pls currit q̄ p̄pls currit. z ita hec eēt figuratiua. Populus currit: z nō illa Populus currit. Dis enim p̄structio ad itellectū referēda ē: vt dicit p̄ris. Itē hoc nomē p̄pls ex vna institutiōe datū est tñ ab vna forma: qz vnus rei vnica est p̄fectio: ergo p̄stituit itellectum: vt de vno: ergo est singularis numeri voce z itellectu. Qd̄ si verum est: ḡ nō est dōm. p̄pls currit: etiā p̄ figurā magis q̄ hō currit. Solutio. Dico q̄ ē singularis nūeri voce z itellectu. i. mō itelligēdi: qz lz plura sil significet. i. appellet: tñ significat ea vt vnū. z iō p̄p̄rissime d̄r p̄pls currit. Improprie aut̄ d̄r p̄pls currit. i. p̄ sinthesim. i. p̄cidētiaz: qz nō ad itellectū: s̄z ad ea que itelligunt̄ habet̄ ibi respect⁹. si aut̄ vis trāsumere itellectū ad res itellectas: bñ potes dicere q̄ est agrua itellectu. Et ē dicēdū q̄ p̄pter talē trāsumptionē. hoc nomē p̄pls significat vt plura: cū dico p̄pls currit. Verbo aut̄ p̄ris. r̄ndemus q̄ elegātissimē dixit q̄ ait. Est plurale itellectu. i. plura sil appellās vno itellectu singulari. p̄pter qd̄ etiā dixit q̄ est singulare voce: qz in forma singularis numeri plura z vnū significat. Plura enī vt vnū p̄nt vno itellectu pariter apprehēdi. Si dicat aliq̄s q̄ vni⁹ signi vnū ē d̄bet eē signatū. vñ cū itellect⁹ sit itellecte rei signū nō p̄nt vno itellectu plura sil apprehēdi. Rñ: q̄ apud aiām plura sil d̄nt vnū signatū. vt hoīes z p̄pls. z ita p̄ nomē collectiuū dat̄ vna forma respectu multoz: z vn⁹ itellect⁹ qui est signū vni⁹ signati: siue id signū sit vna res: siue p̄les: p̄pter hoc noīa collectiua sepe p̄struūt cū v̄bo plali vt turba ruunt: z pōt ista figura nō solū tolerari: sed ēt vsualiter obseruari. Sz q̄rit̄ an possit dici Alb⁹ p̄pls currit: Dico q̄ bñ pōt adiectiuū ad eadē p̄p̄rietatē trahi: qz caret numeri discretiōe. vñ bñ d̄r. Albus p̄pls currit: sed post v̄bū substātiuum caue: qz pro viris dōm est. Populus sūt albi. p̄ feminis aut̄. Populus sunt albe. Nec est dōm aliquo mō Populus sūt albus: qz verbū iā traxerat nomē ad plalitātē. vñ si adiectiuū singulare sequat̄ post v̄bū: nō bñ respōdet̄ substātiuo posito collectiue: tñ ante v̄bū bñ dicit̄: vt alb⁹ p̄pls sunt in hac v̄be. De relatiuo dicem⁹ q̄ pōt ad eadē p̄p̄rietatē trahi: vt p̄pls h̄ labys me honorat: corāt eoz lōge ē a me. Querit̄ et̄ an bñ dicat̄ Sens q̄ nō nouit x̄pm maledicti sunt: Dico q̄ pōt dici. z inuenit̄ simile in Joan. 7. Turba ingt̄ q̄ nō nouit legē maledicti sunt. Dubitat̄ et̄ de ista. Populus q̄ currit disputant. Dico q̄ si iste termin⁹ q̄ currit fungat̄ loco participij: cōgrua est sicut ista. Populus currēs: z bononiēsis: vñ alb⁹ disputat. Si aut̄ fungat̄ loco cōiunctiōis z v̄bi: icōgrua ē sicut z ista. Populus currit z disputat: qz nō p̄nt collectiua sil accipi singulariter z pluralr. Querit̄ cōsuevit an ecclia sit nomē collectiuū: z videt̄ q̄ sic: qz est agregatio fidelij. ḡ poterit dici. Ecclesia dei sūt in celo. Dico q̄ nō est collectiuū: qz collectiuū sapit diuersitatē: s̄z ecclia tantūmō vnitatē. Sūt. n. oēs fideles qd̄a mēbz charitatis v̄culo iūcta in vno corpe. cui⁹ caput x̄ps ē. z sic nō ē dicēdū. Ecclia sūt: vel ecclia militat: ne videat̄ in ecclia d̄i eē diuisio q̄ vnitate sp̄uali firmiter est vnita. Sūt et̄ qd̄a collectiua q̄ distributionē h̄nt: vt vterq̄z neuterq̄z. Nā oē distributiū est collectiuū: s̄z nō ecōuerso. Inde p̄tigit̄ q̄ h̄s collectiuis q̄q̄z cōstruunt̄ cū v̄bo singulari: vt oīs hō currit: z vterq̄z istoz disputat: z hoc h̄nt p̄p̄rie. Q̄q̄z cū v̄bo plurali p̄ figurā q̄ dicit̄ sintthesis. z hoc in eadē persona: vt h̄. Utraq̄z formose paridi potuere videri: vñ in p̄sona sequētis genitiui: vt vterq̄z vestrū vocamini scipiōes.

Hoc est dicitur. Prif. et sic hif dicitur. Uterque nostrum legimus. Unum Quidi. Miscaim lachrymas mestus uterque suas. Idem sepe contingit in alijs collectiuis: vt Jubilate deo ois terra. Et apud Horatium. Factamus iam pridem ois de roma beatu. Et apud Quidiu. Quisq; vbiq; viri faciles aduer tite metes. Et in aplo. Alter alteri onera portate. Distri butiue voluit itelligere ppls pro oib' duob'. Sile est illud Terety. Aperite aliquis acutu. et illud sup Juliu. Ausi su mus certare cu paratibus queq; ciuitas suis.

De nominibus complexiuis.

Sunt autem quedam noia filia collectiuis q di cunt complexiua: qz in eodem nu mero veniunt ta pro vno qz pro plib': vt vinu et arma. In eo q tenent pro plib' nam collectiuoz vident hfe. sed in eo q tenent p vno discrepat ab eis: et h' noia gerunt ima ginem epicheno. qz sic epichenu vna voce et vno articulo signat aialia vtriusq; sexus: ita noia complexiua vna voce et eodem numero ta pro vno qz pro plib' supponunt. vt auru et nuptie. et id no debet pprie in vtroq; numero declinari qz in vno gerunt offm vtriusq;. Que aut iter ista complexiua magis vim vnitiua hnt: debet in singulari numero decli nari: vt puluis: sanguis: lutu: cenu: bec enim vebemetem hnt aggregatione. Silt noia metalloz vel seminu vel li quidoz ad mesura vel ad pesum ptinetiu complexiua sut: vt aux: argetu: hordeu: frumetu: vinu: et oleu: mustu: et liq men. Si aut no ptinet ad mesura vel ad pesum: tuc decli nant in vtroq; numero. no eni s'uevit aq pedi vel mesu rari. s' fm hoc no deberet metallu in plali numero decli nari: nec es eris. Dico q qnq; sunt noia gnalia: qnq; spa lia. Prout sunt gnalia in vtroq; numero declinant: qz ml te sut spes eris et metalloz. Prout vo sut spalia declinant in singulari tm. vt aux et ferru. Complexiua vo q declinant in plali numero tm: magis hnt se ad multitudinem: et inde pcessit ro q tm plalr declinant: vt nuptie. Na lz nuptie possunt ee vnu onubi: duo tm exigut ad ee nuptiaz. s. ma sculus et femina. Silt no est qz armat. lz heat vnuz gla diu. Et kalende none idus rone sue plalitat' hnt: qm i pn cipio multi vocabant ad audiendum deniciatione kalen daz. None sunt pncipia nudinaz q multitudinem merciu et psonaz regrut. Idus aut nudinaz diuisiones vbi silt re ru plalitas et psonaz est necessaria. Scale sine multitudi ne graduu vel duoz eq'itate lignoz no fut. Tenebre p uatione lumis duoz oculoz ipoztat: vel hnt respectu ad puatione lucis illustratis et rei q illustrat. Noia festoz q apud antiquos fere oia tm in plali numero ronabilr de clinant: vt letanie aru. azima moz. encenia encenioz: qz multa regrunt ad celebradu festa: vel qz no tm vno die: sed plib' dignioza festa celebrant. Festa tm pla q nos colimus nro tpe sunt singularia: vt natiuitas: epiphanie: pascha: pethocoste: qz vnus de' vna fides vnu baptisma: vnitate magis qz plalitate letat. Silt noia libroz sepe tm plalr declinant: vt isagoge: decretales: decreta: topica rhe torica: analetica: tegni: et pategni: quis ista duo sint idecli nabilia: qz quis liber sit vnu i formitate ma: in distinctio nib' tm et sniaz varietatibus hz in se multitudinem: et sic de oib' complexiuis pot ro assignari: qre tm sint singularia: vl tm pluralia. Nuc de eisdem qda dubitabilia subiugamus. Querit q an possit agrue dici vinu sunt: vel aux sunt: sic dicim' ppls sunt: ita q fiat suppo p vno qd est multa vel pro auro qd est mlra. Ita videt qz no est magis ro de pplo qz de vno: imo est magis ro de vno qz de pplo: qz i pplo no est ambiguitas qn semp veniat collectiue. s' i vi no e ambiguitas vtz supponat p vno qd est vnu: an pro vno qd est pla. q sic epichenu ca remouedi ambiguitate qnq; recipit adiectiuu alterius gnis: vt alba anser: sic no me complexiuu pot recipe vbu pluralis numeri ca ostede.

di qd supponat pro pluribus. et fm hoc bene df. Unum bibunt: auru donant. Ecotario fiet in complexiuis plurali bus: vt nuptie celebrant pro vno conubio. et arma gerit pro vno gladio. Sic. n. loquitur beatus Grego. Mulier e ve tus arma diaboli: qz vt onderet se log de armis que erat vnu: dicit vetus et no vetera. Sigs aut dicat q alia ro est de vno qz de pplo: qz vinu no hz discretionem ptiu sic ppla. Quid ergo de frumeto et de pipe dicit vbi ptes et discre te sunt sic in pplo: Scdm hoc. n. agrue dicit: Frumetum mesurant: et pip vedunt: sic ps in frustra secat. Ad pdi cta dico q nulla complexiua pnt supponere vbo alteri' nre ri qz ipsa sint. vñ ita male dicit. oib' modis vinuz sut vel frumetu sut: sic male df ho sunt. et fm hoc nihil e dictum Arma gerit. Na. n. complexiuoz multuz df a collectiuis: qz complexiua singularis numeri hnt viz magis vnitiuam vt dixi: rone mesure: vt vinu: vel pesis vt auru: vl rone comixtiois vt puluis. In mesuratis aut et pesis discreta qritas et continua egpoller: qz ex vno vno pnt effici multa vna: et ex multis vinis vnuz vinu. Silt ex vno auro pnt effici multa: et ecotario. In talib' n. pfundit discreta qritas et continua. vñ videm' q alicui taliter iterrogati. Quam tum dedisti: possum' ridere. Unam marca: vel viginti so lidos: et sic in pesis vl mesuratis discreta et continua qritas equipoller: s' continua sut magis nalia qz discreta: qz rina qritas est a na: discreta vo magis a rone. S' ro na poste rior est: qm ro imitat ea. ergo qcq; complexiua singularis numeri q se hnt ad pensuz vel ad mensura: magis hnt se ad vnitate qz ad multitudinem rone qritatis continue q ve re est vna. In collectiuis aut no sic: qz vnitas in eis no au fert multitudinem actuali: et sic p' q male df. Vinuz sunt: frumetu sunt: etia si fiat suppositio pro multis: qz vnitas mesure vel pesis in oib' talib' pnoiat. et ita no est obiectio de pipe vl frumeto: quis in eis sint ptes discrete. Quidam vo dicunt hoc accidere ppter nam homogeneoz: qz qlibz pars frumeti frumetu est: et qlibz pars pipis pip est: et qlibet pars vini vinu est. Hoc aut no rigit in pplo: et sic ma ior vnieta et maior vnitas fuit in hogeneis. vñ dom e. Vinu bibit: et no vinu bibunt. Sed dicim' q no e ita: qz videm' q aceruus lapidu hz in se nam homogeneoz: cu qlibet pars lapidis sit lapis: et tm aceruus dicit de lapidi b' collectiue pot venire sic ppls: et sic homogenesis non fuit ca illi' singularitatis. De pmixtis et pfusis dicim': sic de his q p nam desu sunt vel pfusa: vt est puluis lutuz ce nu: qz in talib' pfusio desitari egpoller: et sic hnt singulari tate qua vbu plale no recipit. De complexiuis aut pla lis numeri dico q magis hnt se ad multitudinem: vt supra dcm' est. vñ nullo: pnt supponere vbo singularis numeri. De bto aut Grego. dico q vsus est auctoritate sua: et fi guratiue locut' est. in ore aut rudis eet soloecism' vel vti tiu aliud. Exemplum aut qd introducit de epicheno alr se hz: qz in gne est coitas: in numero aut no. hz eni se epiche nu ad masculu et femella: s' complexiuu no hz se ad singu laritate et plalitate in eade voce: quis supponat p vno et pro multis. An vo sit dicendu. Nuptiaz alie sut bone: alie male: vel nuptiaz alia bona: alia mala: cum age' de sup latiuo dicam. De patronomicis nominibus.

Patronomicum nomen est illud: vt dicit Prif. in. z. maio. qz a pro prys tatumodo deriuat patru noib' fm forma grega: qd significat cu genitiuo pmitiu filios vel nepotes: vt eaci des eaci fili' vl nepos. Patronomicoz qda sunt mas ge. qda se. ge. Masculinoz tres sunt forme apud grecos. s. in on: vt pelio: in adios: vt epiradios: et i es: vt pamides. et hac forma tm vtunt latini. De hac g forma sciendum est q patronomicoz masculinoz qda veniunt a noib' pri me: qda a noib' scde: qda a noib' tertie declinatiois. Que

veniunt a noib' pme formant a genitiuo ae diphthogo in a. mutata: z addita des vt enees enee eneades. Que veniunt a noibus scde formant a genitiuo hoc mo. Si genitiuus desinit in i. tm assumut des: vt pam' pami pamides. Si vo genitiu' desinit in duo y. vltima mutat in a. z addit des: vt ygiliades. Si aut genitiu' desinit in ei: ei mutat in i. logu' z addit des: vt these' these: ei mutata in i. z addita des fit thesides. Que at veniunt a noib' tertie formant a genitiuo interposita de. syllaba: vt nestor nestoris: interposita de. fit nestorides. ¶ Et est sciendu' q' oia patronomica masculina sut pme declinatiōis: z sic declinant. Noiatiuo h' pamides: genitiuo h' pamide: datiuo huic pamide: accusatiuo huc pamide vel pamida: vocatiuo o pamide vl' pamides vel pamida: ablatiuo ab hoc priamide vl' pamida. Et plalr noiatiuo bi pamide: genitiuo horuz priamidaz vel pamidu': datiuo his priamidis: accusatiuo hos pamidas vl' des. vocatiuo o pamide: ablatiuo ab his pamidis. ¶ Patronomicoz feminioz silr tres sut forme. pma in as: scda in is. tertia in e. Patronomica femina desinetia in as z in is formant a masculinis subtracta de: vt ab eneades subtracta de fit enees: z a pamides remota de fit pami. ¶ Sciendu' tm e q' patronomica femina q' veniunt a masculinis hntib' i. loga p i. z e. brenib' no formant ab eis: sz ab eoz integris: vt pelleis z eneis. z no formant a pellides z enides: sz a pelleides z eneides. Patronomicis aut femininis desinetib' in e. no vtimur. vt verine adraštine: quia sunt apud grecos lingue iadis. z io de ipsoz formatioe no curam' ad pns. Alia vo sunt tertie declinatiōis apud latinos: z declinant sic. No hec priamis: gto h' pamidis vel pamidos: datiuo huic pami di: actō hac pamide vel da. vtō o pami vel mi. abltō ab hac pamide. Et plalr ntō he pamides: gto haz pamidu': dtō his pamidib'. actō has pamides vel das. vtō o pami des abltō ab his pamidib'. Desinetia vo in as eodez mo declinat: vocatiuū tm singularē faciūt i a. si oz. Un' Qui. Pone metū bachī gnosiayxoz eris. ¶ Notādū est hic q' qtuoz modis fit abussio in patronomicis. s. origine: significatiōe: formatioe z tpe. Origine qn oriunt a ppris noib' matrū. vñ dic' p'ris. in. z. maio. Scire at debem' abussive etiā a matrib': z ab auis m'nis: z a regib' siue ditorib'. z a fratrib' etiā patronomica solet formari: vt latonides latōe filius. i. apollo. z iliades ilie fili'. i. romulus. Significatiōe: qn n' significat filios vl' nepotes: vt romulide. i. romani z cecropide. i. atheniēses. Formatione qn no supat suū pmitiuū vna syllaba: vt scipiades: vel qn supat plus vna syllaba: vt athlātiades. Tpe qn no hnt penul. coz. vt cotrides: lagides: belides: q' regulā penl. acūit vel pdu cūt apō poetas. ¶ Scire et debes q' h' denoiatiua desinetia i tes: vt thecuites amanites sut mas. ge. tm. z declinant ad moduz patronomicoz masculinoz: vñ p' q' erāt illi q' dicūt achinoen iezraelites p iezraelitis. i. Reg. 27. a. Et mulier thecuites p thecuitis. Re. 14. a. Et naaman amanites p amanitis. Reg. 14. g. Et declinant h' denoiatiua in tis ad modū patronomicoz feminioz in is desinetium: vt hec iezraelitis iezraelitidis: hec moabitis moabitidis. hec amonitis huius amonitidis. Denominatiua vo terminata in ta sut cōis ge. vt iezraelita: hie rosolymita: bethleemita.

De possessiuis.

Possessiuum nomē est illud vt dic' p'ris. in. z. maio. qd cum gto sui pmitiuū significat aliqd ex his q' possident: vt euādri' ensis p euādri' ensis: regi' bonoz p regis bonoz. Hoc aut interest inter possessiua z patronomica: qz patronomica filios vel nepotes significat. Possessiua aut no solū filios. sed oia q' possunt esse in possessione: z patronomica a ppris tantū mo deriuant. Possessiua aut etiā ab appellatiuis. z p'

tronomica a masculino descēdūt plerūq' genere: rarissime aut a feminino: nec proprie qn a matrib' fiunt. Possessiua aut ab oibus nascunt generib'. z q' patronomica ad hoies prinēt vl' ad deos: possessiua vo ad oēs res. Sūt aut possessiua vel a noib': vt cesar cesare: vl' aybis: vt abopto optatiu': vel ab aduerbis: vt extra extraneus: z vel mobilia sut: vt marti' tia. tiū. vl' fixa: vt sacrariū: donariū armariū. Possessiua aut dicim' no solū possessionē significātia: sz et q' formā hnt possessiuoz. Sūt. n. qdā gētilia silēz possessiuis hntia formaz: vt roman' ciuis: z roman' ager. Quedā aut z ppria eadē z gētilia z possessiua: vt latin' filius fauni: z latin' ciuis: z latin' ager. Alia tmō p'ria forme possessiue: vt gntilian' iulianus. Alia loco patronomicoz posita: vt emilian' scipio: z octavian' cesar. Et eadē forma agnomina quoq' multa iuenies: vt apbri canus: p'fic': getulic': cretic'. Alia aut sut eiusdez deriuationis q' ex mā pncipaliū stare vident: vt ferre' a ferro fact'. Silr aure' argenteus marmore' alia ex morbis: vt cordiac'. alia a p'fessionib' vel officijs vt mathematicus gramatic': rhetoricus: alia a disciplinis: vt aristotelic': socratic'. alia q' p'mitiuoz similē pnt h're significatiōe: vt tracius p' tray. De accētū possessiuoz habētū i. an' nus vt bysin': supra dixi in scda parte de accētū vbi agit de desinetib' in inus. ¶ Et scias q' possessiua noia ascēdētib' i. supiozib' no solēt adiungi: vt hectorē p' no dicim': frater vo vel seruus dicim'. Pronoia vo supiozib' et adiungunt: vt me' p'. ¶ Circa constructionē possessiuoz consueuit dubitari an possessiuū possit recipere adiectiuū ex pte possessoris siue grā gti in eo itellecti: vt. s. agrue dicat. Sili' socratic' albi currit. Stūs vo possessoris itelligit in possessiuo in oī casu: Dico q' sic: z hoc vult p'ris. q' in pmo mino. talē latinatē ponit. Subiectiones noiatuue finit appellatiuoz vel pprioz. Dic. n. appellatiuoz z pprioz tenent adiectiue ac noiatuue rōe isti' gti p'mitiuū. s. nomīnū in eo itellecti: z est sensus. Subiectōes noiatuue. i. nomīnū dico appellatiuoz vel pprioz fiūt. In euāgelio et Luce d' Tuamipsi' aiaz p'rasibit gladi'. i. tuipsi'. Itēz qriē qn nomē p'riu p'one dignitatis vl' officij regit de terminari p' p'riu nomē loci vel patriū vel aliō possessiuū: qliter sit oīm: Ad hoc dico q' si vis determinare originē debes pōere ablatiuū nois loci cū p'pone: vt Petr' de bononia: z Albert' iudex de florētia. Si aut vis notare possessionē: tūc dignitas vel officiu' aut ē tpale aut spirituale. Si est tpale tūc dz poni genitiu' loci vel genitiu' pluralis possessionis: vt potestas bononie vel bononiensiu'. silr rex frācie vel frācoz. Si aut dignitas est spūalis: dz poni nomē patriū in p'formitate accidētū cū noie dignitatis: vt archieps ianuēsis: archidiacon' florētīn': z raro vel nūq' florētie vel florētinoz: ianue vel ianuēsiū.

De possessiuis pronominum.

Nota et q' ista qtuoz pnomina me' tu' noster z vester licet diuersificent in psonis ex pte possessoris: tm ex pte possessiōis sut tertie p'one. z io vbu' possessionis siue aūtis dz concordare secū in nūero z psona sicut noiatiuus cū vbo. Verbu' aut h' relatiui q' variat in psona z nūero: qn. s. vnus act' reddit possessori: z ali' possessioni: vt me' fili' q' lego disputat: tuus fili' q' legis disputat: noster fili' q' legim' disputat: vester fili' q' legitis disputat. Qn aut ambo vba siue act' reddunt possessiōi: debēt tūc ambo vba eē tertie p'one: vt me' filius q' legit disputat: tuus fili' q' legit disputat: noster fili' q' legit disputat: vester fili' q' legit disputat. Scias insup q' possessiuoz rū qdā sunt possessiua voce z significatiōe: vt socratic'. q' dam voce z no significatiōe: vt extrane' z optatiuus. qdā significatiōe sed no voce: vt celestis. ¶ No est et ignorandū q' forme possessiuoz sunt qtuoz. due sumpte a grecis:

et due a latinis. a grecis in cus: vt cipriacus: et in us puras: vt hectoreus. A latinis in nus. vt romanus: vel in ius: vt ca tellinari. Quorum formatioes sunt varie et diuerse. De sin gulis videam. Et primo de possessiuis desinetibus in cus.

De desinentibus in cus.

Possessiu in cus desinetia si a primitiuis habeant c. pares habent illis syllabas: vt itace itacus. Alia vero oia a. vel i. ante cus habentia siue sint a noto siue a gto deriuata: vna syllaba vincunt ea ex quibus deriuant. Et si primitiua illa habuerit i. penult. hec assumunt a. ante cus: vt ilium iliacus. si o. primitiua habuerit: tunc hec i. habent ante cus: vt dñs facit dñic. Et sciendum quod non solum a primitiuis sed etiam a deriuatiuis deriuant huiusmodi possessiua nomina: vt tros troic: apher aphric: gramatos gramatic: italus ita lic: nam italia italiac debuit facere: cipri cipriac: nam cipri facit cipric: cadia cadiac: ilium iliac: mulio mulionis mu lionic: pdcā possessiua cor. penult. Vidimus de possessiuis desinetibus in cus. Videam de desinetibus in us puram.

De desinentibus in us.

In us puram desinunt possessiua tam graeca quam latina antedate e. cor. et e. pdu. i. cor. vel o. pducta: vel ae vel oe diphthongo. e. breui: vt ce sare: vitre: marmore: et fere oia ad matrem pertinencia e. bre uie ante us habent. vt plabe: argete. Inueniunt autem pauca si ne e. vt a quercu quern: a coluro column: ab abiete abie gnus: ite oleagin: fagin. e. vero longae: vt spode: plebe: i. bre uie. vt marti: i. bellicosus. o. pducta. vt herous. ae diphtho gu: vt sabae: ptolemae. Hec autem ae diphthongo habent penult. quae a femininis in e longa apud grecos desinetibus: vel quae a vrbis grecis circumflexis deriuant: vt crete cretae: ile ilae: dio ne dionaeus: ptoleme ptolemaeus. oe antedate: vt eu boea euboe. Et quae apud grecos in multis ei diphthongo iue nit ante os: scire debemus quod solent latini modo eam in e. longa co uertere: vt spodeios: spode. Est autem quoniam abiectioe i. e. cor. re pta ponunt ante us: vt hectore: agnore: i quo iones sequuntur. more est ionico pro ei diphthongo e. longam ponimus: vt achillei achille dicentes. Determinauimus de possessiuis desinetibus in us puram. Determinemus de possessiuis desinetibus in nus.

De desinentibus in nus.

In nus possessiuorum desinetium forme et significatio nes diuerse inueniunt quibus latini frequenter vtuntur in significatioe possessiua: vt cesarianus. Inueniunt autem in quibusdam a. longa ante nus: vt hispanus: capanus. in alijs e. lon ga: vt abienus: rubienus: egenus. in alijs i. longa: vt cametinus: vlcin: et femininus. Inueniunt etiam i. breuis g. antedate in his quae ab arboribus deriuant: vt oleagin: et in his quae aduerbijs nascuntur palibus: vt cras crastinus: hozno hoznotinus: diu diu tinus. U. quoque longa inueniunt ante nus: vt tribunus. R. et l. in ueniunt ante nus: vt externus: besternus: hibernus: columnus: ficulnus: populnus. Plautus in cassia. Sed mone dum non istec: aut populus fors aut abiegna est tua. Conemur igitur sic possumus exponere ratione penultimarum in supradictis formis scriptarum. In a. desinetia antedate aliquo consonate seu vocali p ducta eadem a. et accepta nus faciunt deriuatiuum nisi sint mu roz aialium: vt silla sillanus: roma romanus: nola nolanus: sil ua siluanus. Excipiunt iugurtinus: messalinus: terrenus: quibus uis a noibus in a. desinetibus consonate antedate deriuant non seruauerunt tamen a. De mustelino et aglino paulopost tracta bit. A palibus quoque in ae diphthongo desinetibus vel in a. de riuaata possessiua sicut a pducta habent ante nus vel na vel nu. vt thebae thebanus: cumae cumanus. signa autem signanus: me bra mebrana: quod est femininum. Pnt tamen hec duo et a singu laribus esse. s. a signum et mebrum: quod paulopost ostendit. Sicut a. ha bet ante nus possessiua quae deriuantur a noibus in ius terminati bus: vel ab aduerbijs in e. longa: vt popei: popeianus: tullius: tul lianus: virgilius: vigilianus: salustius salustianus. sicut a quotidie

quotidianus. a meridie meridianus. hodie hodiernus factus. Sicut habent a. longam ante nus ea quae deriuantur a nominibus in cus vel i culus desinetibus quae sunt ultra duas syllabas: vt rus ticus rusticanus: publicus publicanus: tusculus tusculanus. Excipiunt masculinum deriuatum a masculus quod est deriuatum a mas maris. Nam dissyllaba i cus desinetia sine a. sunt: vt macus macinus: lacus lacuna. porcus porcus. In um quoque neutra consonate antedate in deriuatis a. penult. longa habent ante nus: vt oppidum oppidanus: spoletum spoletanus: castellum castellanus: beneuentum beneuentanus. Sicut a. habent longam ante nus pleraque ve niencia a noibus tertie declinationis: vt cesar cesaris cesarianus: fons fontis fontanus: vrbs vrbis urbanus: sol solis solanus: ex quo subsolanus ex eo. i. ex sole. est et solinus proprium: milo milonis milionianus: piso pisonis pisonianus: quibus quidam pisoninus et miloninus dici putauerunt. Sed a proprijs deriuata plerumque i. habent ante a. vt iouis iouianus: cesaris cesarianus. Possumus tamen dicere quod a cesari et miloni et pisoni et iouius deriuata sunt cesarianus milonianus pisonianus iouianus. lux lu cis lucanus. ex quo compositum est anlucanus: ex eodem. i. ex luce etiam nascitur lucina: veteris veteranus: limes limitis li mitanus: ancon anconis anconitanus. hoc tamen est potest esse ab aconi tes: sicut post ostendit. gades gadis gaditanus. Iamque ante diximus pleraque: quae a neutris in e. desinetibus deriuata i. habent pducta ante nus: vt mare marinus: et ab alijs quae pares habent syllabas tam in noto quam in gto: vt hercules herculis herculinus: follis follinus. mensis autem mensurinus: et imber ibernus facit: vt infra dicemus. Sicut in ia desinetia non antedate mutantur in us et faciunt deriuatiua a primitiuis. tamen habentia non. vt hispania hispanus: hircania hircanus: mauritania mauritanus: capania capanus: et pducunt a. penult. Dardanum vero proprius nomen est primitiuum: i. cor. hz. abusive tamen poete pro dardanio ponunt dardanum. Si vero ante ia. aliam non habuerit consonate. i. longam habent ab eis deriuata ante nus: vt a placetia placetinus. Quae vero apud grecos a noibus vrbium deriuata i tes desinunt: ea apud latinos i tanus. et plerumque efferunt. vt anconites anconitanus neapolites neapolitanus: tripolites tripolitanus: mutant enim es in a. longa et accipiunt nus. sicut a salapia salapitanus: a gadi bus gaditanus: et a taurominio taurominitanus. Inueniuntur tamen auctoritate veteris: vel euphonie causa: et maxime in proprijs quaedam nomina non fuerint supradictas regulas vt ligur liguris ligurinus: non ligurianus: censor censoris censorinus: non censorianus. Sic ergo vt patuit quaedam possessiua desinentia in nus habent a. pducta ante nus. Vide etiam infra in possessiuis desinetibus in inus. Quaedam etiam possessiua desinetia in nus habent r. ante nus de quibus sic nota.

De possessiuis desinentibus in r. ante nus.

Nomina desinetia in er. si sint tertie declinationis vel quae ius faciunt genitiuum: accepta nus ipse notus facit deriuatiuum: vt patris paternus: ver vrbis: acer acerris pro arboze acernus facit: alter alternus. Illa. s. obseruata regula de mutis aialibus quae faciunt in inus: vt infra dicemus: i. cor. anser anserinus et passer passerinus dicimus. Ab aduerbijs quoque venientia in ra. desinetibus habent r. ante nus: vt infra ifernus: extra externus. Ab alijs quoque aduerbijs palibus inueniunt quaedam r ante nus habentia: vt noctu nocturnus: diu diurnus: heri alternitatis causa facit besternus: sepe sempiternus. In teria est desinetia sicut faciunt deriuatiuum: vt fabrateria fabraternus. etas quoque eternus facit. Antiqui tamen ciuitas euiternus ab etno dicebatur: vetus propterea veteranus facit: non solum veteranus: sed diuersas habent significatioes: quercus est quernus: colurus columnus: tacitus taciturnus: mensis mensurinus: sic. n. ciceropro posuit pro mensurinus primo rhetoricoz. Tempus est pro quodam eternitatis cum alio annui: mensurinus: diurnus: nocturnus: vesperini certa significatioe. Ab hyeme quoque vel imbreyber nus fit. sic ergo vt vidimus quaedam possessiua desinetia in nus habent a. ante nus: et etiam quedam r. Quedam et possessiua in

nus habent i. ante nus. De quibus tales dantur regule.

Possessiva desinentia in i. ante nus.

Desinentia in er si sint scde declinatiōis: et in us consonate antecedente eiusdem declinatiōis nis exceptis in cus supra duas syllabas: vltimus: de quo paulo ante docuimus. et in um desinentia propria si faciunt deriuatiua in nus terminatiua. i. longa hnt ante penultimam. vt auster austerin: adulter adulterin: libertus libertin: diuus diuinus: rufus rufin: macus macin: pusu pustin: canusu canusin. Excipiuntur ab humo humanus: a mundo mundanus: a christo xpianus: et a pagus paganus: et a piscus piscianus: sed hoc magis a piscio videtur esse deriuatum. dicitur et facit dicitur. nam quod a tauro minio taurominitan dicitur: sequitur grecos quod taurominites dicitur. Sertilia enim apud grecos in res desinentia: mutata es in a. accipiuntur nus cum in hac forma veniunt: vt taurominites taurominitan: metropolitans metropolitanus. Item i. longa fuerit omnia que a nominibus mutatorum aialium cuiuscumque sint declinatiōis deriuantur in hac forma: vt aper apri aprinus: caper capri caprinus: taurus tauri taurinus: ferus vel fera ferinus: leporeus leporis leporinus: formica formicinus: birudo birudinus: agla aglinus: mustela mustelinus: quis in a. desinat: tamen non hnt ante a. ante nus in deriuatiuis. ite leo leonis leoninus: vna ex cis. veruecinus: ouinus quoque ab oue: suinus a sue: nam ouilla et suilla diminutiua sunt. In nus enim desinentia vltima in na vltima in nu: si faciunt diminutiua abiecta n. duo assumunt l. vt vnus vllus: vna vlla: vnus vllus: vnus vllus: geminus gemellus: gemina gemella: geminus gemellus: sic g. suina suilla: ouina ouilla. Inueniuntur quada in tinus penultimam. corripitiua. s. que a primitiuis non hnt t. vt diu diutinus: cras crastinus: homo hornotinus: prius piscus pustinus. Nam constantinus et clemens. a primitiuorum genitibus hnt t. et matutinus a matuta que auroza intelligitur. Mediestinus autem a medio et stado vel tenedo proponi videtur. Piscina quoque corripitur. quo fuscina. Cur piscina producit: quod hoc sine dubio deriuatum est a pisce. et piscina an a piscio: an piscus a piscina: an neutrum a neutro deriuetur dubium est. nam nec fuscina a fusco: nec pagina a pago: nec mutina a mutio: nec ariminus ab arimo sunt deriuata: cum sint primitiua penultimam. corripitur. Si autem in er desinentia tertie sunt declinatiōis: vel in ius faciunt genitiuum accepta nus: ipse natus facit deriuatiuum: vt ver verus: prius prius: vt dixi supra. Item desinentia in ia n. antecedente: mutat ia in us. et faciunt deriuatiua: vt hispania hispanus: lauina lauinus: vt dixi supra vbi egi de possessiuis desinentibus in nus. Si vero ante ia alia: non n. habuerit consonate i. longa hnt ab eis possessiua deriuata ante nus: vt placetia placetinus. Anagnina quoque: quod g. ante n. hnt anagninus: facit siler alexandria alexandrinus: numantia numantinus: aricia aricinus. Item vt dixi supra in cus desinentia si sunt dissyllaba non hnt ante a. ante nus eorum possessiua: sed sunt sine a. vt macus macinus: lacus lacuna: porcus porcinus. Item possessiua venientia a nominibus tertie declinatiōis desinentibus in e. hnt i. producta ante nus: vt mare marinus: pnestes pnestinus: et ab alijs que pares hnt syllabas: tamen in n. et g. vt hercules herculis herculinus: verres verris verrinus: follis follis follinus. In gnus quoque vel gna vltima gnus terminatiua longa hnt vocalis penultimam. vt a rego regnum: a beno benignus. a male malignus: ab abiete abietinus. ite a puo puignus. Inueniuntur tamen vt supra est dixi auctoritate veterum vltima euphonie causa quada nomina non obseruatiua predictas regulas: vt ligur liguris ligurinus: non ligurianus: cesor cesoris cesorinus: non cesorianus. Egimus de possessiuis desinentibus in nus. Nunc agamus de possessiuis desinentibus in rius.

De possessiuis in ius siue in rius.

Possessiva quada inueniuntur in ius siue in rius desinentia. Cui non quod in latino sermone non solum vtimur predictis formis: sed et proprijs quibusdam latinorum: vt in us vel in a vel in um. pura antecedente ri. vt catilinarius: hereditarius: yxor: flataria: pisanarius. Et scias quod

quis forma sit possessiua hec que in rius desinit. tamen diuerse significatiōis nomina in hac forma inueniuntur. Nam alia ab officijs: vt tabernarius tabellarius hostiarius erarius. Alia a dignitatibus: vt proxius prefectorius quistorius cesorius: que tamen possessiua significatiōe hnt. Alia ab alijs rebus in quibus sunt: vel de quibus sunt vel que hnt. In quibus sunt dico. vt collariū quod in collo est: mesoriū quod in mesa est: motoriū quod in motu est: palmariū quod in palma est: hoc est in laude. De quibus sunt: vt frumetaria lex. i. lex de frumeto: et numularia. i. lex de numis. et agraria lex. i. lex de agris. Ex his autem que continentur: vt vinaria cella que hnt vinum. et armariū locum in quo arma posita sunt: sic violariū rosariū viridariū. Et scias quod quis sic ostendimus diueras habeat significatiōes supradicte forme nomina: tamen maxima pars eorum apud latinos possessiuorum hnt demonstratiōem: idque hic iter possessiuorum spes posuimus. Non est autem hic ignorandum quod et in is et in er terminatiuum deriuatiuorum multa inueniuntur significatiōis possessiue apud nos: vt ciuilis hostilis: celestis: lunaris: castrensis: equiter: pedester: paluster: quorum que diuerse et varie sunt forme et significatiōes: postea eas cum relijs speciebus denotatiuorum per ordine tractabimus. Nunc de noie comparatiuo videamus. De comparatiuo.

Comparatiuum nomen est illud quod cum positum in intellectu vel cum aliquo participio seculo positum magis aduerbiū significat: vt fortior magis fortis: et vltior magis vltra quam ille qui vltra est. Sicut autem comparatiua a nominibus adiectiuis: vt ab albus albius. a vbius: vt a detero deterius. a participijs nominalibus positus: vt ab idulus idulterius: et ab aduerbijs siue propositionibus: vt extra exterior. Et sciendum quod sic dicitur Priscianus in 3. libro. Localia aduerbia siue propositiones ex quibus comparatiua nascuntur nomina: pene sunt hec extra exterior. vltra vltior. citra ceterior. supra superior. infra inferior. post posterior. ante anterior. prope propior. penitus penitior. Apuleius in primo hermagoze. Uisus est ei adolescens honesta forma quasi ad nuptias exornatus trahere se in penitiorē partē domus. i. secretiorē. Sunt autem que comparari possunt nomina vel scde vel tertie declinatiōnis. Et si sunt scde mobilia in a. faciunt feminina: et in u. neutra. Et vel in er. vel in us desinunt: et assumptia genitiui o. faciunt comparatiua: cor. tamen penultimam. i. vt tener teneri tenerior: niger nigri nigrior. clarus clari clarior. Notandum est de sinisterior quod a genitiuo sinisteri videtur esse factum: cum in vsu sinisteri vbique reperiat. Que autem veniunt a nominibus tertie declinatiōis formantur a datiuo addita o. vt felix felici addita o. fit felicior: propter illa que veniunt ab his nominibus bonus malus magnus parvus dexter sinister magnificus melius iuuenis et amicus. Item quosdam que irregulariter comparantur. Item habentia vocalis ante alteram vocalis comparatiuum non hnt: sed assumunt loco eius positum cum magis: vt pius magis pius piusius: et arduus magis arduus arduissimus. vnde vsus. Regula grammatice prohibet certissima lege. Neque ius vel unius compararet absque magis. vt egregius pius arduus: et hoc fit de duabus regulis repugnantibus: quorum vna hec est. De comparatiuum de supere suum positum vna syllaba: vt fortis fortior. Alia talis est. I. posita inter duas vocales vim suam seruantes: in simplici dictioe accipiuntur per duplici consonate: et transit ad sequentem syllabam: vt maior et peior. Si. n. remaneret vocalis pringeret hiatus intolerabile fieri tribus vocalibus iunctis per tres syllabas continue positas nulla consonate media: sic si dicamus pius arduus. Et sciendum quod omnia comparatiua desinentia in o. cōs sunt ge. et mutatiua o. in us faciunt neutra. excepto vno quod solum cum fit a positiuo quatuor ad suam vocem fixo fuerit eius genitibus senex huic senibus senior: quauis hoc quoque vetustissimi cōe accipientes hic et hec senex proferebant. Pompilius in epigramate. Tua amica senex est. Item omnia comparatiua in o. faciunt ablatiuum in e. et in i. vt hic et hec melior et hoc melius: ablatiuum ab hoc meliore vel meliori. exco

pto senior qd facit ablatiuū in e. tñ. Inuenit et nequa qd est ideclinabile triū genēz tā cōparatiuū q̄ suplatiuū: vt nequa neqoz negissim⁹. Ab aduerbis vō d̄riuaata in ra. de finētib⁹ mutāt ra in er: et accepta io: faciūt cōparatiuū: vt ex tra exterior: vltra vltior: itra iterior: citra citerior: ifra ī ferior: supra supior. similiter in erior faciunt post et añ: vt posterior et anterior. Prope vō ppior facit: et detero deterior. A sepe aduerbio positiuū vel cōparatiuū nomē nō le gi. suplatiuū posuit Lato: propter diez atq; semis sepissi mā discordiā fuisse. Et q̄rit Prif. an pōz sit cōparatiuū: et dicit q̄ sic: qz in oz desinēs cōe in us facit neutz pus. qd in nullis alijs nisi in cōparatiuis iuenit. et videt a pdē aduer bio nasci: qd abiecta dem accipit oz: et facit cōparatiuū pōz: s; i. corripuit: qz in nullo cōparatiuo i. añ oz p̄duci pōt. In sup latiuo vō suauit p̄ductionē accepta mus p̄m. ex quo ali ud aduerbiū nascit p̄mo vel p̄me. Un̄ Terētī in andria p̄ cōpōnē quādā dixit. Apprime ī vita eē vtile. Inuenit et sepe pōz p̄ melior positiuū: et tūc sine dubio h; vim cōparati uū. et p̄m p̄ optim⁹: et tūc suplatiuū significationē obtinet. Un̄ Virgī. in. 8. Et p̄mos iuuenus tot miserit ozco. p̄mos posuit p̄ optimos. Et scias q̄ sicut alter de duob⁹: et alius de mltis d̄r: sic pōz de duob⁹: et p̄m de mltis solet dici: vt dicit Prif. in. 3. lib. a. vñ vsus. De multis p̄p̄e p̄mus dices alijsq;. S; pōz ac alter dic̄ cōcordare duob⁹. Et sciēduz q̄ ap̄d latinos diminutionē quoq; accipiūt qdā cōparatiuoz: qd apud grecos nō iuenit: vt grādiuscul⁹ minusculus ma iusculus meliusculus: oīa tñ hec a neutro cōparatiuo adie ctioē culus iuenio fieri: vt grādi⁹ grādiusculus et. Et qz et q̄ aduerbia cōparatiuo et suplatiuo adyiciunt: cū duo v; plu res cōparatiui vel suplatiuū diuerse significationis positi in ter se equant vel ydē geminant: vt tam iustior q̄ felicioz eneas hectorē. Minus aut aduerbiū est qñ cū positiuo positiuū vel iūctū d̄rie significationis cōparatiuū demonstrat: vt min⁹ stult⁹ p̄ prudētiōz. Terētī i cunuchō. Dic nemo fuit min⁹ inept⁹: p̄ prudētiōz. Est qñ p̄ nō aduerbio ponitur: vt min⁹ bon⁹ p̄ malus. Magis quoq; aduerbiū nō so lū positiuo s; et cōparatiuo iūgit: qñ ip̄e cōparatiu⁹ v; ad se v; ad aliū comparat: vt achilles enea fortior magis q̄ iu stior. et aiay vlyxe fortior magis q̄ diomede. Comparatiuis aut grad⁹ abltō casui iūgit v; triusq; numeri. Interduz tñ etiā ntō: qñ q̄ aduerbiū sequit: suplatiu⁹ aut gō plali v; singulari iūgit: qñ ip̄m nomē singulare mltitudine signi ficat: vt fortissime gētis. Est et regla: q̄ quēcūq; casū r̄git positiuū et eūdē regit cōparatiuū et suplatiuū p̄ter eoz p̄n cipalē cōstructionē: vñ sic bñ d̄r. Sum filis petri v; petro. ita bñ d̄r. Sū filioz tui vel tibi: et sūz simillimus ioānis v; ioāni. Et nō tñ q̄ sit abusio ī cōparatiuo trib⁹ modis. i. si gnificationē cōstructionē et officio. Significatione qñ pro po sitiuo cōparatiu⁹ positiu⁹ min⁹ eo significat: et nulli comparat: vt tristior atq; oculos lachrymis suffusa nitentes. Tristior enim hic ex parte tristis significat. Est qñ cōparatiuum ad d̄ria comparat: et min⁹ positiuo significat: vt mare ponti cū dulci⁹ ē q̄ cetera maria. Dic. n. n̄ ad dulcia s; ad ama ra scā compatione oñdit paz aliqd dulcedinis q̄ cetera h̄re pōticū mare. Cōstructionē qñ nō cōstruit cūz ablatiuo v; cū fili casu mediāte q̄: vt maior iuuenū p̄ iuuenib⁹. et maior hoz ē charitas: p̄ his. Officio quādo nō significat positiuū magis aduerbio: Virgī in. 5. Lomites senioris aceste p̄ senis. Et in Apoc. Vigintiquatuoz seniores: pro vigintiquatuoz senes. De suplatiuo gradu.

Superlatiuum est qd vel ad ples sui gn̄s cō paratū supraponit oib⁹: v; p se platū intellectū h; cū valde aduerbio positiui: vt for tissim⁹ grecoz achilles. i. fortis sup oēs grecos. Si aut di cā. fortissim⁹ hercules fuit nō adyiciēs quoq; itelligo val de fortis. Cōstruit at suplatiuū cū gō plali: v; cū gō sin

glari nois collectiui. vt fortes ē fortissim⁹ romāoz: v; for tes est fortissim⁹ romane gētis. Aliqñ tñ absolute ponit et eqpoller suo positiuo et valde aduerbio: vt petr⁹ est for tissim⁹. i. valde fortis. Dabet tñ suplatiuū p̄ter suā p̄nci palē cōstructionē sui positiui. vñ sic bene d̄r. Sū filis pla tonis vel platonī: ita cōgrue d̄r. Sū simillim⁹ plonis vel platonī. et sum dignissim⁹ istoꝝ laude vel laudis. Et rez nota suplatiuū qñq; venit suplatiue et partitiue. et s; hoc icōgrue d̄r. Fortes ē fortissim⁹ asinoꝝ. i. valde fortis sup asinos de nūero asinoꝝ. Qñq; venit suplatiue et nō p̄titi ue. et fm hoc cōgrue d̄r. Fortes est fortissim⁹ asinoꝝ. i. val de fortis sup asinos. Et scias q̄ suplatiua p̄nt cōcorda re in gn̄e cū sequētib⁹ gētis: vt hō est dignissima creatura rū. p̄nt et discordare. Un̄ Poratius. Quid agis dulcissi me rez. S; vide q̄ suplatiua sunt v; adiectiua: qz nascū tur a noib⁹ adiectiuis. et iō debēt cōcordare cū suis substā tiuis in tribus. s. gn̄e. nūero: et casu. vñ bñ d̄r. Margarita est pulcherrim⁹ lapidū. Itē suplatiua h̄nt qdā nām p̄ti tionis. et iō p̄nt cōcordare cū sequenti gō. vñ bene d̄r. Mar garita est pulcherrimus lapidū: s; cetera p̄titiua nō sunt v; adiectiua: et iō tñ debēt cōcordare in gn̄e cū gō sequē ti: et nō discordare. vñ male d̄r. Hō ē vn⁹ rez. s; hō ē vna rez bñ d̄r. Et postq; d̄ p̄titiuis feci mētōez: volo te sci re q̄ partitiuū tenet cōcordare cū genitiuo in quē p̄tī in gn̄e si ille genitiu⁹ h; vtrūq; nūerū: vt aliq; hō currit: v; aliq; hoīuz currūt. Si vō declinat tñ ī plurali nūero d; cōcordare in gn̄e et nūero: vt Nuptiaz alie bone alie ma le. sed Nuptiaz alia bona alia mala icōgrue d̄r. Itē si fiat partitio in genitiuo singularis nūeri nois collectiui: tunc trahit gen⁹ a reb⁹ suppositis: et nō a genitiuo. vñ si fiat p̄ti tio p̄ mare: erit mas. ge. vt vn⁹ istius ppli est petr⁹. Si at partitio fiat p̄ femia: tūc erit fe. ge. vt vna istī ppli ē ber ta. Si aut fiat partitio p̄ re infexata: tunc erit neu. ge. vt istius acerui aliud ē ferrū: aliud ē lapis. Si aut ponit p̄ti tiuū cū noie ethroclito d; respicere gen⁹ qd ibi est: qz cō parationē h; ad res p̄ genitiuū suppositas fm gen⁹ qd ac cidit genitiuo: et sic est d̄m. Un⁹ celoz: vna epulaz: et nō vnū celoz: nec vnū epulaz. Nō tñ sequit. Unus cel⁹: vel vna epula: qz gen⁹ plurale est forti⁹ singulari. De hoc in fra dicā in ca. de gn̄e: cū de noib⁹ ethroclitis agā. Dic no ta q̄ p̄titiuū gn̄q; modis respic̄ vel regit genitiuū. Qñq; sine discretioē alic⁹ accidētis: vt vbiq; terraz. Qñq; cū discretioē gn̄is: vt vn⁹ viroz. Qñq; cū discretioē gn̄is et numeri: sic in cōplexiuis: vt nuptiaz alie sūt vnū alie sūt plura. Nō. n. cōcedo q̄ bene dicat. Nuptiaz alia est hoc alia est illud. Qñq; trahit genus a re supposita: vt h⁹ ppli alius est fortes ali⁹ est plo: vel alia berta alia maria p̄ fe minis. Qñ vō nō subest aliq; sex⁹ d; in neutro gn̄e sumi: vt h⁹ acerui aliud est lignū aliud est lapis. Qñq; respic̄ no me extra sumptū: vt valde mane vna sabbatoꝝ. Nā ha betur ibi respect⁹ ad hoc nomē die. Sit et qñq; tenuis p̄ti tio: vt hoc regni: et hoc āni et. Scire et te volo: qz cum d̄r. Qd p̄ supabūdātā d̄r: vni soli uenit. ibi vnū solū ve nit cōplexiue: tā p̄ vno q̄ p̄ plib⁹: velut cū d̄r. Isti sunt al bissimī hoīuz. ecce illud qd supponit p̄ hoc p̄nomen isti dicit vnūz solum. De formis superlatiuoz.

Forme suplatiuoz sūt octo. Due qdē in q̄s plera q; desinūt suplatiua rimus et simus. Sex vō in q̄s pauca desinūt: limus: ximus: tim⁹: rem⁹ sim⁹ ni m⁹. et oīa superlatiua mobilia sūt. i. mutatione us in a. fa ciunt feminina: et a. in um. neutra. De singulis per ordinē videamus. De desinentibus in rimus.

In rimus desinētia formant ab adiectiuis desinētib⁹ in er. addita in noīatiuo rimus siue sint scdē v; tertie declinationis: vt pulcher pulcherri mus: acer acerrim⁹: tener rimus: paup rimus: saluber sa

lubris rimus. Formantur et a masculino fm analogia ad-
dita rimus: vt saluber rimus. et sic de silibus: pter dextim^o et si-
nistim^o: p dexterrim^o et sinisterrim^o. matur^o facit matur-
rim^o. Ubi dicitur Priscianus in 3. Naturrim^o cui^o cum positiuus ma-
tur^o sit: tñ qz a noiatiuo matur q nũc in vsu nõ e nascat: in
er desinetiũ regulã suauit. i. in rim^o terminat. Inuenit tñ
etiã maturissim^o s analogia in us terminatiũ. Nuperrim^o
mus et pferebat antiquissimi. vñ aduerbiũ posuit Cicero:
Et qm nuprime dcm facile memorie madaf: q suplatiu^o
magis ab aduerbio i er desinẽte videat nasci. Nomẽ eni
positiuũ in us desinit: vt Capro videt: nuper^o: cui^o accusa-
tiuũ Plaut^o pfert dicẽs i captiuus. Reces captuz boiem
nupez et nouiciũ. et bñ: vt sup super^o: sic nup nuper^o dz eẽ.
Ueterrim^o et cũ in us desinat ei^o positiu^o: tñ formã in er
terminatiũ suauit i suplatio veterrim^o qsi a veter positi-
uo. qd Capri quoqz approbat auctoritas et vsus antiquissi-
moz. Enni^o. Cũ veter occubuit priam^o. cui^o etiã cõpara-
tiuũ veterior ptulit Plautus. In similibus etiã a vbo vñ
inuenitur: detero deterior deterrimus: et vnum anorma-
lum pessimus.

De desinetibus in simus.

In simus desinetia. si veniunt ab adiectiuis scde
declinatiõis formantur a gto addita s. et
sim^o: vt alb^o albi: addita s. et sim^o fit albissim^o. Si. n. veni-
unt a noib^o tertie formantur a gto addita sim^o: vt felix feli-
cis felicissim^o: locuplex locupletis locupletissim^o: pter qz
dã anormala. i. ineqũlia q irregulariter compant: vt ma-
lus peior pessimus.

De desinetibus in limus.

In limus aut tñ qnqz desinunt suplatiua cũ suis
cõpositis: et formantur ab adiectiuis ter-
tie declinatiõis desinetibus in lis: remota is. et addita lim^o:
vt facilis facillim^o: difficilis difficillim^o: gracilis gracilli-
mus: humilis huillim^o: silis simillimus: dissilis dissimilli-
mus: agilis agillim^o. Ista septẽ enumerat Priscianus. quozũ cũ
in is. desinat positiui abiecta is. et addita lim^o. faciunt sup-
latiuos fm Priscianus. Ex hoc patet q suplatiu^o h^o dictiõis vtilis
nõ desinit in limus: sed in simus: vtilissimus. Itẽ ex hoc
habet q positiua pdictoz scribuntur per vnum l. sed supra-
latiua p duo l. De pdictis vsus. In limus quinqz dat vagus
cetera linque.

De desinetibus in rimus.

In rimus duo tñ inueniuntur. vñ anormaluz: vt
maxim^o: qd fit a positiuo scde declina-
tõis desinente i us: vt magn^o maior maxim^o. Altez ab ad-
uerbio: vt ppe ppior prim^o. qd tñ qñ pro cognato accipi-
tur e positiuũ: et bz compatiuũ: s nõ suplatiuũ: vt prim^o
primior.

De desinetibus in timus.

In timus desinit vñ anormalũ: vt optim^o. et ab
aduerbyis siue ppõnibus deriuata: vt in-
tra iterior itimus: vltra vltior vltim^o: citra citerior citi-
m^o s quosdã: et pterea dextim^o et sinistim^o: extim^o quoqz
p extrem^o dicebat antiqui.

De desinetibus in remus.

In remus ab aduerbyis siue ppõnibus veniẽtia
desinunt hec: extra exterior extrem^o:
supra supior supmus: post posterior postrem^o. Ex quo ap-
paret: neqz a supo: neqz a postero fieri cõparatiuos vl sup-
latiuos: sic nec ab ifero ifimus. Nã si eẽnt a noie supo po-
stero ifero: suaret regulã in us. terminatiũ scde declina-
tõis: qz in simus pferrẽt suplatiuũ: et facerẽt supissimus:
posterissimus: et iferissim^o et c. Et sciẽdũ q hec sola for-
ma bz e. pductã añ mus: cũ ois alia forma suplatiuũ beat
i. correpta añ mus. vt plcberrim^o: doctissim^o: humillim^o.
maximus: optimus: minimus: ifimus.

In simus vñ solũ desinit ab aduerbio deriuat-
uz: vt ifra inferior infimus.

De desinentibus in imus.

In imus vñ solũ anormalũ desinit paruus mi-
nor minim^o. Illudqz notãdũ q oia cõ-

paratiua et suplatiua duaz excedunt syllabarum numerum. ex-
ceptis p̄oz et p̄m^o: et anormalis his minor et maior: et peior:
et plus. Nec mirũ cũ positiua quoqz ex quibus nascuntur cõ-
paratiua et suplatiua bisyllaba sint: vel eo plus p̄ ḡtõs: et vl
vnã vel duas assumẽtia syllabas faciunt supradictos gra-
dus: vt ditis ditior ditissim^o: niger: nigrior nigerrimus: et
vtilis vtilior vtilissim^o: silis similior simillim^o: ifra inferi-
or infim^o. Suplatiu^o vñ qnqz cõparatiuũ superat vna syl-
laba: vt qñ in simus finit: vt iustior iustissim^o. Et qnqz in-
rimus suplatiu^o finit si positiui ntũs et ḡtũs pares bñt syl-
labas: vt teter tetri tetrior teterrimus: acer acris acrior
acerrim^o. Est qñ par est vt in lim^o terminatis: agilior: agil-
lim^o: facilior: facillim^o. Est qñ vna vincit syllaba: vt qñ i-
fimus: vel in timus: vel in rem^o desinit. vt iferior infim^o:
vltior vltimus: exterior extrem^o: vel extimus.

De diminutiuo nomine.

Diminutiuum nomẽ est illud qd diminutio
nez p̄mitiuũ sui absolute de-
monstrat: vt rex regulus. i. paruus rex. Iõ aut positiuũ e ab-
solute: vt dicit Priscianus in 3. li. qz cõparatiua quoqz nõ solum
auget: s et aliqñ minuunt vim suoz p̄mitiuoz: s nõ abso-
lute. Ad aliqd eni oĩno fit cõparatio: vt breuior d̄ ad bre-
ue: et angustior ad angustũ. vñ qñ in his quoqz cõparati-
uis inueniantur qdã diminutiua apud latinos: nõ p̄nt tñ abso-
luta eẽ cũ a cõparatiuis sint deriuata: vt ipa quoqz cõpara-
tionẽ significet: vt maiusculus minusculus: necesse e enis
ad aliqd ea cõparari: vt Terenti^o in eunuchõ. Thais vxor
mea qz ego suz maiuscula e. i. paruo maior qz ego. Alia aut
diminutiua. i. oia q nõ a cõparatiuis deriuantur ex se hñt di-
minutionẽ: et nulli cõparantur: vt regulus. Diminutiua aut
iũta sunt trib^o de causis: vel cã necessarie significatiõis:
vel cã vrb̄anitatũ: vel cã adulatiõis: vñ dicit Priscianus in 3. li.
vbi agit de diminutis. Solent aut diminutiua vl necessa-
rie significatiõis cã pferri. vt Salusti^o. Postqz reguli in-
vnum uenere. reguli. i. parui reges. Vel vrb̄anitatũ: vt
Iuena. in satirã. 3. vñ fit vt malim eẽ fraterculus gigã-
tũ. vel adulatiõis: et maxime pueroz: vt catulaster: anto-
niaster: patriciolus: sergiolus. Deriuantur igitur plerunqz ab
appellatiuis diminutiua: pauca et a p̄p̄is: et seruãt gñs
p̄mitiuoz plerunqz: et sepe inueniuntur diminutiua dimini-
utiua in diuersas desinetia formas: vt hõ homũcio homũ-
culus: homullus homullulus. Sũt aut forme diminuti-
uoz mas. ge. heculus vllus. absqz c. ellus xillus illus. absqz
x. vllus: olus: cio: aster leus.

De desinetibus in culus.

De diminutiuiorum desinetiũ in culus
formatiõẽ. sic dicit
Priscianus. monasyllaba in s. desinetia vocali aĩcedẽte cuius-
cũqz sint ge. et in er oia q sunt tertie declinationis: et in us
neutra: nõ assumunt in masculino culus: et in fe. ge. cula: et
in neu. ge. culum: vt h flos flosculus: mas masculus: plus
plusculus. Os osculũ quoqz qñ sit forme diminutiue: tñ
qz aliã habuerit significatiõẽ fecit ex se aliõ diminuti-
uuz oscillũ. Sus tñ facit succula: et nõ suscula. Silr faciunt
in er terminatiua diminutiua: vt frater fraterculus: p̄ pa-
terculus: qd et p̄p̄iũ inuenit. mulier muliercula: pauper
pauperculus la. lum. mater matercula: excipit vter v̄-
tricus. Sicqz faciunt in us neutra: vt munus munuscu-
lum: opus opusculũ: corpus corpusculũ: crus crusculum:
thus thusculũ. Nec nõ etiã cõparatiua in us neu. ge. silr
faciunt dimi. Sed mobilia. i. mas. fe. et neu. ge. nomina: vt
maius maiusculus la. lum. grãdius grãdiusculus la. luz.
celerius celeriuscul^o la. lum. vñ celerius celeriuscule ad-
uerbiũ: sicut a sepius cõparatiuo sepiuscule aduerbiũ.
Plus quoqz qñ a mas. et fe. cõparatiuo nõ veniat: facit
tñ plusculus la. lum. Ubi Terenti^o in p̄ormione. Cũ plus-
cula suppellectile op^o est. Lepus quoqz qd solũ in us des-

finēs mas. vel epichenū dissyllabū latinū tertie declina-
 tiōis est assumit nō culus ⁊ facit diminutiū. vt lepus le-
 pusculus. pān⁹ ē pāniculus facit. Ad hāc formā positua
 in oꝝ desinētia mutāt oꝝ in us: ⁊ accepta culus faciūt dimi-
 nutiua: vt rumor rumusculus. vel assumūt culus vꝛ cula
 totalr: vt amator amatorcul⁹: soꝝoꝝ soꝝoꝝcula. In is vō vꝛ
 in e. desinētia oīa vꝛ in nus monasyllaba: vꝛ in his datiuo
 cōripiētia i. assumūt p̄dictas syllabas. i. cul⁹ cula culū: ⁊ fa-
 ciūt diminutiua: vt ignis igni igniculus: testis testicul⁹: na-
 uis nauicula: curis cuti cuticula: auis auicula: rhere
 rheti rheticula: fons fōti fōticulus: mons mōti mōticul⁹:
 dulcis dulci dulcicula dulciculū: securis securi securicula
 silr fidis fidi fidicula. fides enī fidecula facit. Et cum oīa
 hō diminutiua tā penl. q̄ anpenl. corripiāt: curicla tñ an-
 penul. pdu. aliqñ necessitate metri. excipiē lapis q̄ lapill⁹
 facit diminutiū. Etā anguis anguilla: vnguis quoq̄ vn-
 gula facit: q̄ tñ ⁊ si formā vident h̄re diminutiui: significa-
 tiōe tñ nō sunt diminutiua. Scdm̄ supradictā formā q̄r-
 te quoq̄ declinatōis noīa faciūt diminutiua. Us enī ⁊
 u. noiatiui in i. ouertūt correptā: ⁊ accipiūt culus i masculi-
 lino: in feminino cula: in neutro culū: vt currus curricul⁹.
 dō tñ et hoc curriculū: vꝛ vsus vꝛsiculus: artus articulus: flu-
 ct flucticulus: anus anicula: cornu corniculuz. excipiē ab
 acu acule⁹: ⁊ a dom⁹ domūcula. In es pdu. desinētia fe-
 minina tertie declinatōis vꝛ gnte. abiecta s. assumūt cul-
 la ⁊ faciūt diminutiua: ⁊ fuāt e. p̄ductā: vt vulpes vulpe-
 cula: nubes nubecula: dies diecula: res recula: vepres ve-
 precula. excipiē merces mercedis cui⁹ is genitiui i ula: cō-
 uersa fac̄ diminutiū mercedula. ⁊ apes cui⁹ diminutiū
 pro e. lōga i. hꝛ apicula: ita diē Prif. in. 3. lib. l. de dimi-
 nutiuis. In. 6. li. diē Prif. Quidi⁹ in. 16. meta. hec apis ptulit di-
 eēs. Nō apis ide tulit hos carpit sedula flozes. Qd̄ ē di-
 minutiuum oñdit apicula: quō fidicula docet p̄mitiui sui
 noiatiui fidis nō fides eē. Ex his videt q̄ ⁊ Prif. velit q̄
 apicula sit dimi. de apes: ⁊ apicula de apis: qd̄ olim i vsu
 fuit. ⁊ hoc ē vult Dug. In o. desinētia si faciūt dimi-
 nutiua ouertūt o. in un. ⁊ accipiūt culus vel cula: vt tiro tirun-
 culus: latro latruculus: carbo carbuculus: peduculus: cur-
 culio curculiuculus: virgo vꝛgucula: rō ratiucula: offensio
 offensiucula: loligo loligucula: hō homuculus: dō tñ ⁊ ho-
 mucio homuculus homulus ⁊ homullulus. Leno lenun-
 culus: silr facit dimi. fur furuculus: rana ranuncula facit.
 Quedā alia desinūt in culus vꝛ cula. de q̄bus dicā de de-
 sinētibus in ulus.

De desinētibus in ulus.

In ulus desinētia sic formant. In x. oīa vel in us
 supra vnā syllabā vꝛt. desinētia genitiui
 extremā terminationē. i. is in u. ouertūt: ⁊ accepta lus vꝛ
 la vꝛ lū faciūt diminutiua. vt rex regis regulus: codex co-
 dicis codiculus: ⁊ ex eo codicillus: fornax fornacis forna-
 cula: fax facis facula: ceruix ceruicis ceruicula: adolescēs
 adolescētis adolescētulus: caput capitis capitulus. In us
 terminās vnū tertie declinatōis cōe triū genēz: abiecta
 s. assumit lus in dimi. vt vet⁹ vetulus: femininū vt vetu-
 la: neutz vetulū. sus cōe abiecta s. assūpta cula facit dimi-
 nutiū sucula. Paulus fac̄ paulul⁹: capis capidis capidu-
 la facit. vt dicit Prif. in. 6. Quedam alia dimi. desinūt in
 ulus: de quibus dicet cū determinabit de desinētibus in
 olus: ⁊ de desinētibus in ellus ⁊ in illus.

In ellus vel in illus vel in xillus desinētia sic for-
 mant. Nā vt diē Prif. in nus siue hēant
 an n. aliā consonāte siue n: ⁊ i lus si nō hēant gemiatū l. ⁊ in
 er. scōe declinatōis noīa duplicāt l. an us. i. dimi-
 nutiuis: vt asina asellus: gemin⁹ gemellus: bon⁹ bellus: pugnis pugil-
 lus: agnus agnellus: anulus anellus: oculus ocellus: ppl⁹
 popellus: catulus catellus: tener tenellus: liber libellus.
 Et sciēdū q̄ oīa e. hnt penl. absq̄ pugillo nisi p̄mitiua

penl. hēant nā p̄ductā in oī gñe: tūc enī seruat p̄mitiui vo-
 calē: vt vnus vna vnū: vllus vlla vllū: vinū villū: excipiē
 vnū in lus desinēs paulus: qd̄ nō gemiatū l. in dimi. nec
 mix cū au diphthogus post se geminari consonāte p̄hibeat.
 Facit igit paulus paulul⁹: ⁊ ex hoc paucill⁹ ⁊ paucillulus.
 quas formas seruat: ⁊ femininū ⁊ neutru ei⁹ paula paulu-
 la: paucilla paucillula. in neutro paulū paululū: paucillū
 paucillulū. silr velū vexillū facit dimi. ⁊ puto iō hoc assū-
 psisse x. qz hec in lus vel la vel lū desinētūz p̄mitiuoz fa-
 ciētū diminutiua penul. nā lōgā hnt: paulum paucilluz:
 veluz vexillū: iō mala quoq̄ assumpsit x. maxilla ⁊ talus
 taxillus. Que vō geminat l. an us vel a vel um. in ul⁹ ula.
 ulū. faciūt itez diminutiua: vt homullus homullul⁹: pau-
 xillus paucillul⁹: paucilla paucillula: paucillū paucillu-
 lū. Feminina quoq̄ in na desinētia siue habeant ante n.
 aliam consonātem siue nō: geminat l. in dimi. ante a. vt ca-
 tena catella: asina asella: gemina gemella: colūna colūnel-
 la excipiē rana ranūella. Eadē formā in la quoq̄ desinē-
 tia vꝛ in ra seruat: vt fabula fabella: tabula tabella: libra
 libella: capra capella: vmbra vmbella. sacer sacra sacz: sa-
 cellus sacella sacellum. Puer puera antiqui dicebant: ex
 quo puella: tener tenera tenez: tenellus tenella tenellū:
 miser misera miseruni: misellus misella misellum. Exci-
 piuntur in ra desinentia: que nec a masculinis in er desin-
 entibus fiunt: nec hnt an r. aliam in eadē syllaba consonā-
 tem: vt ara arula: terra terrula. lra litterula. Nentra quo-
 q̄ in um desinētia geminat i diminutiuis l. an um. ⁊ si g.
 hnt an n. in penltima syllaba diminutiui i. nō e. accipiūt
 vt tignū tigillū: signū sigillū. alia vō e. hnt in penl. nisi sic
 vt supius docuim⁹ penl. p̄mitiui nāliter lōga: vt bonum
 bellū: geminū gemellū: scānū scānellū. Que vō in um dsi-
 nūt i. penl. ancedēte mutata i. vltima genitiui in o. ⁊ acce-
 pra lū faciūt diminutiua. vt palliū palliolū: ita diē Prif.
 in. 3. li. vbi agit de diminutiuis. In. 4. vō li. vbi agit de pos-
 sessiuis sic diē. Quin⁹ quoq̄ ab one deriuat: ⁊ suin⁹ a sue.
 Nā ouilla ⁊ suilla diminutiua sunt. In nus enī desinētia
 vel in na vꝛ in nū: si faciūt diminutiua abiecta n. duas as-
 sumūt l. vt vn⁹ vllus: vna vlla: vnū vllū: bon⁹ bellus: bo-
 na bella: bonū bellū: gemin⁹ gemellus: gemina gemella: ge-
 minū gemellū: vinū villum. Sic ergo suina suilla. ouina
 ouilla: ita dicit Priscianus in. 2. li. de possessiuis. Deinde
 subdit Priscianus in. 3. lib. Similiter in illum ⁊ elluz fa-
 ciunt diminutiua in lum. vel rum. desinētia: vt tantulus
 tantillū: lucrū lucellū: cerebrū cerebellū: flabrū flabellū:
 flagruz flagellū: castrū castellū: sacrū sacellū. Et scire de-
 bem⁹ q̄ in ellus vel in illus desinētia diminutiua si a dis-
 syllabis deriuantur assumunt vnā syllabam: vt agnus
 agnellus: liber libellus: culter cultellus: paulus paucill⁹
 Similr feminina in ella vel in illa terminātia: vt capra
 capella: libra libella: paula paucilla. Sic et neutra in el-
 lum vel in illum existētia: vt tignū tigillū: signū sigillum
 lucrum lucellum. Excipiunt veniētia a desinentibus in
 nus. vel na. vel nū. q̄ nullam habent consonantē antece-
 dentē in eadez syllaba ante n. vt a bono vno vino deriu-
 ta: ⁊ merito excipiunt. hec enī pares habēt syllabas p̄mi-
 tiuis: vt bonus bona bonū: bellus bella belluz: vnus vna
 vnū: vllus vlla vllū: vinū villū. Notādū ē q̄ pān⁹ pā-
 niculus facit. A. trissyllabis quoq̄ veniētia diminutiua
 sunt q̄ geminat l. ⁊ pares habēt syllabas p̄mitiuis: vt ocul-
 lus ocellus: catulus catellus: gemin⁹ gemellus: fabula fa-
 bella: tabula tabella. Excipiuntur que in primitiuis ante
 n. aliaz in eadē syllaba consonantē habēt. hec enī addūt
 vnā syllabam diminutiuis: sicut ⁊ dissyllaba eiusdem
 terminationis: vt columna columella: sicut agna agnel-
 la: tignum tigillum.

De desinentibus in vllus.

De diminutiuis desinentibus in vllus p ge
minu Loictu est supra vbi
determinauit ve formatione desinentiu in ellus vel in il
lus vel in xillus. De desinentib⁹ in olus.

De formatione desinentiu in um in olus ita
teneas. In us desinentia scde
declinatiōis noia e. vel i. antecedentib⁹ mutāt us. in o. r
accepta lus. faciūt diminutiua: vt vrceus vrceolus: alue⁹
alucolus: lute⁹ luteolus: malleus malleolus: aureus au
reolus. Lapreolus quoq; videt a ntō capus eē: cuius fe
mininū est in vsu caprea. Naz capra a capro fit: ex quib⁹
capellus r capella fiūt diminutiua. J quoq; antecedēte:
vt fili⁹ filiulus: gladi⁹ gladiulus. A pprijs vt sergi⁹ sergio
lus: tull⁹ tulliolus: patrici⁹ patriciolus. excipitur antbo
nius qd̄ arthoniaster facit dūmi. Semina quoq; e. vel i.
ante a. habētia in ola. faciūt diminutiua: vt laurea lauro
la: vncia vnciola: filia filiola: nullia tulliola: lutea luteola.
etiā neutra e. vel i. habētia ante um in diminutinis o. ha
bent ante lū: vt luteū luteolū: palliū palliolū. laureū lau
reolū. r que in um. desinūt i. penl. aīcedēte mutata i. vlti
ma gti in o. r accepta lū. faciūt diminutiua: vt palliū pal
liolū: vt supra dixi in desinentib⁹ in ellus r in illus. Et
scias qd̄ in oib⁹ diminutiuis pdictis cor. o. ante lus. vel la.
vel lū. Alia vero oia in us. terminātia scde declinationis
noia abiecta s. accipiūt lus. r faciūt diminutiua: vt tant⁹
tātulus: vētus ventulus: seru⁹ seruulus: paru⁹ paruulus:
paucus pauculus: grecus greculus: pm⁹ pmulus. Semi
nina quoq; in a. desinētia cōsonāte anteposita etiā in us.
neutra: r in ula. faciūt diminutiua: vt silua siluula: luna lu
nula: rubicūda rubicūdula: lingua lingula: r p cōcisionez
lingula: puella: puellula: serra: ferrula: aqua aquula. simili
ter oia animula. sifr equa equula: arca arcula: mēsa mēsu
la. In ulū pmū pmulū: tantū tātulū. Et hec tñ in olus de
sinētia vna syllaba vincūt sua pmitiua r cor. penl. vt tan
tiolus: pmiolus. De desinentib⁹ in aster.

In aster r cio. r leus. satis pauca in usu iueniunt
diminutiua r fere hoc in aster: vt antoni
us antoniaster: surdus surdaster: catulus catulaster. pasi
tus pasitaster. In cio. vt hō homūcio: r senex senecio. In
leus: equus equule⁹: hec acus: h aculeus: oculus oculens.

De exceptionib⁹ diminutiouoz.

Inueniuntur etiā multa ppria siue appellatiua
que quū non sint diminutiua: for
mā tñ habēt diminutiouoz: vt cuniculus: āniculus: metel
lus: canullus: tribulus: friuolus la. lū. canula: tabula: vin
culū: piculū. Et sciendū qd̄ pauca inueniunt diminuti
ua que nō seruāt genera pmitiuz: vt hec rana: hic ranū
culus: canis canicula: scutū vel scuta. i. rotūda forma: scu
tula r scutella: hic qlus: hoc qstllū: pistrinū pistrilla: hec
acus: hic aculeus. Et pterea anguis anguilla: vnguis vn
gula: nubes nubilū: que magis denotatiua sūt estimanda
q̄ diminutiua. Quippe nō habēt diminutiouoz significa
tionē sed formā tñ. Pterea pānus pānicula. Probus
etiā ponit hic glādis: hec glādula pars ē intestinoz: ensis
ensiculus ensicula. Pterea hec beta malua: hic betac⁹
maluaceus. De denotatiuis.

Denominatiuis est illud nomē: qd̄ a noie
deriuat: vt iustitia ab hoc
noie iustus. s; qz multe iueniunt forme cōes tā in denoia
tiuis q̄ in vbalib⁹: necnō etiā participialib⁹ r aduerbiali
bus: nō incōgruū eē existimo. de his quoq; in hoc loco si
mul tractare. De denotatiuis in a.

In a. desinētia denotatiua i. breuē habēt ante a. vel
e. vel i. vel u. longā habēt ante l. vel n. vel r. vt
sapia: acrimonia: tutela: cautela: suadela: tōstrina: armatu
ra. Inueniunt tñ in vbalib⁹ et alias psonātes aī a. habē

na. s; q̄s a vbis accipiūt: vt scribo scriba: puino puina: col
lego ga. Scde igif declatiōis noia i us. desinētia c. aīce
dēte quotcūq; sūt syllabarū nisi sint regionū noia q̄ deri
uant ex his. Alia vō q̄cūq; psonāte aī us posita tñ dissyl
laba: r q̄ in is desinētia tertie declatiōis sifēz hīt ntō gti
q̄ scde qd̄ sūt gto: q̄ vō tertie sūt dtō assumūt cia. vt ami
cus ci. amicia: pudicus ci. cicia: let⁹ ti. leticia: durus ri. du
ricia: mestus sti. mesticia: stultus ti. stulticia: segnis gni. se
gnicia: tristis sti. tristitia i. tā i penl. q̄ aīpenl. vbiq; corre.
Et scribunt oia pdicta r filia p c. i penl. q̄ formant a gto
vt dtō addita cia. Alia vō a supradictis casib⁹ assumūt a.
penl. i. in his vbiq; cor. vt trouersus si. trouersia: igna
uus ui. ignauia: violēt⁹ ti. violētia: supb⁹ bi. supbia: mode
stus sti. modestia. Miser quoq; q̄uis i er desinat a. mise
ri miseria facit. astut⁹ ti. astutia. Sifr faciūt regionū noia
pleraq; vt italus li. italia: gallus li. gallia: hispan⁹ ni. hispa
nia: scot⁹ ti. scotia: dardan⁹ ni. dardania: tuscus sci. tuscia:
grecus ci. grecia. Sifr faciūt tertie declinatiōis noia siue
participia q̄ vna syllaba vincūt in gto ntrū. assumūt eniz
in dtō a. penl. i. vbiq; sicut supradictū ē correpta: vt negli
gens ti. negligētia: prudēs ti. prudētia: misericors di. mise
ricordia: iners ti. inertia: inops pi. inopia: ius ri. iniuria: no
men mini. ignominia: cesar sari. cesaria. Inueniunt tamē
qd̄dam q̄ in monia desinūt a noib⁹ siue a vbis deriuata: ca
stus sti. castimonia: pco parsi psimonia: queros queri q̄ri
monia: acer acri acrimonia. pdicta hīt i. ante a.

Consonante vō aīcedēte in a. desinētia dnoia
tiua: siue verbalia formas habēt
tres. s. la. na. ra. La e. longa aīcedēte: vt cautus cauti cau
tela: tutus tuti tutela: acut⁹ acuti acutela: custos custodi
custodela: mādatū ti. mādatela: cliens tis. cliētelā. Et no
ta qd̄ oia extremā gti vocalē si sint scde declinatiōis: si ter
tie sint dti in e. lōgā pueritētia assumūt la. Que vō a vbis
fiunt scde cōiugationis a scda psona abyciūt s. r assumūt
la. vt candeo des. candela: suadeo des. suadela. Vora. in
p̄mo epif. Ac bene numatū decorat suadela venusq;.

De denominatiuis in na.

In na vō desinētia denotatiua siue verbalia oīmo
de longā hīt penul. nā vel positōe: vt officiū
officina: tōstrix tonstrina: lux cis. lucina: lateo latrina. Nā
mutina sagina pagina nō videntur esse deriuatiua. In ra
aut terminantia oia participys femininis futuri tēporis
similē habēt formā: vñ penul. u. sine dubio pducit: vt tri
tura litura. Et sciendū qd̄ supradicte oēs forme r in a de
sinentes pprie sunt fe. ge. Inueniuntur tñ pauca verbalia
masculina siue cōia cōsonantes verboz seruātia: vt scri
bo h scriba: lego h collega: fugio h r hec pfuga: assequoz
asseccla: aduenio aduena: puenio puena: puino puina.

De desinentibus in io.

In io terminantia plerūq; a participys fiunt pteri
ti tēporis: quoz gtiū assumpta o. r correpta i.
facit hō noia: vt oratus ta. tu. orati oratio: accusatus ti. ac
cusatio: status ti. statio: datus ti. datio: cōnexus xi. conne
xio: oblitus ti. oblitio: auct⁹ aucti. auctio pfect⁹ cri. perfe
ctio: munit⁹ ti. munitio: haustus sti. haustio iternect⁹ cri.
internecto facit euphonie cā: abiecta t. pmitiui. Ex hoc
p3 qd̄ oia pdicta scribunt per t. qd̄ tñ accipit sonū de c.

De desinentibus in go.

In go desinentia siue sint deriuatiua siue p̄tatiua
siue composita penul. pducunt: vel natura
vel positione: vt virago compago. Excipitur vnum ligo
cuius penul. cor. Nec mirū cū sit masculinū r solū dissyl
labū vocalē i. aī go hīs. De desinentibus in do.

In do desinentia deriuatiua. tam a nominibus q̄
a verbis vel participys veniunt. Dec quā
dog modo e. longam: modo i. modo tu habent ante do.

Et sciendum quod e. pducta ante do habetia: et si a noibus deriuantur extreme syllabe terminatione in e. conuertuntur et accipiunt do. ut dulcis dulcedo: acris acredo. Si a vrbis secundarum terminationes personarum in e. pducta sunt conuertuntur: et accepta do. faciunt supradicte forme deriuationes: ut intercapio pis. intercapedo: turpeo turpes turpedo. Si. sicut ante do. habetia extremas syllabas secunde vel tertie persone in i. longam conuertuntur et accipiunt do. ut cupio pis. cupido: libet libido. excipit formido dinis. a formido das. quod idem facit verba le nome sine primitiuo verbo: quia ipsa positio vbi tales habuit formas. De desinentibus in tudo.

In tudo vero desinentia si a noibus veniunt secunde declinationis: non a participiis vel participialibus generis singulari. tertie vero deinde assumunt tudo in anpenl. cor. ut amplius pli. amplitudo: firmus firmi firmitudo: solus soli solitudo: suavis suavi suauitudo. Debes autem causa euphonie facit hebetudo. vel hebitudo per i. f. in quosdam. Si autem a participiis vel a participialibus in tus desinentibus deriuantur abiecta s. assumunt do. ut habitus ti. habitudo: a testa quoque siue testu testudo quod est corpale. Et scias quod non solum deriuata sed omnia in do. desinentia: quibus non sint deriuata penl. u. habetia pducunt eam nam vel positione: ut birudo: birudo: arudo. De desinentibus in u.

In u. denotatiua pauca inuenio: ut specus specu: pecu: pecu: testus testu: tonitrus tonitru: cornus cornu. Nec interest aliquid iter primitiuorum et deriuatiuorum significatione. Ideoque dubium est an sint deriuatiua dicenda.

In il vel in vl desinentia siue a noibus: siue a verbis deriuata sint fiunt abiectioe extremarum vocalium siue syllabarum primitiuu: ut pugillus pugil: vigilo vigil: consulo consul: exulo exul: presulo presul. De desinentibus in ur.

In ur desinentia a verbis inuenio fieri abiectioe o. ut murmuro murmur: auguro augur: faturo satur: hoc tamen facit et femininum satura: et neutrum saturum. De desinentibus in alis.

In alis desinentia vel ale: si sint a noibus prime declinationis: assumunt nomen primitiuorum lis. vel le. et pducunt a. penul. ut curia curialis: memoria memorialis: pluuia pluuiialis: mensa mensalis: via vialis. Si secunde: tunc extremam i. genitiui singularis. Si tertie is. mutant in a. longam et assumunt lis. ut mercurius mercury mercurialis: fluius fluius fluiualis: neuter tri. neutralis: liber bri. bralis: theatrium tri. tralis: iudicium cy. cialis: martius ty. tialis: fatum ti. talis: caput tis. talis: virgo nis. nalis: cardo nis. nalis: hospes tis. hospitalis: nauis ui. naualis: dos tis. dotalis: flos ozis. floralis: corpus corporis corpalis: celebs bis. celibalis: mors tis. talis: iuuenis iuuenalis. iuenit et iuuenilis: princeps pis. palis. municeps cipis. cipalis. crinis crinalis: vox vocis vocalis. Si a parte declinationis noibus deriuantur abiecta s. Si a parte remota s. ex nomen assumunt alis. ut manus manua lis: cesus cesualis: spes spalis: res realis. Verbalia quoque a prima coniugatione inueniuntur in alis: ut a penetro penetralis. De desinentibus in elis.

In elis pauca inueniuntur denotatiua: ut fidus di. fidelis: crudus di. crudelis: patruus trui. patruelis: frater tris. fratruelis. Et non quod omnia extrema in gti e. pducta mutata assumpserunt lis. Et vero frater in is. u. uersa assumpsit elis. De desinentibus in aris.

In aris desinentia deriuantur a noibus siue vrbis: quorum extrema syllaba incipit ab l. vel ab alia consonante vel vocali aliqua pura. fiunt autem a genere noium siue a positione verborum sic. Quaecumque littera siue littere sequantur l. vel aliam consonantem: ex qua extrema incipiat syllaba genitiui transeunt in a. longam et assumunt ris. vel si a

vocali incipiat ipsa extrema mutat in a longam: et etiam assumit ris: ut populus li. poplaris: singulis li. laris. apollo linis. linaris: consul lis. laris. miles tis. taris. schola schole scholaris: peculiaris peculiaris: familia lie. liaris. molo molis: vel mola mole molaris. Sic etiam neutra in are finita: ut velum veli velare.

De desinentibus in ensis.

In ensis desinentia si sint a noibus prime vel secunde declinationis mutant extremam partem nomen singularis vel pluralis in en assumunt sis. ut olbia olbiensis: sardinia sardiniensis: hispania: hispaniensis: vtica vticensis: castrum castrensis: forum forensis: ilium iliensis: ostia ciuitas est ostiensis: ianua ianuentis: cremona cremonensis. Athene vero atheniensis euphonie causa i. bz in antepenultima et chalice chalicensis. Si vero tertie sint declinationis abiciunt extremam s. gti et assumunt ensis: pistoz ozis. pistozien sis: carthago gipis. carthaginensis.

De desinentibus in bzis.

In bzis vel stris vel stis desinentia sic formantur. Que enim duas consonantes habent ante is. vel a noiatiuo fiunt primitiuorum vel a genitiuo: et a nomen quidem deriuata abiciunt extremam litteram et assumunt bzis. ut salus salubris: mulier muliebzis: a genere vero mutata eius extrema parte in e. et assumpta stis vel stris: ager agri agre stis: celum celi celestis: terra terre terrestris.

De desinentibus in tis.

In tis quoque inueniuntur denotatiua: sed antiqua penultima nam vel positioe longam habetia: ut samnitis pro samnis: sicut laurentis pro laurens: tiburtis pro tiburis: teste capro. Sic gritis pro quiris: et ceritis vel ceretis pro ceres: quia tamen nomen in vsu non sunt. unde Virgilius. io. Qui cerete domo qui sunt minionis in aruis. Inuenitur tamen et correpta. i. habes penultima. apud eundem Virgilium. Est ingens gelidum lucus prope ceritis amnes.

De desinentibus in ius.

In ius desinentia siue a noibus siue a verbis deriuata seruat ante ius primitiuorum suorum consonantes: ex quibus incipiunt vltime vel penultima. syl. sed tunc penultima cum et ipsa penultima in vocali desinit: et vltima a vocali incipit: ut seruus serui serui seruilis seruilis: agellus agelli agelli: silua siluius: virgula virgilius: mars tis. martius: nuncio nuncius: saucio saucius: scio sciens: vni nescio quoque nescio facit. Exceptis in eius: desinentibus: que formantur sic.

De desinentibus in eius.

In eius desinentia si sint noia ex quibus deriuantur vel participia secunde declinationis: assumunt genere singulari: si tertie deinde eius i. ta penultima. quod ante penultima. cor. ut aduectus cti: aduectitius: comendatus ti. comendatitius: faber fabri fabricius: pigneratus ti. pigneraticius: tribunus ni. tribunicus: pater patri patricius: edilis edili edilicis: getilis li. getilicis. Inueniuntur tamen quaedam a prime quoque declinationis noibus eiusdem forme que habent a. ante eius: ut gallina galinaci: sic membrana membraci: et cartia cartinati format.

De desinentibus in uus.

In uus diuisas tamen a noibus que a vrbis deriuata sunt quod in ius terminatorum regulam mutatione extremarum litterarum vel littere in uus solent fieri: ut pater patri patruus: annus anni annuus: prospicio prospiciuus: ambigo ambiguus: pigo piguus: ardeo arduus: vaco vacuus: rigo riguus. Notandum iterum hec mestruum: quod euphonie causa assumpsit. r. r.

De desinentibus in quus.

In quus quoque desinentia similiter fiunt: ut equo equus: obliquo obliquus: sed magis ab his nominibus verba que a verbis nomina sunt deriuata. Longus longinquus: ideo assumpsit n. ante quus: quia aliter euphonie satisfacere non poterat.

De desinentibus in bus vel in ctus.

In bus vel ctus desinentia a vbis b. vel c. an postre-
ma vocalē: vel vocales habētib⁹ deriuant^r
mutatiōe o. et si añ eā alia sit vocalis ei⁹ quoq; i us. vt p/
bo pb⁹: turbo turb⁹: corbo corbus: supbio supbus: parco
parcus: luceo lucus: arceo arcus. Inueniunt pauca a noi/
bus v⁹ vbis i vlcus. vt a sus. subulcus: a bos. bubulcus: a
pecus peculcus: a peto petulcus.

De desinentibus in dus.

In dus tres sūt forme. s. i idus. i būdus. i andus. in
endus. In idus fuat psonatē vx q̄ vltia v⁹
penl. p̄mitiui icipit syllaba: s3 tūc penl. si nō itercidat p̄so/
nās iter vltie et penl. syllabe vel syllabarū vocales: et rel/
quā eiusdē syllabe vel syllabarū partes mutat in i. corre/
ptam: et assumit dus. vt herba herbidus: turba turbidus:
vua vuidus: rabies rabidus: timeo idus. arceo idus. s̄q̄leo
lidus. ferueo dus. tabo v⁹ tabi tabidus: iuideo iuidus: friv/
geo frigidus: valeo validus: cādeo cādidas: solco solidus.
Et hec qdē i dus. supradicte forme noia demōstrant h̄re
ea in se ex qb⁹ deriuant^r: vt herbidus qui h3 herbā: turbi/
dus q h3 turbā: timidus q h3 timorē: rabidus q h3 rabiē:
iuidus q h3 iuidiā. De desinentib⁹ in būdus.

In bundus vero desinentia similitudinē h̄re signi/
ficat: vt vitabūdus silis vitati: mo/
ribūdus silis moriēti: furibūdus silis furēti: et p̄ne oia
eiusmodi forme noia v̄balia: et si a vbis p̄me coniugationis
deriuant^r a. h̄nt añpenl. vt cauzoz causaris cābūdus: vito
vitas vitabūdus. Si aut ab alijs correptaz i. vt ludo dis.
ludibūdus: morioz moreris moribūdus. Excipiūt alterni/
tatis causa rubicūdus. qd in penul. syllaba p̄b. habuit c.
ne sit absonū si rubibūdus dicamus.

In andus vel endus.

In andus vel in endus ē forma participialis. i.
q̄ terminationez h3 p̄cipioz futuri
tpis passiuoz significat dignū eē aliquē eo qd demōstra/
tur: vt laudādus. i. laude dign⁹: curādus. i. dignus curari:
ordinādus dignus ordinari: legēdus dignus legi: loquen/
dus dignus de quo loquant^r hoies.

De desinentibus in ulus.

In ulus desinentiū forme silēs sunt diminutinis: et
veniūt tā a noib⁹ q̄ a vbis: vt auus auun/
culus: ānus āniculus: pateo: patulus: credo credulus: pen/
do p̄dulus: bibo bibulus. Extrēas ptes syllabaz finaliū
siue extrēas syllabas si sint pure i ulus p̄uertit: excepto
āniculus d̄fic cā. Nā āniculus dimi. est: et nouacula a nouo
uas. deriuat^r. De desinentib⁹ in rus.

In rus denoiatiua siue v̄balia pauca inueniunt^r q̄
penul. pducūt: honoz hondrus: odor odor⁹
cano canorus: sono sonorus: quoz regula in promptu est.
Nam noia us. verba vero rus. assumunt.

De desinentibus in sus.

In sus duplicē h̄nt formā. v⁹ enī p̄cipialia sūt. i.
p̄cipiys p̄teriti t̄pis silia: et res icorpales si
gnificat: et sūt q̄rte declinatiōis: vt vsus: cursus. aut mono
syllaba sūt et scōe declinatiōis: vt lassus: cassus: fessus: vel
o. pductā h̄nt añ sus: et significat plenū aliquē eē ei⁹ qd si/
gnificat: vt saxosus plen⁹ saxis: spumosus plen⁹ spumis:
v̄tosus plen⁹ v̄tis: vinosus vino plen⁹. Siūt aut a p̄ua/
tinis suis hoc mō: mutat extremā ptē syllabe vel syllabā
si pura est in q̄ terminat^r gtūs in o. pductā et assumūt sus
vt saxū xi. saxosus: curia ric. curiosus: herba be. herbosus:
scelus leris. scelerosus: numerus eri. numerosus: on⁹ one/
ris onerosus: pfidia pfidie pfidiosus. Notādū q̄ a me/
tu meticolosus sit. De desinentibus in tus.

In tus si sunt participialia aut denoiatiua vel in/
corporalia et fixa sūt et q̄rte declinatiōis. et

sunt v̄balia: vt mot⁹: tumult⁹: sonit⁹: habit⁹ cult⁹: sultus:
tribunat⁹: v⁹ mobilia et scōe declinatiōis sūt et nō v̄balia: vt
rogat⁹: palliatus: tunicat⁹: grat⁹: letus: mur⁹. Et sciēdū
q̄ si a p̄me declinatiōis noib⁹ a. h̄nt penl. pdu. vt barbat⁹
ste llar⁹: trabeat⁹: purpurat⁹. Si aut a scōe vel tertie decli/
natiōis noib⁹ veniūt i qbusdā a. i alys i. pducūt: vt palli/
uz pally palliat⁹: ānulus ānuli ānulat⁹. Excipiūt manulear/
tus: q̄uis a. penl. h̄at: nī a q̄rta declinatiōe deriuat^r. s. ma/
nu manus manuleat⁹: grates vel grē grat⁹ i. pducūt: vt
auitus: marit⁹: cerit⁹: ab auo: mare: cerere. Excipiunt ve/
tustus: et libert⁹. i qb⁹ nī p̄mitiuoz tus. assūpserūt. A q̄rte
declinatiōis noib⁹ deriuata u. pdu. h̄nt añ tus. vt cornut⁹:
verut⁹: astur⁹: vsur⁹. De desinentib⁹ in ctus.

In ctus ptus. xus. p̄cipialia siue v̄balia inueniunt^r
vt amictus: assūpt⁹: aptus: rapt⁹: laxus: ue/
rus. bec. n. oia quū nō significāt tēpus noia sunt.

De desinentibus in stus.

In stus a nominibus vel a verbis nascuntur extre/
maz partē cōuertentibus in stus e. vel u.
antecedētib⁹: vt honoz honestus: memor: mestus: mo/
dus modestus: scelus scelestus: robur robustus: angu an/
gustus. Preterea venus venustus: onus onustus: que
quō vetus vetustus: assumpta tus faciunt deriuatiua et
oia vna v̄ncūt syllaba p̄mitiua absq; mestus.

De desinentibus in ax.

In ax plerūq; verbalia inueniunt^r ab omni cōinga/
tiōe: vt voro vorax: audeo audax: emo emis
emax: pelliceo licis. pellax: sagio gis sagax.

De desinentibus in ex.

In ex correptā silr a verbis: vt lateo tes tex. verto
tis vertex: vomo mis mex. In ex productaz
similiter: vt rego gis rex: lego gis lex.

De desinentibus in ix.

In ix feminia inueniunt^r a masculis v̄balib⁹ siue de
noiatiuis in oz desinentib⁹ deriuata q̄ mutant
toz i trix: vt victor victrix. nutritor quoq; nutritrix obuiē
facere: qd euphonie cā siue alternitatis mediā syllabā cō/
cidit. nutritrix. n. dicim⁹. De desinentibus in ox.

In ox verbalia vel denominatiua inueniuntur vt
voco vox: velum velox.

De desinentibus in ux.

In ux luco lux: duco dux: in nx: et in rx: coniūgo con/
iunx: arceo arx.

In duas cōsonantes inueniunt^r participialia vt
sapiens amās cū sint sine tēpore. Mul/
ta alia que pertinent ad denominatiua et verbalia supra
posui in secūda parte vbi posui regulas de penul. syllabe
accentu. bec dicta de speciebus nominuz sufficiant.

De genere nominum.

Nunc de gñe videam⁹. Circa aut gen⁹ p̄mo q̄rit⁹: a
qb⁹ cāis gñā noiuz iponant. Ad hoc itelligē
dū nota qd genus d̄r a genos qd est nā: nullū aut accidēs
magis respicit nāz q̄ gen⁹. Nā quib⁹ h̄ respect⁹ ad sexum
vt h vir: bec mulier: h petr⁹. bec maria: h et bec hō. Quib⁹
ad imitationē sexus: vt h ignis: h aer: bec aqua: bec terra.
Nam superiora elemēta sunt quasi mares: et inferiora q̄si
femine. qm̄ illa agunt in inferiora: et bec patiunt^r ab illis.
Propter hanc imitationē noia arborū sunt fe. ge. qz natu/
ram matris in suis fetibus imitantur vt pirus et vlmus.
Dec enī est quasi obstetrix puerperaz bachi. vñ oleaster
fuit masculini ge. qz nō p̄cipit: cū sit p̄p̄riū siue gētis xcipe
i. oliuaz. Cum aut sit sermo de lignis: iā nō possunt cōci/
pere. vñ magis sunt neu. ge. vt cerasuz prunū buxū. Dāc
imitationē habes etiā in nominib⁹ fluuioz: qz sunt mas.
ge. eo qd fortiter et cū impetu ruunt. Et in hoc quandā na/
turā maritatis gerūt. Sed crustumiū fuit neu. ge. p̄pter